

הבנו

פרשת דברים תשפ"ה

שנה ז'
חוברת מ"ד
גליון 376

שנה ז'
חוברת מ"ד
גליון 376

שיעורי

הרב שמעון שפיצער שליט"א

לתרומות וזכויות בהפצת הגליון
ושיעורי הב'יני, צרו קשר עם 'מכון
הב'יני': 718.387.1122 או במייל:
info@machonhavineini.com

לקבלת הגליון וקונטרס הב'יני המלא,
או לקבלת השיעורים, שלחו מייל:
info@machonhavineini.com

קו עדכונים לשיעורים, פארברענג
ליל שישי, ומעמדים מיוחדים בא"י.
073-347-8404

קו טעמו וראו - 02-3024389

קול הב'יני

א"י 072.257.7726 ☎

ארה"ב 718.686.8300 ☎

בריטניה 0204.586.2115 ☎

בלגיה 03.300.0223 ☎

עימוד

נחמן אייזנבאך

(+972) 053-3153-305

מפתח העניינים

מדור אמונה ובטחון שיעור רצ"ו

יום שלישי פרשת מט"מ כ"ו תמוז תשפ"ה

ה אויבי האדם מביאים אותו אל פסגת הצלחתו . . . . .

להכניס את התקע לשקע אחר | סכנתו האמיתית של הנפגע | אין אדם סובל בגלל טעויות העבר | אפשר לפתוח דף חדש | החבילה איננה ישנה | אנשים הופכים מוגבלות להצלחה | אפשר להשתחרר מכבלי ההרגלים | להתנער משליטת ההרגלים | גם אויביו ישרים אתו - האומנם?! | הוא חושב לרעה ואלוקים חשבה לטובה | אין מי שמעכב בעד הצלחתו | המציק נותן שירות מבלי דעת | האויבים מקרבים אל היעד | הילד שבנה את אביו | ולא יתבייש מפני המלעיגין עליו | שורש הבעיה של קימה באיחור | הקדמה הכרחית להלכות התורה | האויבים מעוררים את תכונות הנפש | חייבים להתחיל עם הפנים | סלתה ושמנה של הציבור החרדי | שתי דרכים לעבור את נהר החיים | מה לך להיבהל מתלאות החיים? | העולם מתנהל במספרים גדולים | אשרי מי שעמלו בתורה | ישרים אותו ואח"כ ישרים אתו

יום רביעי פרשת מט"מ כ"ז תמוז תשפ"ה

יט הקב"ה מלווה את האדם במ"ב מסעותיו . . . . .

נסיונות בגשמיות וברוחניות | זה הולך וזה בא | הקב"ה בוחר את המסכתות | המכוניות מתחלפות לפי המסעות | בשבתך בביתך ובלכתך בדרך | לומדים לעמוד ולצפות מן הצד | אורך הזמן תלוי באופי המלאכה | היכולת לקצר את אורך המסע | המשחקים רק מפתלים את הדרך | הורני ה' דרכך אהלך באמתך | הסיבה שמתגוררים בצפיפות | כרחם אב על בנים | בכל צרתם לו צר | השילוב המנצח של הסועד את החולה | יבואו גלים - גם ברוחניות | אין הקב"ה מתפתה להרע | השגת הנהגות ה' על-ידי עשייה | השגת השילוב הקיים אצל הקב"ה | הליכה בדרכי ה' | חנוך לנער כדי לזכות להשגה | קשה אבל כדאי | הזדמנות הבאה לידך אל תחמיצנה | הבהירות מקצרת את הדרך

מדור שבת קודש

יום חמישי פרשת מט"מ כ"ח תמוז תשפ"ה

גאולה כללית ופרטית על-ידי שמירת השבת - לאור דברי תורתו של

ה'ישמח משה' זיע"א . . . . .

עד שיכלו כל הנשמות שבגוף | היתכן להגאל לפני הסיים?! | היתכן להיות בר מצוה קודם הזמן?! | הקטון יהיה לאלף | הסבר מצומצם לדבר בלתי מצומצם | נשמות מתעברות בנשמת היהודי | בתרי זימני הוי חזקה | האדם זקוק לסביבה תומכת | הסביבה מסייעת לצאת מן הגלות | הדרך הנכונה להתחזק | השבת היא סביבה תומכת | הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד | נקרא על שמו של הקב"ה | התגלות הנפש בסביבה החדשה | בן זוגה של השבת | בשבת זה קורה | ישועה על-ידי התגלות הנשמה

יום ראשון פרשת דברים ב' אב תשפ"ה

הרפואה לעצבות ומרה שחורה ורוב המחלות של ימינו . . . . . מ

צירוף שונה לכל חודש | עצבות - סגולתה של חודש אב | הקושי לרפאות מרה שחורה | עבדו את ה' בשמחה בחודש אב | השמחה ממתיקה את העפר | העפר יפה כשהוא משולב | קהות חושים חמורה מכל | מקור השמחה בבית האבלים | מקור הבכי בבית המשתה | מי שלא ראה שמחת תשעת הימים | בכי ושמחה באותו זמן | חיבור יוצר הרגשים לכאן ולכאן | המלחמה על הלב | שמחה איננה היסח הדעת | דבר שאינו הוא חסר פוטנציאל | שינוי מקור החיות | המקור למשיכת תשומת לב | תרפיה בבעלי חיים | בונים מחדש את ד' היסודות

יום שני פרשת דברים ג' אב תשפ"ה

אורו של יו"ט תשנה באב . . . . . נ

קרא עלי מועד | צורת השפע תלויה בכלים | הללו בוכים והללו שוחקים | חבוקה ודבוקה בך | דפיקה מהידיד הקרוב ביותר | כך האור נהפך לכאב | אין דבר רע יורד מן השמים | נאמנים פצעי אוהב | לא האמת כואבת אלא הלב העקוב | חשוך בנים אינו נידון למסכנות | הכל תלוי בבהירות הפנימית | סיכון מוגבר דווקא בין קרובים | כשיש הבנה אין שאלות | טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת | בניית קשר עמוק עם הקב"ה | התחתית הטובה ביותר | זמן של שפע - סיכון מול סיכוי

שיעורי אור החיים הק'

ליל שישי פרשת דברים ב' אב תשפ"ג

אהוב את התוכחות, כיצד? . . . . . ס

טובה מרדות אחת | לא די להסתובב עם המגבת על הראש | לדעת בטיב משא ומתן | במאי בעית טפי? | לא להיות מופתעים | אפשר לנקות את הזקן | אפשר להשתנות בכל תחום

מדור שיעורי ליל שישי

ליל שישי פרשת דברים ב' אב תשפ"ג

אין גאולה בלי בשורה טובה תחילה . . . . . סד

ויבשר לנו בשורות טובות | מחכים לגילוי אליהו | בשורה טובה תדשן עצם | צומחים עם צמיחת הגאולה | השמחה כתנאי מקדים לגאולה | תחיית המתים על-ידי חיזוק נקודת האור

ליל שישי פרשת דברים ב' אב תשפ"ג

סיפורי ההתגברות נכתבים בתורה . . . . . סז

ויהי בימי סטאלין הרשע | סיפורי הגבורה בגיא ההריגה | ספר התורה הולך ונכתב | תכנית משורטטת מראש | שלבש כח לכוף יצרו | מסירת נפש בעיניים כספיים | כגון ר' יעקב ור' בערל

מדור אמונה ובטחון

שיעור רצ"ו

לזכות

שלמה זלמן בן חיה דבורה רוחמה

וכל משפחתו

נדבת

הר"ר אשר אנשיל לעבאוויטש הי"ו

לרגל שמחת הברית לבנו שיחי'

יום שלישי פרשת מטו"מ כ"ו תמוז תשפ"ה

אויבי האדם מביאים אותו אל פסגת הצלחתו

להכניס את התקע לשקע אחר

למדנו בדברי רבינו המחבר, בענין אדם הרואה כי יש לו אויבים המזיקים לו ועומדים בדרכו, שאם לא יתקוטט עמם ולא יכעס עליהם ולא ישא בלבו שנאה כלפיהם, אלא יבין כי הקב"ה הוא ששלח אותם, ועליו להתפלל לפניו ולחזור בתשובה על עוונותיו, יתקיים בו הפסוק: 'ברצות ה' דרכי איש - גם אויביו ישלים אתו' (משלי טז, ז). רבינו המחבר מוסיף, שעל האדם להטיב לאלו שמזיקים לו. ולמדנו, כי דבר זה נחוץ ונצרך כדי שנפש האדם תהיה במקומה הנכון. שכן, לפי הכלל ש"האדם נפעל לפי פעולותיו" - על ידי הפעולה החיצונית של הטבה כלפי הפוגע, נעקר מלבו הרגש שהוא באמת זה שפוגע.

זהו מן היסודות הראשונים של רבינו המחבר, אשר כבר הביאם בהקדמתו, שאם

האדם סומך בלבו על משהו או על מישהו, מאמין בו ותולה בו את עצמו, הרי הוא ממליך אותו על עצמו. דבר זה כולל גם פחד שיש לו ממנו וכל אופן שהאדם מרגיש תלוי בזולתו.

האדם עומד, למשל, בחנות וממתין להחלטת המוכר, ובלבו הוא אומר לעצמו: "אני בידיים שלו. - הוא יכריע אם אקבל או לא אקבל." הרגש הזה שיש לו לאדם שהוא נמצא תחת שליטתו של פלוני, ולפלוני יש את הכח להועיל או להזיק לו - הוא עצמו מה שנותן כוח לפלוני, ולבסוף מוצא האדם את עצמו סובל ממנו.

אבל כאשר האדם משנן לעצמו שוב ושוב: "אין עוד מלבדו" - אני בידי של הקב"ה. אין הדבר תלוי בפלוני כלל. לבי אינו מתרגש מפני שאני מסתכל על פלוני

פנימה, אתה ממליך על עצמך את אותו פלוני. כי אתה מרגיש שבגלל פלוני אתה סובל.

וזה לא רק לגבי אדם מסוים. לעיתים מדובר במצב חדש או חוק חדש – ואתה חש כאילו אתה זה שנפגע ממנו. אינך כועס על מישהו באופן אישי, אך אתה מסתכל על התמונה ואומר לעצמך: "כך הוא העולם – לפעמים חוקים משתנים, הדולר עולה או יורד, ויש מי שמרוויח ומי שמפסיד."

אך גם כאן, אם תרגיש שאתה נפגע – ושזהו מקור הסבל שלך – הרי שכבר נכנסת לאותו מצב נפשי שבו המציאות שולטת עליך ולא הקב"ה.

ולכן, עליך להילחם עם הרגש הזה.

כאשר רבינו המחבר אומר לך להטיב עם פלוני, אין זה רק ענין של תיקון המדות – לא רק לומר: "אל תשנא אותו, אך תטיב לו כדי לעקור השנאה מלבך." אלא עליך לעשות פעולות מעשיות כדי להגן על עצמך מנזק נוסף שנגרם לך, מפני שאתה מקשר את סבלך לפלוני או למצב פלוני. אתה חייב להילחם ברגש הזה, כי כל עוד רגשות אלו קיימים בך – הרי אתה מוציא את עצמך מתחת שליטתו של הקב"ה, ומכניס את עצמך תחת שליטתו של פלוני או של אותו מצב.

אין אדם סובל בגלל טעויות העבר

דבר זה כולל גם החלטות שהאדם קיבל בעבר. האדם אומר לעצמו: "אני אוכל כעת מרורים, וכל אחד מבין מדוע – כי קיבלתי החלטה שהתבררה בדיעבד כטעות, ואני עדיין סובל את תוצאותיה."

- כאילו אינו נמצא כלל. אני בידיו של הקב"ה, והוא לבדו בוחר עבורי את הטוב ביותר – אזי, פלוני מאבד את הכח לפגוע.

וזהו היסוד, שבכל שעה שהאדם מרגיש שהוא תלוי באיזה דבר, עליו "להוציא את התקע" מן המקום שאליו הוא מחובר, ולהכניסו "לשקע" אחר^א, כדי שיתחיל להרגיש שהוא תלוי אך ורק בהקב"ה, כי הוא המקור הבלעדי שממנו הוא יונק, וכאשר יעשה כן, שום דבר לא יוכל לשלוט בו.

סכנתו האמיתית של הנפגע

אם נתבונן, נראה שזה אותו כלל שרבינו המחבר עוסק בו, רק בסגנון שונה: כשאדם פועל נגדך, ונראה כי הדבר נובע מבחירתו, ואתה סובל בגללו – בין בעיניי ממון ובין בדברים עמוקים יותר – עליך לעבוד עם עצמך שלא להרגיש שנאה כלפיו. ולא רק בגלל שאתה צריך אמונה, ולא רק מפני שעליך לתקן את מדותיך וללמוד לשלם טובה תחת רעה – אלא גם משום שעל פי סדר הבריאה, אתה שרוי עכשיו בסכנה.

כאשר פלוני עושה לך רעה, אינך מצוי במצב בעייתי בגלל עצם המעשה שעשה – שהרי אותו מעשה מצד עצמו אינו כלום – אלא מפני שבאופן טבעי הוא מוליד בתוכך רגשות שליליים כלפיו, ושם טמונה הסכנה הגדולה. כי רגשות אלה מורידים אותך לטמיון באופן מציאותי ממש.

אפשר לראות זאת בחוש: השנאה והכעס שסוערים בקרבך גוזלים ממך את שלווה הנפש, מסבכים אותך בתוך עצמך, ואתה נושא את המשא הזה לכל מקום. אך מעבר למה שניכר כלפי חוץ – בתוכך

א. ער דארף ארויסנעמן דעם שטעקער (פלאג) פון דארטן און אריינשטעקן אין א צווייטן פלאץ.

"he must "unplug the plug" from that connection and "insert it into another socket

עשית טעויות בעבר? - כן. כך הוא סדר הבריאה לעשות טעויות. אך אין זה אומר שאינך יכול לפתוח דף חדש.

אתה טוען: "כבר מאוחר מדי". אך אין דבר כזה! **מאוחר מדי אינו מושג שקיים באמת!**

הרי אפילו רבי אלעזר בן דורדיא שחטא כל ימיו - כיון שחזר בתשובה - קנה עולמו בשעה אחת. אמת, **קשה יותר לשוב כשהעבירה מקשרת אותך וגורמת לך להרגיש שכבר מאוחר מדי**, שאין לך תקנה יותר - **אך עדיין אפשר.**

אם תבין שחלק מהעונש הוא ההרגשה שאתה אבוד ושאין לך מה לעשות יותר, ואתה בא ואומר: **לא! מכאן אתחיל לעבוד את הקב"ה** - הרי אתה מתקשר להקב"ה ושוב ממנו חיות חדשה, ומפסיק להמליך על עצמך את אותה טעות ישנה.

בכל פעם שאתה אומר: אני סובל בגלל דבר פלוני (זה כולל גם טעויות שלך עצמך מן העבר), דע: **לא אותו דבר גורם לסבלך, אלא הבחירה שלך עכשיו לראות אותו כגורם.** אבל אם תאמר לעצמך: **"המציאות שבה אני חי עכשיו היא בריאה חדשה שברא הקב"ה כדי לדבר איתי"** - ממילא תפנה אליו במקום לפנות אל הפרשייה הישנה שמסתבכת והולכת - אז יגיע הקץ לסבלך.

החבילה איננה ישנה

פעמים שהאדם אומר: "עברו כבר שנים עשרה שנה, ואני עדיין סוחב את זה. נכון, הרבה כבר הסתדר, אולי שלושים-ארבעים אחוז, אבל החבילה עוד על גבי."

לפי חוקי הטבע - אתה צודק. אני מבין את שפתך. אם נאמר לו שהוא מדבר שטויות, הוא יאמר: מה שטויות? הרי זו מציאות... לא-לא! זה לא שטויות. אך זה

מהלך מחשבה זה מורכב מכמה טעויות, ואחת מהן שעכשיו **כשאתה חושב כך, אתה מכניס את עצמך תחת שליטתו של מישו חוץ מהקב"ה** - ובגלל זה גופא אתה סובל.

האדם שואל: האם איני סובל בגלל ההחלטה שקיבלתי אז? והוא מוסיף ואומר: "אדרבא! חשוב לדעת שכאשר מקבלים החלטה לא נכונה, אפשר לסבול ממנה שנים רבות, אפילו עשרים שנה קדימה. אז מדוע אתה אומר לי לא לחשוב כך? האם אתה רק מנסה לחזק אותי? הרי המציאות היא שאני סובל עד היום בגלל אותה החלטה."

ובכן, הבה נסביר: הקב"ה ברא את העולם כך, שהאדם יכול לחזור בתשובה בכל רגע ורגע. **תשובה** איננה רק בקשת סליחה, אלא **שינוי ממשי של מציאות הבריאה, ולהתקשר תיכף ומיד להקב"ה.** זהו פירוש המאמר "תשובה קדמה לעולם" (פסחים נד, א) - **על ידי התשובה, האדם מנתק את שעבודו ממה שעשה בעבר.** לפי סדר הטבע, האדם משועבד לעברו. יש לו חובות ישנים, יש פרשיות ישנות, מעשי שטות שעשה בצעירותו, ועדיין הוא סוחב אותם. אכן כן, זהו סדר הטבע. אך **לפי הסדר של 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית'**, לפי הסדר של 'תשובה קדמה לעולם', **יכול האדם להתחדש ולהפוך בין רגע, לתינוק שנולד - ללא כל שעבוד למה שעשה בעבר.** אם גוי יכול להפוך לתינוק שנולד, יהודי לא כל שכן? כפי שאמר הגה"צ **רבי יוסף חיים זוננפלד** זצ"ל על טבילה במקוה: אם המקוה יכולה לעשות מגוי - יהודי, היא בוודאי יכולה לעשות מיהודי - יהודי יותר טוב.

אפשר לפתוח דף חדש

כאשר אתה עושה את השינוי בלבך ותולה את עצמך בהקב"ה - באותו רגע ממש אתה מתחבר לחיים האמיתיים. האם

להצלחתו. הוא לוקח את מוגבלותו ועושה ממנה מקור פרנסה, או שהוא מקים ארגון שיעזור לאחרים שסובלים מאותה מוגבלות. **המציאות מלמדת שכל חסרון שיש לאדם, יכול להתהפך ולשמש כהצלחה ממשית.**

כך הבאנו בשיעור הקודם את דברי הרה"ק רבי מאיר מאפטא זי"ע"א (אור לשמים, כי תשא), שכשיש לאדם צער ודוחק – אך הוא יודע ומאמין שזה מהקב"ה בעצמו, אזי מזה הדבר עצמו תבוא לו הישועה. האויב עצמו משלים אתו ונעמד לימינו. זהו היסוד. אך הדגש של שיעור זה הוא אחר: שכאשר האדם תולה את סבלו בטעויות שעשה בעבר, הוא מכניע את עצמו תחתיהם, וזה מה שנותן להן כח להציק. אך ברגע שהוא אומר לעצמו שאינו קשור בחבלי ברזל לטעויות שעשה (כולל הרגלים), אלא הוא נתון בזרועותיו של הקב"ה, הוא שואב חיות חדשה מגבוה.

אפשר להשתחרר מכבלי ההרגלים

מעתה יש לנו הבנה חדשה בדברי האור החיים הק' הידועים על הפסוק 'כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו' (אחרי מות יח, ג). ה'אור החיים' הק' כותב שם שכאשר האדם כבר טעם איזה דבר והתרגל אליו ומרגיש שהוא מקבל ממנו תענוג לנפשו, קשה לו עד בלתי אפשרי להתנתק ממנו. ועל זה אומר הקב"ה לבני ישראל: בכוונה הושבתי אתכם במצרים, שם טעמתם את טעם האיסור, להראות לכם שאתם שונים. למרות שמצד הטבע אי אפשר להינתק מהרגלים – 'אני ה' אלוהיכם', ואם תתדבקו בי, תוכלו להיפטר מהם.

לפי היסוד האמור כאן, הביאור הוא כזה: כשאתה שבור ברוחך מחמת ההרגל שלך, ובפרט אם אתה מיואש ממנו, אתה בעצם

שפת הטבע, ואני יכול להסביר זאת יותר טוב משאתה מסביר זאת. אבל עליך להבין כל עוד אתה אומר שמה שקורה עכשיו נגרם ממנה שהיה – אתה בעצם אומר: "אני סובל בגלל ההחלטה ההיא", ולא "כך הקב"ה גוזר עלי עכשיו".

רבינו המחבר מלמד אותנו: **האדם צריך להאמין שהקב"ה יוצר בכל רגע ורגע מציאות חדשה.** נניח שהיו לו לאדם חובות על סך חמשה מיליון דולר, ונעשה לו נס, הצליח להחזיר שני מיליון. אז למה לא שלושה נוספים? וכי קשה יותר לקב"ה לעשות את החלק השני? ודאי שלא. אלא **הקב"ה בוחר עכשיו שתעמוד בהתמודדות הזאת – עם שלושה מיליון.**

זו אינה חבילה ישנה שאתה סוחב.

אמת, עליך לחזור בתשובה על טעויותיך, אך זכר נא: **ההתמודדות שיש לך היום, הוא בריאה חדשה, גזירה חדשה – שייכת להיום.** ומזה תבין שאין לך אלא לדבר אתו על כך במקום לחזור אחורה. ואף שבוודאי, אחת מהסיבות שהקב"ה בוחר לך התמודדות זו, היא כדי לעזור לך להתקרב אליו על-ידי שתתקן את טעויותיך ככל האפשר, מכל מקום אינך מסתכל לאחור, כי אז אתה מרמה את עצמך, אלא אתה מסתכל אל הקב"ה, ומתבונן מה מוטל עליך לעשות היום. הכלל הוא שעליך לזכור: **אינך נמצא ברשות מעשיך הישנים – אלא ברשות הקב"ה, שעושה בך כרצונו בכל רגע ורגע.**

אנשים הופכים מוגבלות להצלחה

זהו 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו'. כל הדברים שמציעים את האדם, כולל הטעויות שעשה בעבר, יכולים להשלים אותו ולהיות לו לעזר. הרי כך אנו רואים שהאדם יכול להפוך את צרתו

כל מה שבעולם כדי להילחם עם הרגש אשר דוחף אותו להיכנע לאויבו.

אם נדבר על הרגלים, נוכל לומר בדרך משל שהכוונה היא כזו: **היזכר בהרגל שנפטרת ממנו. תשמח עם זה. אמור בפיו שהקב"ה יכול לעזור והוא עוזר גם כשאינ שום סיכוי על פי טבע.** הילחם במחשבה במעשה ובדיבור, **הכל כדי שלא תיכנע לשליטתם של ההרגלים,** ואז יתקיים בך 'גם אויביו יושלים אתו'.

הבאנו מה**מדורש** (ילקוט שמעוני על נ"ך רמז תתקנז), שאשתו של אדם היא בכלל אויביו. על האיש לומר: **הקב"ה הוא זה שסיבב זאת כך,** הוא זה שנתן לה תכונת נפש זו, הוא זה שהזמין את המצב שמעורר בה תכונת נפש זו. בשורה התחתונה: **זה לא היא, זה הקב"ה...** כך יוסיף להתבונן בזה עוד ועוד, וינסה לפתוח את הדברים... אמת נכון הדבר שהקב"ה ברא אותה עם תכונת נפש זו, אבל יתכן שביום מן הימים תימצא לה רפואה, וכן יתכן שהמצב יירגע, ועוד יתכן שלא יזדמנו לה מצבים (טריגרים) שיעוררו בה את חולשתה. הקב"ה הרי עושה זאת כל היום. הקב"ה עושה ניסים בכל עת, ואם עכשיו הקב"ה לא עשה את הנס, הלא זה גופא נס הוא, ואין זה אלא **מפני שהוא מדבר אתי בדרך זו. וכיון שיחשוב באופן זה, יוציא את עצמו מתחת שליטת המצב, וממילא הענין יסתדר על הצד היותר טוב.**

גם אויביו יושלים אתו - האומנם?!

קעת נשאל: מדוע אנו רואים שהרבה פעמים זה לא עובד? אף אם נחזור אל העבר, נראה צדיקים וירא שמים אמיתיים שחייהם לא היו סוגה בשושים, אלא היתה להם הרבה התנגדות מבית ומחוץ ומיררו את חייהם. אולי יבוא אדם ויאמר, שלפי

בוחר להיכנע תחתיו. למה? כי זהו העבר שלך. אתה אומר: תיכנס לנעליים שלי ליום אחד ותבין למה אני כל-כך שבור ורצוצ' בגלל הפרשיות הישנות שלי. אתה צודק, **לפי סדר הטבע באמת אי אפשר להשתחרר מכבלי ההרגלים,** אך משום כך, **כל פעם שאתה חושב כך, אתה נותן להם כוח לשלוט בך - כי אתה בעצם מאמין בכך.**

לא כן הדבר אם אתה אומר: "אינני נתון בשליטת ההרגלים"... ההרגל הוא כמו אריה. הנה מה צריך יהודי לחשוב כשאריה בא לקראתו עם שיניים חשופות? אם אינו בדרגה גבוהה, הוא נתקף בפחד גדול, כי הוא מרגיש שהוא תחת שליטת האריה. אבל אם הוא בדרגה גבוהה או אם הוא תופס את עצמו, הוא אומר לעצמו שוב ושוב: **'אין עוד מלבדו', הארי אין לו שום כח עצמי, ואינו יכול לעשות לי מאומה.**

מדוע אם כן כשמדובר בהרגלים, פחות מצוי שהאדם יתנהג כך? כי כשמדובר באריה, מרגיש האדם שאם לא יבחר ברגע זה בדרך הנכונה והאמיתית, מות ימות תיכף ומיד. אין לו שם ברירה. הוא עוזב כל מחשבה אחרת, כי הוא חושב: זה או הכל או לא כלום, או שאני נותר בחיים או שאני מת ברגע זה במיתה משונה. לכן הוא נלחם עם עצמו לחשוב 'אין עוד מלבדו'. אך **כשמדובר בהרגל, אומר האדם לעצמו: אני יכול מחר לומר 'אין עוד מלבדו'.** לא יקרה כלום אם אמתי. בינתיים, זה מה שיש, אני קשור בכבלי ברזל להרגל שלי. **וכיון שהוא חושב כך, הוא מכניע את עצמו תחת שליטת ההרגל שלו.** והקב"ה אומר: אני ה' אלוֹקֵיכֶם.

להתנער משליטת ההרגלים

כשרבינו המחבר מורה לאדם להטיב עם אויבו, כי אז יתקיים בו 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו יושלים אתו', **מונח בזה שיעשה**

לאדם להגיע אל תכליתו? האם הם מונעים אותו מלהגיע אל יעדו. כשהאדם רוצה להצליח ללכת בדרך הנכונה... הוא רוצה להצליח לעבוד את ה' בכוחותיו וכשרונותיו ולקיים את שליחותו... יש לו אויבים בסביבתו המעכבים בעדו על-ידי שמתנגדים לו או גוזלים ממנו את ישוב דעתו. אכן 'ברצות ה' דרכי איש', גם האויבים האלה - ישלימו אתו. להשלים אין פירושו בדווקא שיבואו וייתידדו אתו. פעמים רבות זה באמת קורה באופן זה. אבל הרבה פעמים יתכן שאותו אויב עדיין מתהלך זעוף (הלא אי אפשר להתערב בבחירה שלו), אך האיש אומר: זה דווקא עוזר לי. הוא לא קולט שהוא עושה לי טובה במה שהוא זועף.

יש מצבים רבים כאלה, למשל בענייני מסחר. אדם שיש לו עסק מסוים, ויום אחד עוד אחד פותח עסק כזה ומתחרה אתו. בתחילה הוא הולך לברר האם לפי הדין פלוני נקרא מסיג גבול, ואח"כ הוא הולך לברר איך הוא צריך לחשוב ומה הוא צריך לעשות מצד מדת הבטחון. **הנה אחרי שהוא מתחזק מאוד במדת הבטחון**, הוא מגלה יום אחד שהגם שפלוני עדיין מתחרה בו ומנהל מלחמה כנגדו, **אין לו שום בעיה עם זה**, ואדרבא, מלחמתו של פלוני **עוזרת לו הרבה**. הוא אומר לעצמו: אילו הייתי יכול, הייתי משלם לו. הרי כך אומרים העולם: על השלום העולם עומד, אבל על המחלוקת הוא נבנה... לא צריך לזה יותר מדי משלים. המשלים והנמשלים חיים וקיימים ונגלים לעין כל. דוגמא לדבר: מישהו מוציא פשקווילים עליו, והוא שמח בכך באמרו: הפלא ופלא! לא היה לי כסף לשלם לפרסומת, והנה הלה עושה לי פרסומת חינם אין כסף...

אין מי שמעכב בעד הצלחתו

במילים אחרות: **הקב"ה ברא עולם כזה שדרך התורה עובדת בה ללא שום מקפוק.**

מדרגתם של אותם צדיקים, עדיין היה חסר להם בעבודה זו של 'ברצות ה' דרכי איש', והקב"ה דרש מהם דרגה יותר גבוהה בזה. אך ברור שלא תמיד זה היה כך.

נשאל בסגנון כזה: הא תינח כשלמדנו בשעתו הנושא של 'הבוטח בה' חסד יסובבנו' (תהלים לב, י), כי אז היינו עסוקים במשך כמה שנים להבין ש'**חסד יסובבנו**' אינו בהכרח כפי שהאדם עצמו רוצה, ואף **שהכוונה בוודאי לטוב הנגלה, עדיין אין זה מוכרח שיתקיימו כל חלומות האדם**. טוב הנגלה יכול להתבטא גם בצורות אחרות, כגון בצורה של קרבת אלוקים, מה גם שיש עוד חשבונות מגלגולים ראשונים וכדומה. אבל כאן הלא כתוב 'גם אויביו ישלם אתו' - לשון הרבה יותר מוחלט, ואם כן הכוונה היא לכאורה כפשוטה ממש שאויביו יפסיקו להתנגד לו, ומה נעשה שהמציאות מכחישה זאת?

במדרש (ילקוט שמעוני שם) כתוב ש'אויביו ישלם אתו' כולל גם זבובים. אם יש לאדם זבוב שמפריע לו. יש לו אויב. כשהיינו צעירים, אמרו לנו: מה אתה רב עם פלוני? הוא הרבה יותר קטן ממך. הוא הבר פלוגתא שלך! אכן במדרש אנו רואים שגם זבוב הוא בכלל אויב. למה? כי להוציא מהכלים גם קטן שבקטנים יכול. לא צריך לעשות בשביל זה פיקח גדול. פעמים שאדם שבבחינת זבוב יודע ללחוץ על הנקודה הרגישה. עכ"פ השאלה היא: האם אנו באמת רואים שסדרי בראשית משתנים בשביל מי שמקיים 'ברצות ה' דרכי איש' וכל אויביו משלימים אתו? דומה שאנו רואים את ההיפך הגמור.

הוא חושב לרעה ואלוקים חשבה לטובה

אכן יש לזה הסבר פשוט והוא מיוסד על הכללים הידועים של בטחון. **השאלה העיקרית היא: האם הדברים מפריעים לו**

מצוי הוא, ופעמים שזה מגיע ממקום בריא מאוד). הוא באמת רוצה שאף אחד לא יידע, אף לא ילדיו, עד היכן הצלחתו מגיעה. הוא לא צריך לא את הכבוד ולא את הטרדות. ואף לא את הצדקות, הוא חושב לעצמו בדרך אגב. טוב לי כך. אעשה מה שאני צריך לעשות, אדבר עם הקב"ה, ואני לא צריך שמישהו יידע מזה.

והנה יש מי שמרנן עליו ומוציא לעז שהוא בעל חוב גדול, הלא זה משמש אותו. האם הוא נחשב לו לאויב? הרי זה משרת אותו באמת! ברגעים של ישוב הדעת, הוא מודה על כך להקב"ה. לא משום שחייב אדם לברך על הרעה, אלא משום שהוא באמת מרוצה מזה.

האם לגבי עין הרע הדבר שונה? זה לא חייב להיות בענין הכסף. זה יכול להיות בכל-כך הרבה דברים אחרים. מישהו מדבר עליך, מישהו ממציא עליך סיפורים. הלא זה מעשים בכל יום שאנשים מגזימים ומספרים סיפורים שלא מתחילים בכלל, 'לא דובים ולא יער'. פלוני עושה זאת מתוך כוונה להזיק לך, אבל למעשה זה משרת אותו. תחדיר לך במוחך שאף מבחינה גשמית הלה עושה לך שירות נפלא ביותר. אמור לעצמך: אילו הייתי יכול, הייתי צריך להזמין אדם שנותן שירות כזה ולשלם לו על כך, כי כך אף אחד אינו מקנא בי, וזה יכול אך ורק לעזור לי.

אמור מעתה: **'גם אויביו יושלים אתו' מתקיים כפשוטו ממש**, לא על פי לומדות. **כשהאדם נכנס למקום הנכון, אין לאותו דבר הנראה כמתנגד לו שום שליטה עליו.**

האויבים מקרבים אל היעד

אכן כשמדובר במעגל הקרוב ביותר של האדם, הנושא נעשה עדין ביותר, אך

אצל כולם היא עובדת, ללא יוצא מן הכלל. **כשאתה סומך על הקב"ה ובוחט בו ואין לך כלום לא עם פלוני לא עם אלמוני, הדברים והאנשים הסובבים אותך, אינם יכולים לשלוט בך, ולכן או שהם נכנעים בצורה כזו שהם ממש באים לעזור לך ולתמוך בך, או שהחיצים והבליסטראות שהם זורקים עליך, אינם מפריעים לך, ואתה מצליח בעבודתך.** עיקר הדבר הוא שאין לך מי או מה שמעכב בעד הצלחתך. אתה אומר כך: **מה שפלוני עושה, לא מעניין אותי, אבל אינני מתרחק מיעדי, אלא מתקרב אליו ומתקדם לקראתו. אתה יודע את זה, מרגיש את זה, ולוקח סיפוק מזה.** זה דבר שאתה יכול למששו.

לכן נראה פעמים רבות אצל מי שהגיע אל המקום הנכון בנפשו, שאינו נבהל ממי שמתלונן עליו, זועף עליו, או מפרסם עליו שאינו נוהג נכונה. אין לו אויב יותר. תאר לך שאתה פוסע ברחוב ורואה אדם שעומד על הגג וזורק אבנים כלפי מטה. פלוני הוא האויב שלך? לא! יתכן שהוא זורק אבנים כי תקף אותו שגגון, ויתכן שהוא זורק אבנים כי הוא סותר שם כותל. זה ברור שהוא לא האויב שלך. אויב נקרא רק מי שגורם לך להיכנע לו בנפשך ולהחזיר לו מלחמה. העולם הרי אומרים שבשביל מלחמה צריכים שנים. אחד בעצמו אינו יכול לנהל מלחמה. אך לפי האמת, רק כשהאדם מתחבר רגשית לפלוני, יכול פלוני להיות לו לאויב. **אם פלוני אינו מצליח לערער אותו רגשית, אין פלוני נחשב לו לאויב**, אלא לאדם מסכן שסובל וצועק מרוב סבלו, ואז **או שאין שם לבו לכך, או שזה דווקא עוזר לו.**

המציק נותן שירות מבלי דעת

לדוגמא, יש מי שמאוד מצליח בפרנסתו ויש לו עניין שאף אחד לא יידע מזה (דבר

מה לעשות אתו, והקושי החמיר פי כמה, כאשר הילדים הבאים אחריו, אף הם לא רצו ללכת לתלמוד תורה, כי אמרו: אם הוא לא הולך, מדוע שאנחנו נלך? הלחץ והמתח היו נוראיים.

יעצו לו לשלוח את הילד לפנימיה וכדו' כשאומרים לו שאולי זה יועיל לילד, ובהבלעה אמרו לו שחלק גדול מהישועה יהיה שהוא לא יצטרך לראות אותו כל הזמן מול העיניים. הילד יהיה רחוק מהבית, תסיח את דעתך ממנו, ותוכל לחזור ולשקם את הבית. אבל האב התנגד לכך. הוא אמר: מדובר במתנה שהקב"ה נתן לי, איזה מין מהלך הוא לשלח את הילד ולהסיח את הדעת ממנו?

החליט האב שבמקום לשלח את הילד, הוא מתחיל לקחתו אתו לכל מקום. הוא לוקח אתו לתפילה בבית הכנסת ולמקום העבודה ולסדר לימודו הקבוע בבית המדרש. הוא היה יושב ולומד עם החברותא, ובנו היה יושב לצדו וקורא ספרי קומיקס. לא היה לו מזה כבוד גדול, אבל הוא הרגיש שזהו הדבר הנכון. הילד התלווה אליו עשרים וארבע שעות. לא זהו ידו מתחת ידו. וכיון שהילד עקב אחריו כל הזמן, באופן ממילא הוצרך לשפר את התנהגותו ולהתנהג יותר על פי התורה, וכך עשה, והכל בלי להיות ברזג על אף אחד. **הוא הבין שזהו התפקיד המוטל עליו ושמח בחלקו.**

אומר לי היהודי המספר: כעבור כמה שנים, כשהילד כבר היה בן י"ח, פגשתי ברחוב את האב ואת בנו צועדים יחדיו. ניגשתי אל האב ואמרתי לו בהתרגשות: אה, זהו הצדיק שלך. בתגובה אמר לי האב: הוא הצדיק שלי? אני הצדיק שלו. התכוון לומר: מי התעלה בזכות מי? מי בנה את מי?

הקב"ה רוצה שנגיע לשם. נסביר תחילה את הנושא ואז נראה איך הדבר פועל. האדם מתמודד, בדרך משל, עם ענין של בין אדם לחבירו, אך בתוך משפחתו הקרובה. פעמים שמדובר במי שאביו ואמו יורדים לחיו. לא משנה מי אשם, אבל זו המציאות. שלא נדע מצרות. פעמים שמדובר להיפך, מי שבנו עושה לו צרות. והאדם שואל: כיצד דבר זה לא יפריע לי? הלא זה כל-כך קרוב אלי? אין המדובר באיזה שותף מן העבר הרחוק שגר מעבר לים וטוען שעשיתי לו עוול, אלא במי שאני נמצא אתו כל הזמן במרחק נגיעה.

אך האמת היא שהכלל נכון גם לגבי המקרים האלה. הקב"ה נתן לנו תורה אשר **אם האדם מתחבר באמצעותה להקב"ה שוב ושוב ואין לו אלא את הקב"ה, הדברים שבסביבתו, אינם יכולים להפריע לו.** אולי בתחילה חלפו בתוכו הרגשים של צער, ואפילו של צער עמוק, כי **לא תמיד נמצא האדם באותה דרגה**, אבל אחרי שלמד כבר מה התשובה לאותה שאלה, מהו המאמר חז"ל שמרגיע את הכאב שיש לו ואיך משתמשים בו, הוא יכול לסיים עם אותו צער. הוא לא צריך לשבת בתוכו. הוא מסיים אתו וממשיך הלאה בדרכו. **כשהוא רואה שזה מה שקורה לו פעם אחר פעם, הוא מבין שאין זה ענין של התעלמות מהצער או של הרגעת הרגש בלבד, אלא דבר זה הוא מתנה מן השמים ועוזר לו להתקרב אל יעדו.**

הילד שבנה את אביו

סיפרתי בעבר מה ששמעתי מעד ראיה: מעשה באחד שהיה לו ילד שבגיל עשר החליט שיותר הוא לא הולך לתלמוד תורה. רק אחרי כמה שנים קלטו שיש לו בעיה עם השמיעה ושבגלל זה אינו יודע לקרות כמו שצריך, אך כבר היה אז מאוחר מדי. עכ"פ הילד לא הלך לתלמוד תורה ולא היה

אותו לנשר, כי כאשר הנשר שט באויר, כך הוא ראות העין, לומר שתעצים עיניך מראות ברע כי היא תחילת העבירה שהעין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרין". וכך הוא מבאר רץ כצבי וגיבור כארי באריכות נפלאה, עיי"ש.

שורש הבעיה של קימה באיחור

הבנה נפלאה יש בזה. הנה אנחנו מתמודדים עם רשימה ארוכה של בעיות בעבודת ה'. מנסים לעבוד את ה', אך לא תמיד מצליחים, יש נושאים יותר קשים, יש נושאים יותר קלים. אך לאט לאט מתקדמים. בשביל זה באנו לעולם. ניקח לדוגמא קימה מאוחרת. אנו מסתכלים על מי שקם מאוחר, כאילו יש לו קושי בדבר. פעם מצבו יותר גרוע, פעם מצבו פחות גרוע. עכ"פ בסוף מדובר בבעיה אמיתית. הוא כבר קנה שעון מעורר וקבע חברותא, וללא הועיל. אך האמת היא שהלה אינו מתמודד עם קימה באיחור. הוא מתמודד

עם סוגיא שנקראת גיבור כארי. נושא נפשי הוא, אשר אף פעם לא חקר אותו לעומק. כעת הוא מזהה אותו רק לגבי הקימה המאוחרת, ולכן הוא נותן לו שם חיצוני.

דומה הדבר למי שרב עם אנשים, אך הבעיה שלו איננה שהוא רב עם אנשים. דבר אתו שתי דקות ותראה שהוא מחזיק את עצמו מתחת לאפס. אין לו כלל דימוי עצמי. תפתור את השורש ותראה שהוא מפסיק לריב.

הקדמה הכרחית להלכות התורה

הטור אומר כך: אתה הולך ללמוד את הלכות התורה, בא תבין שכוחות נפשך עמוקים מאוד, ויש לך את הכוחות הנפשיים להתגבר על כל דבר, אפילו על ההרגלים. לא זו בלבד, אלא הנמר והנשר, הצבי והארי, יש להם את הכוחות הללו, כדי

מדובר בדבר אמיתי. גם בשלום בית. מי הצדיק או הצדקת של מי? **כשהאדם יגיע בנפשו לאומנות שהקב"ה רוצה ממנו...** אכן, אין מילה יותר הולמת מהמילה אומנות, שכן מדובר באומנות עדינה מאוד שלוקח זמן עד שתופסים אותה... **המצב לא יפריע לו 'בכלל', ולא זו בלבד, אלא הוא ייהפך לאדם 'נשיר' בדעת.**

ולא יתבייש מפני המלעיגין עליו

נסביר זאת יותר בפרוטרוט. **הטור** מתחיל את חיבורו בלשון **המשנה באבות** (פ"ה מ"כ): "יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגיבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים". אין זה מילתא דאגדתא בעלמא, אלא הלכה פסוקה שהטור בחר לפתוח בה את חיבורו, ובעקבות כך **השולחן ערוך**: "יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו". אכן כשמעיינים בטור, מבינים היטב מדוע בחר לפתוח במשנה זו.

כך הוא כותב: "והתחיל בעז כנמר, לפי שהוא כלל גדול בעבודת הבורא יתברך, לפי שפעמים אדם חפץ לעשות מצוה ונמנע מלעשותה מפני בני אדם שמלעיגין עליו, ועל כן הזהיר שתעזי פניך כנגד המלעיגין ואל תמנע מלעשות המצוה. וכן אמר **רבי יוחנן בן זכאי** לתלמידיו: יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם (ברכות כה, ב). וכן הוא אומר לענין הבושה, שפעמים אדם מתבייש מפני האדם יותר ממה שיתבייש מפני הבורא יתברך, על כן הזהיר שתעזי מצחך כנגד המלעיגים ולא תבוש. וכן אמר **דוד ע"ה** 'ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש' (תהלים קיט, מז), אף כי היה נרדף ובורח מן העובדי גילולים, היה מחזיק בתורתו ולומד אף כי היו מלעיגים עליו". ואז הוא עובר לבאר קל כנשר: "ואמר קל כנשר כנגד ראות העין, ודימה

בעבודת הבורא יתברך, לפי שפעמים שהאדם חפץ לעשות מצוה ולעלות לדרגה חדשה, ונמנע מלעשותה. האדם אומר: אינני צריך שאנשים ידברו עלי, אני לא צריך להיראות משונה. צריך להיות נורמלי. לא צריך לבלוט. ועל זה מביא הטור בהמשך גם זה שאמר רבי יוחנן: יהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם. כל-כך חשוב לו לאדם מה אחרים חושבים עליו, אך אינו חושב כלל מה הקב"ה חושב עליו. וכן הוא לגבי התכונות האחרות. הזריזות של עצימת העיניים, הגבורה לקום בזמן, וכן הלאה, כל הדברים שהטור מרחיב בהם את יריעתו. ובסוף הטור כותב: "לכן צריך האדם להתגבר כארי לעמוד בבקר לעבודת בוראו, ואף אם ישיאנו יצרו בחורף לאמר איך תעמוד בבקר כי הקור גדול, או ישיאנו בקיץ לאמר איך תעמוד ממטחך ועדיין לא שבעת משנתך, התגבר עליו לקום".

האויבים מעוררים את תכונות הנפש

אילו היה האדם קולט זאת, היה מבין שכאשר הקב"ה הכניסו במצב שיש לו אויבים, הכלי הגדול ביותר כנגד זה, הוא המבואר בסוגיא זו. אומץ הלב שלא להתפעל כל-כך. למה אתה כל-כך מתפעל? מישוהו צועק עליך, מישוהו מתקוטט אתך, מישוהו מאיים עליך. אולי הוא לא מאיים עליך במפורש, אבל מסגנון דיבורו נשמע שהוא מאיים עליך. הסתכל על חזקותיך וחולשותיך. התבונן לראות בתוכך היכן אתה דומה לעלה נידף. מבחוץ אתה אמנם מעמיד פנים כאילו אתה גיבור עצום, אבל בפנים אתה חלש מאוד, ופעם אחר פעם אתה נופל בגלל זה בעבודת ה'.

כשהאדם נקלע לפרשה שעשויה לגרור אחריה בושה, הרי הוא אומר לעצמו: בסדר, זה יעלה לי במחיר של בושה, אבל זה לא יעצור אותי מעשות הדבר הנכון. הסתכל

להראות לאדם שיש לו כל אותם כוחות הקיימים בהם. האדם שהוא כלול מכל, יש לו את כל אותם כוחות, אך דווקא מפני שיש לו את כולם, קשה לו לראות כל אחד מהם בצבע מלא. נתן הקב"ה לכל אחד מהחיות אחד מהכוחות, כדי שהאדם יוכל להסתכל עליהם ולהבין איזה כוחות יש לו.

כשמדברים על העזות, הלא היא נושא כל-כך עדין. יהודה בן תימא אומר לנו שמדובר בנושא שאפשר ללמוד בו ולחקור בו בלי סוף. יש מי שיש לו יותר מדי עזות. זרקו אותו מהישיבה כי הוא ניהל מלחמה עם המושגי. יש לו בעיה בבית הכנסת. זו הבעיה שלו. יש לו עזות במדה גדושה. הנה הוא צריך לעבוד על הכנעה והמסתעף. ויש מי שנמצא בקצה השני. להיפך, הוא לא אוהב לריב עם אף אחד. כל פעם שמתעוררת בעיה, הוא זו הצדה באמרו: עזוב אותי. הדברים האלה אינם בשבילי. יש לו רכות.

אומר יהודה בן תימא: אלמד אותך יסוד בתורת הנפש, יסוד ברמה הגבוהה ביותר. בזה אפתח את ספרי, אומר הטור. אדבר בשפה של מטפל רגשי (אנו אומרים כך בדרך משל והדגמה - כמובן). התבוננתי וראיתי שהרבה מאוד בעיות שורשן נעוץ בכך שחסר בעזות דקדושה. אין לבני אדם מספיק עזות דקדושה. אני יכול לומר לכם מנסיון, שבני אדם תקועים ואינם עושים מה שהם צריכים לעשות, ונדמה להם שזה מגיע אצלם ממקום טוב, ושמחים ומרוצים ונחמדים לכולם, ולמעשה, אין הם הולכים בדרך הממוצע.

גם מה שכתב הרמ"א "ולא יבוש מפני המלעיגים עליו בעבודת השי"ת" (או"ח א, א), מיוסד על הטור. הטור אומר שמפני כך פירט יהודה בן תימא ארבעה דברים בעבודת הבורא יתברך, לפי שהוא כלל גדול

ועל הקלות ראש **אמרו** ש'מרגיל לערוה' (שם ג, יג), והמרוצה והגבורה נראים שהם טובים לעולם הזה. לכך אמר שהם לעבודת השם".

הטור בחר לעסוק בארבעת הכוחות, מפני שבאמת מדובר בנושא עדין. לחינם זה נראה היפך עבודת השם? זה נראה כך משום שהוא נושא עדין ביותר. **צריך להיות מצד אחד רך ומצד שני קשה. אדם שיועד לוותר, אך כשהוא אומר 'לא' - זה 'לא'.** פעם אמר לי משהו על יהודי אחד: הוא מהאנשים המפוארים ביותר שיש לציבור החרדי. אכן כן, **האנשים המפוארים ביותר בבחינת שמן זית זך, הם אותם אנשים מתי מעט אשר הם עקשנים נוראיים כלפי עצמם ובאותו זמן רכים ביותר כלפי אחרים.**

אדם כזה אינו מוותר לעצמו. אף פעם. לא ביום ראשון, לא ביום שני ולא ביום שלישי. ובד בבד הוא מטפל עם פלוני ומבינו. **אומנות נפלאה היא. עזות אינה דבר שאפשר לוותר עליו.** זה נוגע גם לגבי עצמו וגם לגבי חינוך בניו. **היכולת לומר 'לא' בשמחה ובנעימות, בשקט ובבטחה, באהבה ובשלווה הנפש. לא קל להגיע לשם.** בדרך כלל האדם נמצא או בצד ימין או בצד שמאל.

בקהילתך יש כל מיני אנשים. יש את הרב שמלמד הלכות שבת בשבת אחה"צ בשבתות הקיץ, יש את זה שמוסר שיעור במסילת ישרים, ועוד יש את זה שהקב"ה העמידו לצדך שילמד אותך את מאמרו של יהודה בן תימא עם הטור וה'בית יוסף' ועם שאר כל המפרשים. המחזור לוקח בערך ארבעים חמישים שנה. אכן כן, אנו מדברים על אותו יהודי שבהתנהגותו מעורר בך את הדברים האישיים ביותר, בושה, עזות, וכיוצא בהם.

בסעיף הראשון בשולחן ערוך, ותראה שהפחד מן הבושה, זה מה שמונע את האדם מלפרוח ולשגשג. **האדם חושב ללא הרף מה יאמרו ומה יחשבו וכמה לא נעים יהיה לו, ובגלל זה הוא עושה דברים טפשיים, הכל מפני שהוא רוצה להסתיר ולהעלים, כאילו יוכל להחזיר את הגלגל אחורה.**

חייבים להתחיל עם הפנים

הדבר קיים בכל תחומי החיים. כשאב רוצה שבנו ילמד בישיבה פלונית בגלל שמה, ואומרים לו: לא ברור שטוב לו ללמוד שם. יש שם הרבה מאוד תלמידים, והוא לא ימצא את מקומו. אבל הוא לא שומע, כי לא מתאים לו שבנו ילמד בישיבה אחרת. 'ס'פאסט אים נישט'. איך אומרת המליצה? 'אידן זענען פאסטוכער' (יהודים הם רועים - פאסטוך). הכל סובב סביב הנושא הזה: 'ס'פאסט אים יא, ס'פאסט אים נישט' (מתאים לו או לא מתאים לו). הישיבות, השידוכים, הכל מתחיל ונגמר בזה.

לפני שהטור מתחיל את ההלכה הראשונה, הוא מדבר אתנו באופן פרטי. כך הוא מתחיל את חיבורו: יהודה בן תימא אומר... אני חייב להציג לך את ההקדמה הזאת. שאגיד לך שצריך לקום בחמש בבוקר! למי אדבר? אני הולך לומר לך שאסור להסתכל במראות אסורות, אני הולך לומר לך שצריך לוותר. למי אומר את כל אלה? **צריך לבנות תחילה את הפנימיות. אחרי שתבנה את הפנימיות, אוכל לדבר אתך.**

סלתה ושמנה של הציבור החרדי

ה'בית יוסף' שם כותב בזה הלשון: "הוצרך לומר שהם בעבודת ה', משום שהדברים נראים היפך עבודת ה', שההעזה נאמר עליו 'עז פנים לגיהנום' (אבות ה, כ),

האלה? אני באמת שמח עם שמחת התורה שלך, אבל אני שואל: **מה יעשה אותך עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי, גיבור כארי?** ובכן, ה'עז כנמר' יכול להתעורר בנפשך רק על-ידי שיש לך בסביבתך 'אויבים', ואתה לומד להתנהל אתם, אתה מחייך כשאינך רוצה, ועומד על שלך כשצריך, וכשאתה נכשל, אתה קם ומחזק את עצמך וסומך על הקב"ה...

ככל שתקלוט שזה מה שצריך לקרות אתך, יתקיים בך 'גם אויביו ישלים אתו'. תהיה לך הנאה בחיים, כי תתחיל להבין כיצד דברים פועלים בעולם. תהיה מלא שמחה וסיפוק. לכן אמר **שלמה המלך**: "נאמנים פצעי אוהב" (משלי כז, ו). **כשהאדם יודע שהוא קיבל את הצביטה מאוהבו, אינו מצטער**. הוא אומר: אני נותן בו אמון, אני יודע שזה היה בתכנית, אני יודע שהוא נתן לי אותה ככוונה תחילה. בשבילי זה חידוש, אבל אצל הקב"ה זה היה מתוכנן מראש, ותראה מה זה עושה אתי. זה מוביל אותי אל התכלית. אי אפשר להגיע לשום מקום בלי זה. האדם חייב שיהיה במצבים כאלה אשר יכריחוהו לעורר את התכונות שבנפשו.

בעבר שמעתי מאחד מגדולי הדור, לגבי מה שאומרים שהיום צריך לחנך את הילדים עם יותר אהבה (אבל אולי היום אפשר כבר להסתובב קצת לצד השני...). הן כבר אומרים מספיק שנים שצריך להגביר את האהבה. עכ"פ ההוא אמר זאת בזמנו, שאין זה ענין פרקטי בלבד, כאומר: זה הדבר היחיד שמועיל היום. אלא להיפך, בגלל שהאדם צריך היום להוציא מתוכו תכונה זו של השפעת האהבה, סיבב הקב"ה שרק זה מה שיועיל. **הקב"ה מזמין מצבים שיכריחו את האדם להתנהג באופן שיעוררו בו את המדות שהוא צריך לעורר ולהגיע על-ידי כן אל השלימות.**

שתי דרכים לעבור את נהר החיים

כך האדם מתחיל להבין שהאויבים הסובבים אותו, מביאים אותו אל שלימותו. יש שתי דרכים לעבור את נהר החיים. הדרך האחת היא לומר: לאף אחד לא קל, כולם מתמודדים, לכולם יש חבילות, גם לפלוגי יש... הדרך השנייה היא לומר: **הקב"ה ברא בריאה מושלמת. צריך להתלמד אחת ולתמיד מהי שלימות**. שלימות איננה אותו ציור שאתה מצייר לעצמך במוחך שאתה יושב כאשר פניך מזהירים כזהר הרקיע ובניך יושבים כשתילי זיתים סביב לשולחן, כולם אהובים כולם ברורים, אין פרץ ואין צווחה. זה לא האמת, לא אצלך ולא אצל אחרים. שקר וכזב הוא. לא סתם שקר וכזב, אלא שקר וכזב אכזרי. אתה מתמרמר על מצבך ועיניך יוצאות מקנאה בראותך את פלוגי ואת משפחתו. אילו היית יודע מה קורה שם...

השלימות היא דווקא בגלל שלא זהו הציור האמיתי. לו יצויר שהציור היה נכון... היו יוצרים בבינה מלאכותית (A.I.) אנשים מפלסטיק, והיה כל-כך נפלא, כל-כך נעים... הרי אז לא היה האדם מעורר בנפשו אף לא אחת מהתכונות שמנה יהודה בן תימא ואז לא היה לו כלום. הוא לא היה מתחבר להקב"ה. הרי התכונות הללו הן קיומה של 'זהלכת בדרכיו'. להקב"ה יש לבוש של גבורה. ה' איש מלחמה. ויש לו לבוש של זקן מלא רחמים. **האדם מוכרח לעורר בנפשו את כל התכונות האלה**, והרי הן קיימות אצלו. אם הן קיימות אצל החיות, הן בוודאי קיימות אצל האדם.

איזה מצבים היית רוצה שיעוררו בך את התכונות האלה? אמור לי! אמור לי מה! האם ההצלחות שלך? האם זה שאתה וחתנתך מסיימים את הש"ס ומצטלמים יחד? האם זה מה שיעורר בך את התכונות

ומהי האמת? האמת היא שהמוסד מתנהל במספרים אחרים לגמרי. המנהלים נושאים ונותנים במספרים גדולים, ההוצאות הן יותר גדולות, ואף הסכומים שנכנסים כפעם בפעם, הם סכומים אחרים. כעין זה כשהאדם שומע מה תקציבה של מדינה. הוא שומע מספרים אסטרונומיים ונבהל. והתשובה היא: כך מתנהלת מדינה. זה מאוד נורמלי. אין בזה כל פליאה.

ובכן, **העולם שלנו מתנהל במספרים גדולים.** אם לא קלטת זאת עד כה, כדאי לך שתקלוט זאת כמה שיותר מהר. **אפשר להצליח בעולם. אפשר ואפשר.** מדוע אתה אומר שזה מפחיד? מדוע אתה אומר שזה מסורף? למה אתה משתמש בשפה כזו? למה ההרגשים שלך מתערערים? זה לא צריך להיות כך. רואים לפעמים אדם שכל-כך מתערער מזה שפשוט צריך לקרוא לו מטפל. מדוע הוא מאבד כל-כך את עשתונותיו? כששואלים אותו, הוא אומר: אינני מבין מדוע אתם מתפלאים שאני כל-כך מתערער, הלא זה היה החלום השחור ביותר שלי, ושוב הוא מתחיל לדבר דיבורים קשים על המצב. אך זה גופא השאלה: מדוע זה היה החלום השחור ביותר שלך? מדוע כל-כך התערערת מזה?

והתשובה היא שאינו לומד את התורה השייכת לזה. הוא לא לוקח את התרופה במינון הנכון. ולכן **אין לו את הכלים להכיל את הדברים האלה.** למה? למה אתה חי ככה? אדרבא, **למד כיצד העולם פועל,** כפי שכבר הבאנו כמה פעמים **מספר הישר, ותתחיל ללמוד את התורה השייכת לזה.**

אשרי מי שעמלו בתורה

בשנות העבר, כמה ילדים שרדו בחיים? תינוקות נפטרו מן העולם בזה אחר זה. אפשר היה לשמוע כמעט מכל אדם כמה

מה לך להיבהל מתלאות החיים?

יש אנשים שמסתכלים על הפרשיות המשוונות הפוקדות את העולם, כאילו העולם השתבש. הם אמנם אומרים: משיח צריך להגיע - אבל זה מגיע אצלם ממקום שאינו טוב. הם כאילו אומרים: אף אנחנו מודים כבר שמשיח צריך להגיע. ובלבם הם אומרים: מטורף לגמרי מה שקורה כאן. בין אם מדובר בבעיות של ימינו, בין אם מדובר בבעיות של פעם. אכן לעתים נדמה שהבעיות כל-כך עמוקות שמאוד קשה לפתור אותן. אין ברירה, צריך להאמין שמשוהו טוב יכול לקרות, אבל על פניו אין נראה שמשוהו טוב יקרה.

אך האמת היא שזה בכלל לא נכון. **כשחיי האדם שטחיים, ולימוד התורה ועבודת ה' שלו שטחיים, אזי כשבאים אליו הבעיות אשר הן היפך השטחיות, הוא מרגיש שהכל מתערער,** והוא עומד וצווח: מה קורה פה? מטורף לגמרי! אבל לפי האמת, **אם האדם רק יקיים את מאמרו של יהודה בן תימא ויבין איזה כוחות הנפש יש לו בתוכו, יבין שהמצבים האלה נורמליים ביותר.**

העולם מתנהל במספרים גדולים

משל למה הדבר דומה? לאברך שעומד תקופה קצרה אחרי נישואיו, ובקושי מגרד את מטבעותיו, והנה נפלה עליו הוצאה חריגה של כמה אלפי דולרים. הוא נבהל. הלא מדובר במשכורת של שלושה חדשים. ואומר: זה לא נורמלי מה שקרה פה. הוא אף מתפלל מה אנשים אחרים עושים במקרים כאלה. וכשאברך זה שומע יום אחד כמה עולה להחזיק מוסד, כמה כסף המנהלים צריכים להשיג מדי שנה, הוא לא מצליח לעכל את המספרים. הוא אומר לזה שמספר לו: עצור! אל תגיד לי, אינני יכול לשמוע.

אולי עכשיו לפני שלמדת את מאמרו של יהודה בן תימא, זה מדי גדול עליך, אך **כשתלמד אותו ותרגיל את עצמך בכך, תראה שאתה צריך להודות על כל המצבים האלה, כי בלעדי בנך, בלעדי הוריק, בלעדי פלוני ופלוני, לא היית מגיע אף פעם לשום מקום.**

ישראלים אותו ואח"כ ישראלים אותו

ובכן, האם אין זה נקרא 'ישראלים אותו?' אל תקרי 'ישראלים אותו', אלא 'ישראלים אותו'. **האויבים משלימים את האדם. הם משלימים אותו בדרגה כזו שהוא באמת נעשה מאושר, ואז כשהוא נעשה מאושר, האויבים ממילא עוזבים אותו לדרכו, כי יש להם שליחות בעבורו, וכיון שהם ממלאים את שליחותם, הם רשאים לעזוב אותו. אפשר לראות אנשים שמתמודדים עם דבר שהיו בטוחים שיסתיים תוך יום ונמשך עשר שנים, ולהיפך, אנשים שחשבו שהפרשה שנקלעו בה לעולם לא תסתיים, גילו פתאום שהיא באה אל סיומה, ואין להם שום הסבר לכך. אך ההסבר הוא כי היא סיימה את שליחותה.**

זוהי ההשקפה שאנו צריכים לרכוש, כי כן המצבים באמת נמתקים, הן מבחוץ והן מבפנים, כלומר, בתוך האדם, ואז הוא מרגיש את הקב"ה אופף אותו מכל צד.

ילדים היו לו שלא נותרו בחיים. כך היה נראה העולם אז. והיום? היום שהעולם נעשה הרבה יותר נוח, כל צעיר בן תשע עשרה בטוח שההבטחה של תורה וגדולה נועדה בשבילו. עוד משנות הישיבה הוא מחזיק את עצמו כרודף צדקה וחסד, כנגיד שכולם מתדפקים על דלתו. הוא חי בדמיון.

אכן התורה אומרת לאדם: **הבה נלמד שולחן ערוך, נראה מה זה עוז וגבורה ומה זה חולשה, מהי היכולת לסבול, ומה היכולת להרגיש, איך היהודי חושב, איך היהודי מרגיש. כשהאדם לומד את כל זה, הוא יכול להכיל את המצבים הפוקדים אותו בחייו. הוא לא מתבלבל מהם. הוא יכול להמשיך לשבת וללמוד, הוא יכול להמשיך להתפלל בכוונה, הוא יכול להוסיף ולהודות באמת. יש לך מושג כמה הוא מאושר? הוא יכול להיות בן אדם.**

האויבים הם הנורות שמזכירות לאדם שהמצבים אינם כאלה שאין להם הגיון, אלא אתה בהיותך בעולם הזה, אינך יודע מה לעשות עם אותם מצבים. אפשר לשמוע את האדם אומר בפה מלא: אני רוצה לברוח. הוא מחייך, כאילו אומר זאת בצחוק, אבל מה מתחבא מאחורי זה? - הוא מרגיש שהמצב מדי גדול עליו. אבל התורה אומרת שאין זה מדי גדול עליך.

יום רביעי פרשת מט"מ כ"ז תמוז תשפ"ה

הקב"ה מלווה את האדם במ"ב מסעותיו

החדש. ויסעו ויחנו. נוסעים מהמצב הקודם, נפרדים ממנו בהודאה לה', הכל כדי להתכונן אל הגל החדש. כך הגלים באים בזה אחר זה, כפי שאמר רבי עקיבא (יבמות קכא, א), וכל פעם האדם מכניע את ראשו ועובד את ה'.

יש שהאדם מרגיש סיפוק כשהוא סופר את המסעות. אני אוחז כבר במסע העשרים ושבעה. ברוך השם, אני כבר יותר קרוב אל הסוף. כלומר: האדם לא מסתכל על זה מוזר. יש שהאדם אומר: בסדר, מותר להם לבני אדם להתמודד עם נסיונות בחיים; אני באמת רואה שכולם מתמודדים, אבל למה צריך הכל להתנקז אלי? כל הנסיונות של כל חלקי השולחן ערוך חייבים להתנפל על אדם אחד?!

אכן כשאתה רואה את דברי ה'חידושי הרי"ם' ואת דבריהם של שאר הצדיקים, אתה מבין שכך הוא סדר הבריאה. אתה מבין שמכל מצב מתעלה האדם באופן נפלא, ובכל מצב הוא עובד את ה' באופן מיוחד, ולא הרי זה כהרי זה. הוא לא חושב בכלל שחיינו צריכים להיראות אחרת. הוא מבין שבתוך מסעותיו יתקיים בו 'הבוטח בה' חסד יסובבנו' (תהלים לב, י) ויזכה לקרבת אלוקים ולטוב הנגלה. הוא לא מעלה בכלל בדעתו שבגלל שהוא בוטח בה', לא יעבור את מסלול החיים אשר מחייב להתמודד כל פעם עם נסיון אחר ולעבוד כל פעם את ה' באופן אחר.

הקב"ה בוחר את המסכתות

יש מי שמצייר בשכלו כיצד ייראו חייו.

נסיונות בגשמיות וברוחניות

ידוע מה שאמרו הצדיקים שכל יהודי עובר במ"ב מסעות. כה דברי ה'חידושי הרי"ם': כל איש ישראל עובר כל עניני מסעות, אלו נסיונות, כגון קברות התאוה שמעורר בו רוח חמדה. יש לו לאדם תקופה בחיים שבה יש לו נסיונות קשים של תאוה, כאילו באה רוח חדשה שאין ידוע לו מאין באה. ועוד יש לו לאדם מסעות שבהם הוא זוכה לקדושה יתירה. האדם מרגיש חמימות, רוממות, מדרגה, ואינו יודע מאין באה לו. אף זה ממ"ב המסעות הוא. כפי שיש מסע של קברות התאוה, כך יש מסע הפוך.

בזה הוא מפרש הלשון 'אין לך אדם שאין לו שעה' (אבות ד, ג), שיש בחיי האדם זמנים שבהם הוא מתעלה ואינו יודע למה. זה בכלל לא מגיע לו, וזה בכלל לא כפי ערכו. 'אין לך אדם שאין לו שעה' פירושו: לא משנה באיזו דרגה אתה, אתה יכול לזכות לתקופה מרוממת מאוד. אבל דע לך שזה יכול להסתיים. נכנסת לאותו מסע, אבל אין זו מדרגתך, ולכן אתה יכול למצוא את עצמך עובר פתאום למסע אחר.

זה הולך וזה בא

ה'חידושי הרי"ם' מבאר שמ"ב מסעות היו לבני ישראל והם הנסיונות של כל איש ישראל, ויש שהאדם מרגיש שהוא טובע בתוך הנסיון. כאן ה'חידושי הרי"ם' מוסיף בלשונו: "והעובר בטוב נסיון זה, נודמן לו נסיון המסע שאחריו". כשמסיימים את הפרשה בסייעתא דשמיא, אנו מוכנים ומזומנים לעבור אל המסע

להתמודד עם מצבים כה משונים, יבין שאלו הם מ"ב מסעותיו. והוסיף: פעמים שיש לו לאדם מרכבה הדורה לנסיעתו (בדומה למרכבות הפריצים המצוירות בספרוני מחניים), פעמים שיש לו עגלה פשוטה (בימינו אפשר לדבר על רכבים - פעמים שיש לו מכונית יוקרה של עשירים, פעמים שיש לו סוברו אברכים). אז אמר: פעם הוא שוכב על מיטה מוצעת, פעם הוא שוכב על הספסל. כי היות שהוא עובר במ"ב מסעות, פעמים שהוא נמצא במסע כזה, פעמים שהוא נמצא במסע כזה.

אם כן אין להיפלא על שינויי המצבים.

יש שהאדם אומר להקב"ה: רבונו של עולם! המצב השתבש לגמרי. לא! שום דבר לא השתבש. זה נורמלי ביותר. יש מסע כזה ויש מסע כזה.

בשבתך בביתך ובלכתך בדרך

אפשר לבאר את הפסוק 'ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכרך ובקומך' (ואתחנן ו, ז) בדרך דרש כדלהלן: **האדם צריך שתהיה לו יכולת ללמוד ולקיים את התורה** כשהוא במצב של ישיבה בבית, כלומר, **כשהוא מיושב בדעתו** ואינו גולה ממקום למקום. וכן הוא צריך שתהיה לו היכולת לקיים את כל תרי"ג המצוות **כשהוא במצב של הליכה** בדרך. יש שהאדם נוסע נסיעה ארוכה ומחפש תחנת דלק בשביל יציאה לצורך. כשהוא מוצא, הוא מרגיש הקלה כה גדולה, ומברך אשר יצר בכוונה גדולה, כי הוא מרגיש כל-כך תלוי בהקב"ה. האם הוא מתלונן על סוג המרצפות שהיה שם? זה לא מעניין אותו בכלל. הוא מודה לה' מקרב לב ומתקדם הלאה.

הוא מודיע להקב"ה שהוא הולך לחיות את החיים כפי שהוא צייר אותם. יש לו תכנית שלימה, אשר במקרה כתוב בה שהוא הולך לחיות חיים של תורה וגדולה. הרי צריך שיהיו בעולם אנשים כאלה, והנה הוא יכול להיות נציג טוב שלהם. למה לא? בסדר, הוא מסכים שזה לא צריך להיות לגמרי מושלם. לכן הוא מוסיף בתכנית שהוא מוסר להקב"ה שאם יצטרך להתמודד עם איזה דבר בשביל כפרת עוונות, יקבל מרשימה פלונית. הוא לא מעלה בדעתו שיצטרך לסגור מסכת זו שבחר לעצמו ולפתוח מסכת אחרת שהקב"ה בחר בשבילו.

נאמר בדרך משל שהאדם בחר לעצמו לעבוד את ה' על-ידי לימוד בהתמדה כך וכך שעות ביום, והקב"ה אומר לו: זה באמת סוג של עבודת ה', טהור וקדוש ביותר, אבל יש לי עכשיו בשבילך עבודת ה' אחרת. ברור שאתה צריך לקבוע עתים לתורה, אבל **במשך היום אני רוצה שתעבוד אותי בדרך פלונית דווקא.**

המכוניות מתחלפות לפי המסעות

ראיתי בספר 'מבשר טוב' שמספר: פעם נקלע הרה"צ רבי צבי הירש אונגר זיע"א^א לרימנוב, והלכתי לראותו. היה זה באישון ליל, וראיתי שהוא נח כדרך העניים על הספסל בבית המדרש כשמעילו מקופל תחת מראשותיו. שאלתי: מדוע אינך ישן במיטה על גבי כרים וכסתות. השיב לי: מדוע מספרת התורה על מ"ב מסעותיהם של ישראל? התורה הלא נכתבה להורות דרך לישראל לכל הדורות. אך באמת צריך לדעת שכל אחד ואחד מוכרח לעבור במ"ב מסעות, ואם הוא מתפלל מדוע הוא צריך

א. בנו של הרה"ק רבי מרדכי דוד מדומברובה זיע"א שהיה מתלמידי החוזה וחותנו החורג של הדברי חיים זיע"א.

אך דווקא מפני כך, במקום שתיכנס לסערה ביחד אתה, ואז יהיו שנים שבוכים כאחד, **אתה יכול לעמוד מן הצד כצופה**. אמור כך: **אני הולך לעמוד מן הצד עם הקב"ה ואושיט את ידי לעזור לכל מי שזקוק כאן לעזרה**.

כך הוא גם אם בנך מתמודד עם מצוקה. אם תיטחף אתו בסערותו, לא תוכל לעזור לו. **עמוד מן הצד ותצפה בו ואז תוכל לעזור לו**. וכך הוא גם אתך בעצמך. מישוה מתחיל לרדוף אותך כי אתה חב לו ממון, ואתה אומר: הנה מסע זה דווקא מתחיל להיות מאוד מעניין... אולי הלה יתרגז עליך על שאתה קורא לזה כך, אבל גם לו זה יהיה יותר טוב, כי **כשיש לו לאדם ישוב הדעת, הוא יכול לעשות את הפעולות הנכונות ולהתנהג נכונה**.

אורך הזמן תלוי באופי המלאכה

והנה יש שהאדם שואל: כמה זמן לוקח כל מסע? הוא נמצא בנסיון ורוצה כבר לראות את עצמו בחוץ. הוא כבר נמצא בו ארבע וחצי שנים ואינו רואה את הסוף. על זה כתב **ה'אור החיים' הק'** (בפרשה זו ובפרשת בהעלותך) שהדבר תלוי במספר הניצוצות שהאדם צריך להעלות. נאמר בשפה קלה: **הדבר תלוי כמה עבודה יש כאן לעשות**. מזמינים בעל מלאכה ושואלים אותו: תוך כמה זמן נראה לך שהעבודה תסתיים? והוא אומר: אינני רוצה לענות לפני שאני רואה את המקום. שואלים אותו מתי יוכל להגיע, והוא משיב: לכל המוקדם ביום שלישי שבוע הבא. קובעים אתו זמן והוא מגיע. הוא בודק את המקום ועדיין אינו נותן תשובה. אענה לכם תשובה תוך שני ימי עסקים, הוא אומר.

כשמוע כן, מתרגזים עליו - מה אתה רוצה מאתנו? מדוע אתה מטריד אותנו?

פעמים שהאדם צריך להתרגל לחיות חיים של 'בלכתך בדרך'... ברוך השם, ברוך השם, המצב נפלא... אם ינסה להשוות את מצבו ביחס לדמיונו ורצונו, יהיה לו באמת קשה, אבל **אם לא יעשה את ההשוואה, ירגיש טוב ונפלא, כי יבין שההכרח לעבור במ"ב מסעות, גורם לו להיות פעם במצב כזה ופעם במצב כזה**.

לומדים לעמוד ולצפות מן הצד

ידוע שיש כמה מילים נרדפות לראייה, והן: הסתכלות, השקפה, הבטה, וציפייה. מפרשים **המפרשים** שהצופה הוא זה שעומד מן הצד וחוטף מבט על המצב מבלי להתחבר לזה רגשית. לענייננו, **האדם צריך להתרגל להיות צופה**, כלומר, **להסתכל על מ"ב מסעותיו כעל דבר מעניין**. האם כשאתה מסתכל על מסעותיו של פלוני, אתה יוצא מכליך? אתה רואה זאת כדבר מעורר ענין. אם כן מדוע כשאתה מסתכל על המסעות שלך, אתה נבהל כאילו התהפך העולם? לא קרה כלום. המסעות פשוט התחלפו. עד כה היית במסע כזה, מכאן ואילך אתה במסע אחר. **קח בחשבון שאף במסע זה לא יישאר לנצח. אף הוא יסתיים ותעבור לעוד מסע**.

במאמר המוסגר: **היכולת הזו לצפות מן הצד, היא אחד מן הדברים המועילים ביותר לאדם להיות בישוב הדעת כשהוא מתמודד עם נסיון, לקבל את ההחלטות הנכונות**, ועכ"פ **לעשות כמה שפחות נזק**. האדם אומר שהוא מתמודד עם פרשה גדולה, אבל לא תמיד הוא צודק. לא תמיד הוא זה שמתמודד עם הפרשה. לפעמים אשתו מתמודדת עמה. האיש טוען: אינך מבין, אם היא מתמודדת, אף אני נמצא בסערה...

אני שומע, אני שומע היטב. אתה צריך לעשות עכשיו דברים נכונים לאור המצב.

דוגמא לראות איך על-ידי ביטול יכול האדם לקצר את מסעו: האדם מתמודד עם פרשה מסוימת וצריך לדעת כיצד לכלכל את צעדיו, ומה מעכב בעדו? כי הוא צריך לשאול אנשים, אבל אם ישאל אנשים, אנשים יידעו. הוא צריך למצוא עכשיו דרך לשאול אנשים מבלי שאנשים יידעו. ובכן, עכשיו יעברו שנתיים ימים בהם ישחק את המשחק הזה. הוא ישאל חכם בתור שליח של משהו אחר ויעלים, כמוכן, הרבה מהפרטים, והלה יתן לו עצה שתתאים למשלחו הבלתי קיים. **חסר לו בביטול. הוא לא מסכים לבקש עצה למצבו.**

אך לו חכמה ישכיל ויבין שאין מקום למשחקים, אלא צריך לעשות מה שצריך, ויאמר: **זו האמת, זו המציאות, תן לי לברר, תן לי לדבר אל הקב"ה** - יש לכם מושג באיזו מהירות הדברים יתחילו לפעול!?

המשחקים רק מפתלים את הדרך

לא מזמן סיפר לי אחד שיש לו בחור שאינו לומד בישיבה, אלא עושה במלאכה, ואף זקנו ידע זמנים טובים יותר. זוהי המציאות עכשיו. ברוך ה', הוא קובע עתים לתורה ומתפלל במנין, ובמשך היום הוא מקיים את תפקידו בעשיית מלאכה על פי נסיבות חייו. וכעת הוא מחפש בשבילו שידוך, והרזומה שהוא מציג לשדכנים, היא מאותן שנים שלמד בישיבה קטנה וכתב חידושי תורה. אין זו בעיה, אבל זה לוקח יותר זמן כשמשחקים את המשחק הזה.

כך הוא בכל מסעות האדם. אי אפשר לדעת כמה זמן המסע יקח. זה תלוי במה שצריך לטפל כאן, **והביטול שאתה צריך להגיע אליו, הוא דווקא מתוך אותם דברים שאתה צריך לטפל, ולכן כל עוד שאינך מטפל בהם, זה יכול לקחת לך הרבה מאוד זמן.** ה'אור החיים' הק' מדבר שם על תשע

האם אתה יכול לומר בצורה מסודרת כמה זמן זה יקח וכמה זה יעלה? זה חייב להיות כה מורכב? אתה רוצה לנסות את רף הסבלנות שלנו? אינך רוצה לעבוד בשביל אנשים שאין להם סבלנות? והוא משיב בחיוך: לא! אני פשוט צריך לאמוד כמה מלאכה יש לי כאן לעשות. אם אני אומר כמה זמן וכמה כסף, אני צריך לעמוד מאחורי אמירתי. אני צריך לבדוק היטב מה אני יכול לתקן, ומה צריך להרוס ולבנות מחדש. עוד אני צריך לברר איזה עובד יש לי בשביל תיקון פלוני. יש לי שניים שעובדים בשבילי, אבל אחד עושה את זה מהר, השני איטי. אני צריך לדבר אתם ולראות מי יהיה פנוי בשבילי. כך הוא סדר העולם.

היכולת לקצר את אורך המסע

אם אתה שואל כמה זמן תצטרך לעבוד במצב זה שאתה שרוי בו עכשיו, אני לא יכול לענות לך עכשיו. למה אינך יכול לענות? הנה **חז"ל** אומרים (פסחים נד, ב) ששבעה דברים מכוסים מן האדם, ואחד מהם הוא יום הנחמה, ופירש **רש"י** שם שהכוונה לגלותו הפרטית של האדם. סוד הוא מתי יתנחם ממנה. מדוע? מדוע אי אפשר לענות?

האמת היא שיש כמה תשובות לדבר, אבל אחת מהן היא כנ"ל. **אני צריך לדעת בכמה נפש תעבד את מצרך.** אתה יכול לעשות את זה בשנים עשרה שנה, אבל אז תצטרך לעבוד קשה. אכן אם תרצה לעבוד פחות קשה, ולקחת מדי פעם קצת חופש, זה יקח לך כפי הנראה שש עשרה וחצי שנה. אמנם כן, זה יכול לעבור הרבה יותר מהר משנים עשרה שנה **על-ידי תשובה וביטול.** בדרך כלל אפשר לקצר את התהליך על-ידי ביטול ותשובה לחצי ואפילו לפחות מזה.

יתכן שלשטח אחד קטן צריך מאה נשמות יהודיות להעלות את הניצוצות המרובים שקיימים בה, **ולכן הקב"ה מסבב שיבנו בה** בניינים כמגדלים עם משפחות מרובות, וייעשה שם עבודה רבה על-ידי אנשים ונשים, ילדים ותינוקות, זקנים וזקנות. ובמקום שיש שם ניצוצות מועטים בלבד, **יסבב הקב"ה** שידורו שם בבתי מרווחים עם גינות וגיני גינות. זה לא תלוי בשום דבר אחר. זה תלוי אך ורק בענין הניצוצות.

העולם הלא רחב כל-כך, ויש מספיק מקומות שאפשר לרכוש בהם שטחים גדולים בזיל הזול. לאנשים יש באמת רעיונות להקים שם ישובים לקהילות ישראל, אך אין הדבר עולה בידם. הם יכולים לנסות, אולי זה באמת רצון ה', אבל **אין זה תלוי בהם**. רואים בחוש שכל מקום שהיו ישראל מצויים שם, כיון שגמרו להעלות שם את הניצוצות, יצאו משם ונעשה המקום שומם מיהדות. הדבר ברור כשמש. מדוע אם כן אתה כל-כך ברוגז? מדוע אתה חולם על דבר שאינו נוגע בכלל? יש מ"ב מסעות, ואתה נמצא עכשיו באחד מהם.

וכשהאדם נמצא במסע, הדרך שיתקרב אל ה' ויגיע אל התכלית היא שיעשה מה שצריך לעשות עכשיו. יש אנשים שבכל מסע שנמצאים, הדבר היחיד שהם עושים זה שעומדים ומצפים לצאת מהמסע שהם נמצאים בו ולעבור אל הבא, ואף פעם אינם עושים מה שצריכים לעשות במצב זה. אכן, כן, זהו בוודאי חיים של צער. **לא מציאות החיים גורמת לחיים להיות חיים של צער, אלא בחירת האדם שלא לעשות מה שצריך לעשות בתוך המציאות**.

כרחם אב על בנים

איתא בספר נחלת יעקב לרבינו יעקב

עשרה שנה. במקום אחד שהו לילה אחד, ובמקום אחר - תשע עשרה שנה. כך הוא טיבם של מ"ב מסעותיו של האדם.

הורני ה' דרכך אהלך באמתך

בכל מסע מקבל האדם הבנה חדשה בענין מה מוטל עליו לעשות ובענין **אלמלא הקב"ה בעזרו אינו יכול לו**. וכל **פעם הוא מגלה כוחות נפש חדשים**, כוחות של שמחה ושל אומץ לב - **מה הקב"ה רוצה שאעשה עכשיו?** מה עכשיו ההשתדלות המוטלת עלי? אני עושה את ההשתדלות וממשיך הלאה מלא שמחה. אם אני רואה שההשתדלות לא הועילה, אני עובר אל ההשתדלות הבאה. אין עכשיו מה לעשות? אתן הודאה להקב"ה. יש מי שסבור שאני צריך לפעול קצת אחרת? אפעל קצת אחרת. כמה זמן? אין לי מושג. אבל אני עובד את ה'. **אני מנסה לברר כל יום, כל היום - מה אני צריך לעשות עכשיו?** אני יודע שאני צריך להיזהר לא להיות ממורמר ולא לצעוק על אנשים ולא להתעלם מן המצב ולא להסיח את הדעת, **אלא לברר באופן פשוט מה אני צריך לעשות עכשיו ואותו אני עושה, ואני שרוי בשמחה, ואני מדבר אל הקב"ה - הראה לי את הדרך**, 'הורני ה' דרכיך אהלך באמתך'. הראה לי מהי העבודה המוטלת עלי היום, באיזה מצוות אני צריך לעסוק היום, מה החלק בתורה שאותו אני צריך ללבן היום?

הסיבה שמתגוררים בצפיפות

והאדם נפגש עם הקב"ה כל-כך מהר. והמציאות מסתדרת לו. **הוא מבין בקל שהקב"ה רוצה להעביר אותו במסע מסוים**. ה'דברי יואל' **מסאטמאר** זיע"א אמר: יש מקומות שיהודים מתגוררים שם מפוזרים ויש מקומות שהם מתגוררים שם בצפיפות גדולה. הכל תלוי לפי ריבוי הניצוצות שצריכים להעלות. הוי אומר:

מאוד מוצאיהם, כלומר, המקום שממנו יצאו, ואף שהרוויחו הרבה בכל מסע כי הגיעו בזה למעלה, היה קשה מאוד בעיניו היסורים שלהם, לכן כשכתב משה על פי ה', הקדים מוצאיהם למסעיהם. אבל אח"כ כשסיכם הדברים, כתב 'אלה מסעיהם למוצאיהם', לומר שברוך השם עלו והתעלו והרוויחו הרבה מאוד, כי הכל היה להביאם למקום גבוה זה, ולא בשביל למוצאיהם. ברור שהיו להם יסורים בתחילה, כמו שאמר רשב"י שלוש מתנות טובות ניתנו לישראל וכולם לא ניתנו להם אלא על-ידי יסורים (ברכות ה, א), אבל בסוף הרוויחו הרבה מאוד.

כך צריך האדם להרגיש כשהוא עובר במ"ב מסעותיו. **הקב"ה נמצא עם האדם בכל אחד ממסעותיו ונאנח** (כביכול). 'בכל צרתם לו צר'. ישיב לא נאמר כי אם 'ושב וקיבץ'. **הקב"ה נמצא עם כל אחד בגלותו. הוא נמצא אתו ומרגיש אותו.** מה תשאל, **הרי זה הדבר הטוב ביותר בשבילי! הוא הרי מתעלה והולך.** הסתכל על תפילתו, הסתכל על קרבת האלוקים שלו, הסתכל על ענוותנותו. הרי ברור שזה לטובה. חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. התשובה היא: נכון, אבל **הקב"ה אינו שוכח שקשה לו, והרי הוא מרגיש אותו ומשתתף בצעריו.** כל זה מתרחש ללא קשר לכך שתכלית האדם מתקיימת עכשיו. שני אלה לא סותרים כלל.

השילוב המנצח של הסועד את החולה

אח רפואי שבא מדי כמה שעות אל החולה למדוד את חום גופו, לבדוק את מדדי הדם שלו וכו', ולברר אם הוא רוצה תרופה לשיכוך הכאבים, נניח שהוא כבר

מליטא זצ"ל³. מפרשים רבים דייקו בפסוק "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם" (מסעי לג, ב), למה הקדים תחילה מוצאיהם למסעיהם, ואח"כ מסעיהם למוצאיהם? מבאר ה'נתיבות' על פי משל בעשיר שהיה לו כסף כחול אשר על שפת הים, אך לא רצה שבנו יחיה על חשבוננו, כדי שלא יהיה לו נהמא דכיסופא, כפי שכתוב **בירושלמי** מסכת **ערלה** (א, ג), שמי שאוכל מאחרים, מתבייש להסתכל בפניהם. האב רצה שבנו יפתח עסק משל עצמו ויעמוד לבד על רגליו. הלך הבן והשקיע והצליח, ואם בתחילה נחל כשלונות רבים ובושות ובזיונות, בסוף הוא הצליח יפה מאוד.

כשחזר לביתו, ראה דבר נפלא. כשסיפר לחבריו על כל התלאות שעבר ועל הצלחתו הגדולה בסופו של דבר, שמחו מאוד על הצלחתו, ולא עשו עסק מהתלאות שהיו לו. אדרבא, הם הרגישו שאלמלא התלאות, לא היה מגיע אל ההצלחה. כך הוא הסדר. אדם הגיע לקומה השמונים, ומתנשף ואומר: אני כבר לא יכול. מה אומרים לו? - ברוך השם, ככה מגיעים לקומה השמונים. ככה זה הולך. אתה צריך כוס מים? קח ותן תודה.

אך כשסיפר על התלאות לאביו, על כל דבר קשה שהיה לו, נאנח אביו והביע השתתפות בצעריו - באמת? מה חשבת אז? איך הצלחת אז להתקדם הלאה? אע"פ שראה את הצלחתו הגדולה בסופו של דבר, מכל מקום הוא הרגיש כל מה שבנו עבר בדרכו אל ההצלחה, הכל מרוב חביבותו אצלו, והרווח לא היה נחשב אצלו לכלום נגד היסורים שהיו לו לבנו.

בכל צרתם לו צר

מבאר ה'נתיבות': **אצל הקב"ה היה קשה**

ב. בעל נתיבות המשפט וחווה דעת.

כי התרופה חייבת להיכנס לגופך, אבל אני יכול לקנות לך איזה מאכל טוב, אני יכול לכתוב לך מכתב, אני יכול להראות לך כמה אני אתך כשאתה עובר מה שאתה עובר. בבתי החולים תלויים מכתבים של אנשים שמבטאים את רגשי לבם כלפי הצוות או כלפי רופא מסויים שהשקיע בהם את כל לבו. היית אתי ודאגת לי ולא איבדת את סבלנותך, אף לא באמצע הלילה, ועשית מה שהיית צריך כדי שאבריא. בית חולים הוא מקום שמרפאים בו אנשים. זה לא מקום שלא עושים בו כלום ורק מרעיפים חום ואהבה ושרים ורוקדים כל היום וכל הלילה. עושים מה שצריך לעשות, אך עושים אותו ברגישות נפלאה.

יבואו גלים - גם ברוחניות

הקב"ה מתנהג אתנו באופן זה, והאדם צריך לחיות עם זה. הוא צריך להבין שהגלים יגיעו בזה אחר זה. הוא לא יקח חופש לעשר שנים, ורק אז יבוא גל נוסף, אלא כל הזמן יעברו עליו גלים, גם עכשיו. זה לא חייב להיות הצרות הקשות ביותר, אבל זה חייב להיות מסע - איזו פרשה וטרדה.

כן, צריך לשים את האמת על השולחן, לא לטיח ולא למכור שקר. רק כשהאדם כל-כך חולה שהוא בין כה וכה הולך למות - מוכרים לו שקרים. האמת היא שבעולם הזה עובדים. כשתסיים עם פרשה אחת, תבוא עליך פרשה נוספת. ככה זה. החיים מורכבים ממ"ב מסעות. מסעות פירושו נסיונות, נסיונות גם ברוחניות. ברור. כך כותב ה'חידושי הרי"ם'. תהיה לך תקופה שיהיה לך מאוד קשה להתפלל כיהודי, ולא תוכל לעשות בשביל זה הרבה, ואתה הרי יודע מהי תפילה, היו לך תפילות רבות שרוממו אותך עד מאוד, ויפקוד אותך איזה ענין שבגללו יהיה לך מאוד קשה להתפלל.

עובד בבית החולים עשרים שנה ונקרא האח המסור ביותר, אם הוא אחד כזה שאינו יכול להסתכל על אדם השרוי בצער, ונותן כדורים לשיכוך הכאבים גם כשזה עלול לסכן את החולה, כי אינו יכול לסבול את הצער, אינו נחשב לאח טוב. וכן להיפך, אם הוא אדם קר, וכששומע אחד גונח מצער, הוא מטיף לו מוסר: מה קורה לך? יש אנשים שסובלים הרבה יותר. ברוך ה' שאינך מת. אתה יודע, אתמול מישוה מת כאן?! אל תצעק כי יש כאן מישוה במיטה השניה ואתה מפריע לו - אף זה אינו אח טוב. אף זה אינו ממלא את תפקידו כראוי.

תפקידו של האח הרפואי הוא להרגיש באמת את הצער. הוא יכול להרגיע את החולה, כי הוא באמת נמצא שם בשבילו. הוא מלווה אותו, מלטף אותו, מרגיש אתו, עושה את הדבר הנכון ותוך כדי עשייתו מרגיע אותו. הוא דוקר אותו במחט כדי לתת לו תרופה דרך הווריד, אבל מכין אותו: זה הולך לכאוב קצת, תרגיש קצת כאב, אבל אח"כ יוקל לך. וכשהחולה מבקש להוציא את המחט, הוא יושב ומקשיב לו, ואומר לו: נכון שלא נעים? באמת לא נעים, אבל עוד כמה שעות זה יסתיים, ואני אומר לך שכדאי לך. היכולת להיות רך ותקיף בבת אחת, זהו הסוד.

הקב"ה כל-כך מחבב אותנו, שההבנה הגבוהה ביותר שיש לנו באהבה, אינה נוגעת באותה אהבה. אכן אותה אהבה אינה אומרת: עשה מה שאתה רוצה, אני אוהב אותך בכל מקרה - 'טנקיו השם'. לא!!! פירושה של אותה אהבה הוא: כואב לך, נכון? בא, עוד קצת. כואב לי ביחד אתך. אבל ביחד נעבור את זה. אין תקופה זו תקופה קלה, אבל אני חושב עליך בכל עת.

מי שיש לו לב, מביא איזה תחליף. הוא אומר לחולה: אינני יכול להיענות לבקשתך,

להשיג השגות בהנהגותיו של הקב"ה, היא על-ידי קיום מצוותיו. עשיית המצוות מעוררת את מוחנו שיוכל לתפוס את הנהגותיו יתברך. למשל, האדם צריך להשיג משהו מחסדו של הקב"ה. בהקב"ה עצמו אין לאף אחד שום תפיסה, אבל במדותיו, הקב"ה רוצה שתהיה לנו השגה. מי שילמד על חסד ויידע בע"פ את כל ספרי הקבלה על חסד, השגתו תהיה פחותה משל מי שעוסק בחסד בפועל. **אם האדם עוסק בחסד בפועל,** ואין כוונתו לשם כבוד, אלא לשם השגת מדת חסדו של הקב"ה וקיום מצות והלכת בדרכיו, **העשייה והמחשבה יצטרפו ותהיה לו השגה גדולה במדת חסדו של הקב"ה.**

לפיכך אפשר לראות אנשים שמעיינים הרבה בספרים והם ידענים גדולים, אבל משהו משונה אצלם. לא רואים שהם מונחים באמת בתוך הענין. הם כאילו צופים עליו מן הצד. הם מדברים על מושגים המופיעים בספרים, אבל זה נמצא אצלם מחוצה להם. מאידך, אפשר לראות מי שזה נובע אצלו מבפנים. הוא אינו יודע מה שכתוב בספרים, הוא לא למד את כל המושגים, אבל **הוא משבר עצמו בשביל הקב"ה. כשהוא עושה חסדים גם כשאין קל לו, הוא משיג את מדת החסד.**

ויש לזה הסבר פשוט מדוע הוא משיג, **כי כשהוא עושה מעשה חסד, הוא מקיים כמה מצוות דאורייתא, והדבר הזה פותח כלים בנפשו להשיג את הדבר בטבעיותו.** הקב"ה אומר לך תניח תפילין, מדוע? כי הוא בעצמו מניח תפילין. אינך יכול לקבל שום השגה בהנחת התפילין של הקב"ה, אבל אם תאמר הנני מכוון בהנחת תפילין, לשם יחוד, לשבר תאוות ומחשבות לבנו וכו', ותניח תפילין כראוי, תוכל גם תוכל לקבל בזה השגה. וכן בענין התפילה. **חז"ל שואלים: מנין שהקב"ה מתפלל? ולומדים**

כך מסופר על ה'קדושת לוי' זיע"א שמן השמים לקחו ממנו את כל מדרגותיו לתקופה ארוכה. הוא לא הרגיש אז טעם בכלום, לא בתורה, ולא בתפילה, ולא בשום דבר רוחני. יבש כעץ. כן, זה קורה. זהו סוג אחד של מסע. עוד סוג יש שבו מתחילה פתאום לנשוב רוח של קברות התאוה, והוא עצמו מתפלא. הוא הרי לא ילד קטן. הוא כבר עבר את הגיל הזה. והוא מטפס על קירות ואין לו מושג מה קורה. אכן כן, **יש מ"ב מסעות. הוא נלחם ומדבר אל הקב"ה וחושב וכותב ועושה, ומוסיף בלימודו, ומברר מה עוד יוכל לעשות.**

אין הקב"ה מתפתה להרע

אכן ברגע שהאדם מבין שזה הדבר הטוב ביותר בשבילו, הוא מרגיש את האהבה הגדולה שהקב"ה אוהב אותו. **הקב"ה מראה לו את האהבה מכל צד, אבל אינו נוטל ממנו את הנסיון, כי אין זה הדבר הנכון בשבילו,** ואע"פ שיבכה מאוד חזק, ואע"פ שיבטיח שאם ירוויח מהשקעתו, יתן לצדקה, לא חומש אלא חמישים אחוז, הקב"ה יאמר לו: אוי... באמת קשה לך, נכון? והוא לא יתן לו את זה אע"פ שיאמר כל ספר התהלים מאה חמישים פעם בקברו של צדיק פלוני, ואע"פ שיצעק ויקבל קבלות ויחזור בתשובה, כי אם אין זה טוב בשבילו - אין זה טוב בשבילו. והקב"ה יקבל את תפילתו ויאמר: אולי נוכל להשתמש בה לאיזה צורך, ויבין את קטנות שכלו ולא יתלוצץ מזה.

אכן אהבה גדולה ביותר היא. היש לנו מושג כמה מדרגות על גבי מדרגות צריך הקב"ה לרדת כדי להגיע עד למוח הטיפשי שלנו עם העצות שאנו מבקשים ליתן לו? והקב"ה שומע. באותו זמן שניהם מתקיימים.

השגת הנהגות ה' על-ידי עשייה

נוסיף בזה עוד: הנה **אחת מהדרכים**

הלוואה. זה הדבר הקל ביותר בשבילי. יש לי את הכסף להלוות לו, ולבי יוצא לעזור לו, אבל אני יודע שאסון הוא בשבילו להמשיך לעשות את המשחקים ולהמציא כל יום שקרים חדשים, לכן אינני נותן לו את ההלוואה, אך **תוך כדי אני מרגיש אתו ונמצא בשבילו ועוזר לו בכל מה שאני יכול.**

כשאתה תתנהג ככה, תוכל על-ידי כן להשיג איך הקב"ה מתנהג אתנו ככה. במוחך תיוולד ההבנה איך הקב"ה מעביר את האדם במעברים קשים... האדם אומר: רבונו של עולם! נכון כתוב היכן שהוא שאם ניקח מכולם את חבילותיהם ונאסוף אותם למקום אחד וניתן לכל אחד לבחור חבילה אחת, כל אחד יבחר את שלו? אצלי זה לא נכון. אני לא אקח את החבילה שלי. אכן כן, יש אנשים שאומרים זאת בפירוש. הוא אומר: רבונו של עולם! אני לא יכול. אני מבקש, לא את החבילה הזאת. והקב"ה עדיין מעביר אותו במסע הזה, והוא מרגיש בצערו ובוכה אתו ומחבק אותו ומראה לו אהבה, ואינו משנה את המצב, ומחזיקו עם חבילתו, ואף שהאדם מתפלל תפילות לרוב ומבטיח את כל ההבטחות שבעולם, ואומר: אמסור לך את כל חיי ואקדיש את כל ימי לתורה ותפילה - הקב"ה אומר לו: **נמשיך הלאה במסע, כי זהו תיקונך עכשיו, וזהו תכליתך, ואני מרגיש בצערך ובוכה אתך.**

חנוך לנער כדי לזכות להשגה

כשתעשה זאת לזולתך, תוכל להשיג איך הקב"ה עושה זאת לך. והאדם מרגיש בגן עדן כשהוא קולט זאת. דבר מאוד עמוק הוא. ולכן מסבב הקב"ה לגבי חינוך שהאדם יצטרך לעשות את הדבר הנכון גם כשזה קשה לילד וגם כשהילד נוגח ונובח, ולהרגיש תוך כדי בצערו, ולומר לו: **זה באמת קשה, אבל זה מה שטוב בשבילך.**

זאת מפסוק. אבל מה אתה יש לך מזה? התשובה היא: התפלל גם ותוכל לקבל בזה השגה.

השגת השילוב הקיים אצל הקב"ה

לענייננו, היכולת להרגיש שהקב"ה יודע על המסע שאני נמצא בו ויודע שהוא טוב בשבילי ומעבירני בו למרות שאני כועס ותוך כדי כך הוא מרגיש אותי ומשתתף בצערי, הוא דבר מאוד עמוק. יש שהאדם לא מצליח לתפוס אותו - מאיזו סיבה הקב"ה ישתתף בצערי? אני הלא כל-כך טיפשי! והתשובה היא כמשלו של ה'נתיבות'. **האב מרגיש בצער הבן למרות שהבן מתקדם בזה אל תכליתו.**

יש לזה עומק נפלא גם על פי סוד, כי הקשר בין האב והבן הוא קשר מאוד צמוד, כמאמר חז"ל 'ברא כרעיה דאבוה' (ראה עירובין ע, ב), ובגלל זה, **בכל מקום שנפש הבן נמצאת, נמצאת גם נפש האב. קצת מנפשו נמצאת שם, ולכן האב מרגיש בקטנותו של בנו.**

עכ"פ הקב"ה רוצה שאנחנו נשתמש בשילוב זה, וכשאנו משתמשים בו, אנו יכולים להשיג שזה מה שהקב"ה עושה אתנו. זה נותן לנו כלים להשגה. זה נחשב לנו כאילו למדנו גמרא תוספות ורשב"א ביגיעה עצומה להשיג את הדבר הזה.

הליכה בדרכי ה'

על האדם ללמוד לעשות זאת לזולתו. הוא רואה את פלוני מתמודד עם איזו פרשה, הוא יודע שזה הדבר הטוב ביותר בשבילו, ועם כל זה הוא מרגיש בצערו. הוא עושה את שני הדברים בעת ובעונה אחת. פלוני מבקש ממך הלוואה, ואתה יודע שאסור לו לקחת עכשיו הלוואות. ואתה אומר לעצמך: אני יכול לתת לו

אינך אומר אף פעם את הפסוקים האלה, ואינך מספר בשבחן של ישראל, ואתה ברוגז וממורמר על כל הבריאיה, ואתה אומר: רבונו של עולם! משיח כבר חייב להגיע. אף אחד לא נשאר. אני מבטיח לך. כולם מושחתים - לעולם לא תוכל להשיג בהנחת התפילין של הקב"ה. ואתה מתייסר מזה, אתה נמצא בגלות בגלל זה. אני מבטיח לך שכדאי לך. **עשה את המצוות, הלחם עם נפשך להגיע לאותו מקום, הלחם עם עצמך לעשות חסדים לפלוני הגם שאין מגיע לו.**

הרמ"ק בתומר דבורה מדבר על כך. **אתה באמצע חטא והקב"ה מחייה אותך.** יתכן לפעמים שהאב שותה ספל של דם מהתנהגותו של בנו, ויש לו לאב הזדמנות לקנות לבנו מיני מתיקה, והוא קונה לו. הוא לא עושה זאת משום שכך הציע לו המחנך, אף לא בגלל שהמומחה אמר לו שזה יכול לעזור, אלא משום שהוא רוצה להתהלך במדותיו של הקב"ה.

הזדמנות הבאה לידך אל תחמיצנה

כאשר הקב"ה מכריח אותך לעשות עבודות קשות, כגון הכנסת אורחים קשה כאשר אינך יכול להסתכל אפילו על האורח, אם אתה מנצל את ההזדמנות, אתה מטיב לעצמך באופן שאי אפשר לתאר. הקב"ה הרי מתנהג כך, אך אינך יכול לקבל מזה השגה, אלא אם כן אתה מתנהג ג"כ כך, ובכך, אם הגיעה מצוה זו לידך, אל תחמיצנה, כי תקבל את שכר המצוה מצוה הנצרך לך, וזה מה שילוה אותך ויתן לך להרגיש קרבת אלוקים. מאוד קשה להתקשר אל הקב"ה באופן עמוק ועם הרגש, כי אי אפשר להבינו. האדם אומר: אני מאוד אוהב את הקב"ה, אבל איני יכול להבין מדוע עושה לי את הדברים האלה.

יש שהאב מרגיש שאינו יכול להראות זאת. הוא אומר לעצמו: אחד מהשנים. או שאני יושב על הארץ ובוכה יחד עם הילד ואיני עושה זאת, או שאני עושה זאת ומשתמש ביד חזקה ובלב אבן. אם אתה רוצה שאני אהיה כאן האבא, כי קראו לי בדחיפות ואמרו לי שהילד אינו מסכים להכנס למיטה, אהיה כאן אבא כמו שצריך - אתה שומע? אכזר יהיה משל עלי. אתה לא יכול לדרוש ממני גם להיות אבא וגם להיות רך כקנה. אינני יכול להיות שני דברים בבת אחת.

והקב"ה אומר כך: אני יכול לתפוס אותך לשיחה? כשיהיה לך זמן, לא עכשיו. בא ואסביר לך משהו. אם לא תלמד להיות במצב המשובל הזה, אלא תהיה תמיד באחד משני הקצוות בלבד, או להניח לו לעשות כרצונו או להתאכזר עליו, לעולם לא תוכל להשיג כיצד אני מתנהג אתך, כאשר מצד אחד אני מרגיש בצערך ואוהב אותך באהבה שאינך יכול להשיג ומצד שני אני עושה אתך את הדברים הנכונים בשביל תכליתך. האם אתה קולט שזה יהיה בשבילך הדבר הגרוע ביותר בחיים שלך אם לא תשיג אותו, ושמדובר בחלק בתורה שאם לא תשיג אותו, לעולם לא יהיה לך ביטול ודביקות? ובכן, אולי כדאי לך לנסות, לנסות לשלב את השנים, גם להרגיש בצער בניך וגם לעשות את הדבר הנכון. יתכן שזה יעזור לך.

קשה אבל כדאי

האם זה קשה? כן, בוודאי. זה לא צריך להצליח בפעם הראשונה. התכנית לא היתה שזה יצליח בפעם הראשונה. אבל הקב"ה מניח תפילין. אתה רוצה לקבל בזה השגה? אמור אתה 'מי כעמך ישראל', הסתובב אתה ואמור 'מי גוי גדול', ואז תוכל להבין באהבה שיש לו להקב"ה לבני ישראל. אם

בכלל עם מה אני מתמודד עכשיו? הוא לא עושה עכשיו כלום. עכשיו אני שקוע בצערי עד למעלה מצווארי.

דווקא מצוה זו ודומיה, בונות במוחך את הכלים הנצרכים לך להבין שאינך מסכן ואינך בעל יסורים. הכל טוב. הפרשה הארוכה והמורכבת ביותר, נהפכת לך מעתה לפרשה קלה וקצרה, כי פתאום אתה מבין אותה.

הבהירות מקצרת את הדרך

דומה הדבר למי שנוסע לאיזה מקום לראשונה בחיים. הוא נמצא על אם הדרך ואינו יודע לא כמה זמן זה יקח לו ולא היכן הוא נמצא עכשיו. הוא מסתכל כל הזמן - כאן צריך לעשות פנייה ימינה? לא-לא-לא! לא כאן! - אה, כן לקחתי את הפנייה הנכונה... הוא מרגיש שהוא נוסע חמש עשרה שעה ברציפות, וכשהוא מגיע ליעדו, זה כבר לא מעניין אותו.

לא כן אם האדם מכיר את הדרך, כי אז הוא מתעסק בדברים רבים על הדרך, וכשהוא מגיע למחוז חפצו, הוא אומר: חבל שהדרך לא לקחה עוד חמש עשרה דקות, כי היו לי עוד שלושה דברים לסדר. הנסיעה נדמית לו כקצרה ביותר.

כשאתה מבין מה שקורה, זה לא גוזל ממך כל-כך הרבה כוחות נפש, ואתה יכול לעסוק בתורה ובתפילה ובמצוות ובכל מה שצריך, והגלים נעשים נאים יותר. אולי אינם נעשים קטנים יותר או נמוכים יותר, אבל הם נעשים יותר מעניינים. הפוך בה והפוך בה דכולה בה.

איך איוב אמר? - שמא נתחלף לו בין איוב לאיוב. איני יודע איך יתכן שזה קורה לי.

ומה הבעיה הגדולה? - לך תאמר לו עכשיו שצריך להתבטל לתכניתו של הקב"ה. אין עם מי לדבר. הבעיה היא שאין לו את הכלים להשיג איך שני הדברים יכולים לעבוד כאחד. אין לו מקום לזה במוחו. אבל אם הקב"ה שולח לו הזדמנות, והוא הולך ומקיים את המצוה, אז הוא יכול לקלוט איך זה עובד ביחד, ואז יוכל להבין את הקב"ה ולהרגיש את קרבתו.

אכן הקב"ה עושה דברים כדי שנוכל להבינו. אין לנו השגה בעצמותו, אבל אנו יכולים לקבל השגה בדרכי הנהגתו ובאהבתו אותנו. כל החיים אנו עובדים על זה. יש שהאדם המתמודד עם פרשיות שונות רואה שהזדמנה לו איזו מצוה, ואומר: אני דווקא אוהב את המצוות האלה, אבל לא עכשיו כשאני מתמודד עם כל הפרשיות האלה. הוא כאילו תולה מודעה גדולה על דלת ביתו - עקב סיבות טכניות, החנות תהיה סגורה אי"ה עד א' תשרי תשצ"ז.

והקב"ה אומר: היפך הפכים. **שלחתי לך את ההזדמנות דווקא בגלל הפרשיות שלך.** אתה רואה שאתה כבוי לגמרי בגלל הפרשיות שלך? ידוע תדע שכשמתמודדים עם פרשיות כאלה, לא צריכים להיות כבויים. אתה יודע למה אתה כבוי? כי מוחך אינו יכול לתפוס עכשיו כלום משום שאינך יכול להבין מה קורה אתך, ואתה משתולל מרוגז. אי אפשר לבקש ממך כלום עכשיו. מתקשרים אליו והוא טורק את הטלפון - אני לא משלם שכר לימוד עכשיו. הוא יודע

מדור שבת קודש

שיעור ע"ה

יום חמישי פרשת מטו"מ כ"ח תמוז תשפ"ה

גאולה כללית ופרטית על-ידי שמירת השבת

לאור דברי תורתו של ה'ישמח משה' זיע"א

שעדיין לא באו כל הנשמות לעולם. לשבת יש כח להתגבר על זה שלא כל הנשמות באו לעולם. בזה הוא מבאר הפלא ופלא לשון הנביא. הקב"ה אומר לסריסים: אתם חוששים שאינך יכולים להביא את הגאולה על-ידי ריקון אוצר הנשמות כי אינכם יכולים להוליד בנים? **הנה אתם יכולים להביא את הגאולה על-ידי שמירת השבת.**

הנה דבר זה מתבאר שפיר על-ידי הסבר שאנו מוצאים בספר **ארץ החיים**. הוא מביא שם **שהאר"י ז"ל** (שער הפסוקים, ישעיהו) הקשה איך יתכן שתבוא הגאולה קודם זמנה, כמו שאמרו **חז"ל** (סנהדרין צח, א) על **הפסוק** (ישעיהו ס, כב) 'בעתה אחישנה': זכו - 'אחישנה', לא זכו 'בעתה', ועדיין לא נתרוקנו כל הנשמות שבגוף? והשיב שהקב"ה יוריד אלף נשמות באדם אחד וכך יחיש את הגאולה. ובה ביאר לשון הפסוק שם: 'הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום' אני ה' בעתה אחישנה' - ילד אחד יהיה בעל אלף נשמות, וממילא תוכל הגאולה לבוא קודם זמנה.

היתכן להגאל לפני הסיים?!

אולם כדי להבין על-ידי זה כיצד השבת יכולה להחיש את הגאולה, נלמד את

עד שיכלו כל הנשמות שבגוף

יסוד גדול אנו מוצאים בספה"ק **ישמח משה** פרשת כי תשא אשר נוגע לסוגיית הגאולה והשבת. ידוע **מאמרם ז"ל** אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף (נדה יג, ב). וביאורו שאחד מן הדברים המעכבים את ביאת המשיח, הוא מה שלא כל הנשמות הגיעו לעולם הזה. הגוף הוא האוצר שבו הנשמות הצריכות לבוא לעוה"ז, ובכן, כשכל הנשמות יבואו לעוה"ז, יסיימו בני ישראל למלא את תכליתם ותבוא הגאולה.

שואל ה'ישמח משה': **בספר ישעיהו** (פרק נו) נאמר: 'כי כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו באשר חפצתי' וגו' והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי' וגו', ואם נכון הדבר שצריך שכל הנשמות 'גיעו לעוה"ז', איך יתכן שעל ידי שישמרו את השבת וכו' - יזכו לגאולה? כעין זה הוא שואל על מה שאמרו **חז"ל**: אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות - מיד נגאלין. איך יתכן שהשבת תביא גאולה ועדיין לא באו כל הנשמות לעולם?

מוכח מזה, אומר ה'ישמח משה', **שעל ידי שמירת השבת, נוכל להסתדר עם זה**

צריך למסור את הנפש על שמירת עיניים, כאן צריך למסור את הנפש על חינוך הבנים. מאספים את כל הדורות, מסתכלים קצת על ההיסטוריה, ומקבלים חיזוק כשרואים איך זה בונה את זה, ואיך כל הנבואות מתקיימות בזו אחר זו, **ובסייעתא דשמיא, כשנסיים, נהיה מוכנים לביאת המשיח.**

וכשמבינים זאת, מבינים באופן הפשוט ביותר **שחייבים לסיים את העבודה, וכיון שלכל נשמה יש תפקיד אחר, צריכות כל הנשמות לבוא לעולם, כי רק כך נוכל לערוך את הסיום.** אף אחד אינו ברוגז. אף אחד אינו עומד ואומר: אתם יודעים מה? אני הולך לדחות זאת דווקא, כי אני כועס עליכם על שבזבזתם את הזמן. זה כל-כך פשוט שצריך עדיין להמתין כי **אי אפשר לעבור אל השלב הבא לפני שמסיימים עם השלב הראשון.**

היתכן להיות בר מצוה קודם הזמן?!

זוהי שאלתו של האר"י ז"ל - מה הפשר של 'אחישה'? כל-כך ברור שהגאולה צריכה לבוא 'בעתה', עד שאי אפשר להבין איך היא יכולה לבוא טרם זמנה? זה באמת קשה, כי תמיד אומרים: אם בי כנישתא חדא יחזרו בתשובה, ואם תהיה אהבת ישראל וכו', נוכל להביא את הגאולה. הדברים מאוד מלהיבים ומאוד מתיישים על הלב כל עוד אין חושבים על מאמרם אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, אבל אם חושבים על מאמר זה, מתקשים להבין את כל הדיבורים הנ"ל. ראיתם פעם ילד קטן שניגש לאמו ומתחנן שיקדימו לו את הבר מצוה בשנה אחת? אפשר להבין אותו. הוא מאוד מקנא באחיו הגדול שכבר נעשה בר מצוה, והוא מסכים לעשות כל מה שצריך בשביל זה. הוא אפילו מבטיח לאמו שילך כל יום לישון

מאמרם ז"ל באופן הנוגע לעבודה, ואז נוכל להבין בס"ד כיצד הדברים פועלים. הנה מה סיבת הדבר שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף? ההסבר הפשוט הוא שיש רשימה של דברים שצריכים להיעשות בבריאה. נניח שכמה מאות אנשים מתאספים תחת קורת גג כדי לסיים יחד את הש"ס ביום אחד, ואח"כ תיערך להם סעודת סיום מפוארת עם מזמרים וכו'. בא אחד ואומר: אני חייב להיות בבית בשעה שש אחר הצהריים, לכן אני מבקש אם אפשר להקדים את הסיום בשעה שעתיים. זה יוכל לעזור לשלום בית. הנה מה עונים לו לאדם כזה? - בוודאי, בוודאי, בסייעתא דשמיא, פלוני רק צריך לסיים את הדפים שלו, וגם פלוני צריך לסיים את שני הדפים שלו... אדרבא! אם אתה יכול להביא עוד שנים שלושה יהודים שישאו כתף, וכן אם אתה רואה אחד מהלומדים שמתקשה באיזה קטע גמרא - עזור לו, וכך נוכל לסיים מוקדם יותר ולערוך את הסיום. זה מה שאומרים לו, כי אי אפשר לערוך את הסיום לפני שמסיימים את כל הדפים.

אף כאן, כשיגיע המשיח, העולם ייכנס לשלב הבא שלו כפי שהקב"ה תכנן מראש, ונראה אז את התגלות השכינה, ונתדבק בה' ונשיג גג על גג, אבל **כעת העולם עדיין נמצא בשלב הראשון שבו בני האדם עובדים מתוך החושך מתוך אמונה גדולה.** יש להם נסיונות קשים, והם נכשלים וחוזרים בתשובה. הם נמצאים במסעות מעניינים מאוד ומתחזקים בכל עת. וכל אחד שונה מהאחרים. אין דעותיהן שוות, אין נסיונותיהם שווים. הם באמת שונים זה מזה, **ולאט לאט, על-ידי העבודה של כל אחד ואחד, הבריאה מגיעה אל שלימותה.** כל-כך פשוט. כאן יש נסיונות במצוה זו, כאן יש נסיונות במצוה אחרת, כאן צריך למסור את הנפש על שמירת שבת, כאן

אומרים: היתה לו סיעתא דשמיא, הוא הקים דור של חסידים עובדי השם. אבל באופן יותר פנימי ההסבר הוא **שהאדם זכה להיות כלי להביא לעולם השראת השכינה עצומה, אשר לכן הדברים שצריכים לצאת לפועל, יוצאים לפועל.**

הסבר מצומצם לדבר בלתי מצומצם

אנו מדברים בשפה מצומצמת, אבל אין לנו ברירה, כי צריך לזה יד אחיזה. הנה **חז"ל** (ב"מ פה, ב) מספרים על רבי חייא שצד צביים ושחטם והאכיל את בשרם ליתומים, ומעורם עשה קלף וכתב עליו את חמשה חומשי התורה, ועבר מעיר לעיר ומכפר לכפר ולימד את התורה לילדי ישראל וכך בנה את עולם התורה. אכן זוהי דרך אחת לבנות את עולם התורה. דרך נוספת היא: לבנות ישיבה שילמדו בה אלף תלמידים אשר כל אחד מהם יהיה לרב ואלוף ובבוא העת ירביץ תורה לתלמידים. ועוד דרך יש שבה האדם עובד את ה' בהתלהבות והתלהטות דקדושה, ואף שאינו מחזיק ישיבה, צורת עבודתו מעוררת את לבות הסובבים אותי לעבוד וליראה את ה', והרי הם הולכים ומוסרים את עצמם לה'. והנה אנו לומדים מזה **שאין זה תלוי בכמות התלמידים שיכולים להכנס לתוך המחיצות, אלא במה שקורה בלב האדם.** אין זה מוגבל. אין זה מצומצם.

זוהי דרכנו לבאר בשפה מצומצמת איך האדם יכול להרבות פעלים לתורה ולתעודה בכמות ובאיכות באופן בלתי מוגבל. וכשמדברים על השראת השכינה, אין זה מצומצם כמצוממה של השפה הנ"ל. ועל זה מגלה לנו האר"י ז"ל **שבאדם אחד יכולות להיות אלף נשמות, וכאשר הוא עובד את ה', נעשה מזה אור גדול, ובוה מתרחש מה שצריך להתרחש עם כל אותן נשמות,**

בזמן ויבחנו על תלמודו ולא תשמע עליו שום טענות מרבו. ובכן, הוא מאוד חמוד, ומאוד אוהבים אותו, אבל יש סדר לדברים.

הקטון יהיה לאלף

אכן כשמסבירים יותר מדי את המאמר אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, נעשה קצת קשה מהצד השני, איך אפשר לקרב את גאולה? זוהי קושייתו של האר"י ז"ל. אך האר"י ז"ל תשובה ברורה יש לו. הוא מבאר כך: הנשמות הן רוחניות, וכיון שכן, אינן מוגבלות כפי שנדמה לנו. הן לא צריכות להיכנס נשמה אחת בגוף אחד דווקא. הן תראה שיש מושג של נשמה כוללת, יש מושג של עיבור נשמה. אכן **במסכת בבא בתרא** (עה, ב) איתא לגבי ירושלים שהקב"ה ביקש לתת אותה במדה, אמרו לפניו מלאכי השרת: רבונו של עולם! הרבה כרכים בראת בעולמך וכו' ירושלים ששמך בתוכה ומקדשך בתוכה וצדיקים בתוכה - אתה נותן בה מדה? מיד ביטל את מדתה. יש שמפרשים שזה עולה על ירושלים דלעתיד לבוא ויש שמפרשים שזה עולה אפילו על ירושלים של תקופת הבית השני. כך או כך, אנו רואים **שדבר רוחני אין לו מצרים.**

ובכן, נשמה היא דבר רוחני. התגלות הנשמות יכולה להיות בכמה אופנים. היא לא מוכרחת להיות על-ידי לידה של אחת אחרי השניה, קודם יענק'ל, אחר-כך משה, אחר-כך שמואל, אחר-כך פנחס. היא יכולה להיות גם על-ידי התגלות הנשמות באיכות, זאת **כאשר נשמה אחת תביא השראת השכינה כפי שאלף נשמות עושות.** לא כל-כך קשה לראות זאת. אפשר לראות זאת, אפשר להרגיש זאת. אנחנו מסתכלים על זה בהסתכלות גשמית ואומרים: פלוני הפך את העולם, פלוני הוא עסקן עולמי ומחולל גדולות ונצורות. ועל הצדיק

ותפילה, אם מחמת שאתה שקוע בעולם הגשמי, אבל בשבת, תוכל להגיע להבנה חדשה, להרגש חדש, להשתוקקות חדשה, וכך תזכה לתוספת נשמה.

יש מושג שהקב"ה נותן לאדם נשמה יתירה, ויש מושג שהאדם מחמת מצבו מזמין לעצמו נשמה יתירה. כשהנשמה מתלהטת, היא נעשית כלי לתוספת נשמה. אכן כן, האדם יכול לקבל עוד חלקי נשמה, על-ידי שהוא נכנס אל השבת ומתלהט. זהו מיד נגאלין. אם דבר כזה קורה, האדם מיד נגאל.

בתרי זימני הוי חזקה

עוד כתב שם ה'ישמח משה' בביאור הסעם שעל ידי שמירת שתי שבתות מיד נגאלין, כי כשיהודי שומר את השבת, הוא נעשה בן זוג של השבת, ובתרי זימני הוי חזקה, ואף שנחלקו בזה רבי ורשב"ג, ר'ב חסד' - מטה כלפי חסד, ולכן פסקין לקולא שאפילו בתרי זימני נעשה האדם בן זוג, וממילא מתגלית השבת שבאדם.

הוא מבאר שלפיכך עונת תלמידי חכמים מליל שבת לליל שבת, כי שבת היא הזמן שכנסת ישראל מתדבקת בהקב"ה, ולכן יש אז התגלות של שבת בתוך היהודי, נשמתו מתגלית.

האדם זקוק לסביבה תומכת

נרחיב בזה כעת באופן מעשי. אנו רואים שאנשים מתקשים להביע את עצמם. כל אחד מחפש כל החיים את היכולת לבטא את כוחותיו. הוא מנסה בדרך זו ובדרך אחרת, הוא תועה, ויש לו הרבה צער וכאב כשרואה שאינו מצליח. הוא מחפש למצוא את הסביבה ואת האוירה שתעזור לו לממש את היכולת שלו. קח למשל מי שאומר למקורבו: במקום העבודה שלי צועקים עלי דורסים אותי ללא הרף. כל הזמן אומרים

לבוא לזה העולם ולעבוד את ה' מתוך החושך.

נשמות מתעברות בנשמת היהודי

וכפי שהאר"י ז"ל אומר זאת לגבי ה'הקטן' יהיה לאלף, ה'ישמח משה' אומר זאת לגבי שמירת השבת. כשהאדם שומר שבת, נשמתו מתגלית. נשמתו מגיעה לדרגה של אמירת שירה לה', של נתינת תודה לה', של הכרת ה', של התדבקות בה'. ונמצא שבשבת אחת יכול לקרות לה מה שהיה יכול לקחת לה חמישים שנה. נשמת האדם צריכה להתגלות באופן שיצחק מתוך כל חושך שהוא שרוי בו: מודה אני לפניך. ויודה גם על אשר אתה עתיד לעשות עמי, ויאמר נשמת ושירה. וכשהאדם מגיע לזה, באות נשמות אחרות ומתעברות בו (כפי שדיברנו לאחרונה), ואז הוא מרגיש רוממות נפלאה.

הנה כי כן, לשבת יש כח עצום לגרום לכך שהנשמות ימצאו את הקב"ה מהמקום שממנו באו. וזה קורה די מהר. על זה דיבר הנביא: 'כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי' וגו'. אכן הדבר ברור לפי דברי ה'ישמח משה' שדבר ה' לא בא אל הסריסים בלבד אשר אינם יכולים להוליד בנים, אלא גם לאלה המולידים בנים. זה עולה על כל אחד, לחלק הסריס שבו. האדם צריך להגיע לחיבור עם הקב"ה באופן שתפירה ותרחבה אצלו התגלות השכינה. זהו תפקידו, זהו תכליתו, שנשמתו תתגלה, ותיוולד בו הבנה והשגה חדשה (כדאיאת בזה"ק שצריך לחדש דברי תורה בשבת). ואם אין האדם יכול להראות זאת באמצע השבוע, ובגלל כן אינו נגאל, ובגלל כן אין העולם נגאל, מדבר אליו הקב"ה ואומר: אני יכול להבין שבאמצע השבוע קשה לך, ואינך מצליח להביע את עצמך, אם מחמת טרדת המוח, אם מחמת חוסר תורה

תתחיל לחזק אותו. תתחיל לדבר אתו, תתחיל לומר לו כל מה שאתה צריך לשמוע. תוציא אותו משברו. שמח אותו. כך תתחיל לדלות את כוחות נפשך ואתה בעצמך תרוויח מזה. ואם אין לך חשק לעשות את זה, זהו הסיבה הטובה ביותר שתעשה את זה. עסוק בזה עוד ועוד, וכמענה לטענתם של העומדים מן הצד מדוע אינך הולך לעבוד, תבין שזו העבודה המעולה ביותר. מי שמוציא את כוחות נפשו - יש לו הכל. מי שתקוע ואינו יכול להוציא את כוחות נפשו - שרוי בגלות, גלות עמוקה ביותר. אכן אלה הם החיים של כולנו. הצגנו את המשל באופן אחד, ואפשר להציגו בעוד אלף אופנים.

הנה לכם דוגמה נוספת: בחור מבוגר שמציעים לו שידוך ואינו רוצה לשמוע כי הוא כל כך שבור. זה אותו רעיון. **אם ילך ויטיב לזולתו ויחשוב על זולתו וידאג לצרכיו, יוכל לגלות את כוחות נפשו.** לפעמים זה מורכב, אין ספק, אבל הכל חוזר לאותה נקודה. כך הכוחות הנפשיים מתגלים וכך האדם נעשה כלי מוכן לשפע.

הדרך הנכונה להתחזק

לפני שהאדם הוציא את כוחות נפשו, הוא שרוי בגלות. לכן הוא מרגיש כל-כך כאוב. **כיון שהוא מוציא את כוחות נפשו - הוא נגאל.** אכן היות שאף אחד לא הוציא עדיין את כל כוחות נפשו, **יש לכל אחד בתוככי נפשו, חלקי גלות וחלקי גאולה.** מציאות זו קיימת אצל כל אחד. וכשהאדם נתקל במצב שמפריע לו הרבה, הדרך להתחזק איננה לומר: אין לי פרנסה, אבל ברוך השם, יש לי ילדים נפלאים... לא-לא-לא! אל תדבר בסגנון חיצוני. תפסיק לדבר כך. אינך עוזר לא לעצמך ולא לאף אחד. אתה כאילו אומר: בשביל הסיפוק החיצוני שלי, אני רוצה להרגיש שאינני

לי שאינני עובד טוב ושפלוגי עובד יותר טוב ממני. אינני יכול לעבוד ככה. הכוונה לדבר בלשון נקייה על ילד שמדבר כך לאביו. **הוא אומר: האדם מבקש בכל עת תמיכה מסביבתו. תן לי משהו שיעזור לי לבטא את כוחותיי. אני חייב לבטא אותם ואינני יכול לבד.**

והאמת האמיתית היא שהאדם אינו יכול להיות לבד. מי שחי לבד באי בודד, אינו יכול לבטא את כוחותיו. אפילו יהיו לו כשרונות עצומים ועמוקים, כמין עשירות שבנפש, אם יהיה לבד, לא תהיה לו שום דרך להוציאם אל הפועל. **הדרך היחידה להוציאם לפועל, היא שיהיה לצדו עוד אחד, והלה ידלה אותם מתוכו, או באופן אחר: הוא ינסה לעזור לזה שבצדו או לומר לו מילה טובה, והלה יסתכל עליו בהתרגשות ויאמר: אתה נותן לי חיות, תודה על המילה הטובה. כשהאדם נותן לזולתו והלה נותן לו אור חוזר, נפשו מתעוררת, והוא נעשה כמעין הנובע, כאשר כוחות נפשו האין-סופיים נדלים מתוכו.**

הסביבה מסייעת לצאת מן הגלות

אדם יושב בביתו לבד, בלי מלאכה לעשות ובלי אפשרות להוציא את כוחותיו החוצה, והוא שבור ורצוצ, ואחד ניגש אליו ואומר לו: יש לי בחור שצריך חיזוק, נדמה לי שאתה היית יכול לעזור לו. והלה מגיב ואומר: אני בעצמי זקוק לחיזוק. אני הוא הבחור. יש לך משהו שיכול לחזק אותי. אין לי זמן לחזק עכשיו אחרים, כי אם אני יוצא מהמיטה, אני צריך ללכת לעבוד. אם אחזק אחרים, יתלוננו עלי שאני עסוק במצוות ואף פעם לא מקיים את אחריותי. בבקשה, עזוב אותי.

אך לא! זה עובד הפוך, ידידי היקר. הצינו לך לחזק משהו? הפלא ופלא!

ליהודי: יש לך נשמה. האם אתה קולט שהקב"ה בחר בך? **השבת מספרת ליהודי כמה הקב"ה אוהב אותו וכמה הוא מאמין בו וכמה הוא עומד מעליו ואומר לו גדל, וכך היהודי נותן הודאה להקב"ה** כשהוא רואה מכמה גלויות הוא כבר יצא. **וכשהוא עושה כן, הרי הוא מתחבר אל השבת**, והרי הוא פונה בחזרה אל השבת ואומר: רבונו של עולם! אתה גדול; רבונו של עולם! אתה טוב ואתה מטיב עמדי; רבונו של עולם! אני יודע שאתה אוהב אותי. ראיתי זאת פעם אחר פעם. הוא עונה בחזרה. הוא לא סתם נוטל חיזוק. כמו בשיר **השירים**.

כל אחד מדבר על המעלות של השני. הקב"ה אומר 'אחותי רעייתי יונתי תמתי'. הלחינם הוא אומר: 'קווצותיו תלתלים', 'עיניו כיונים על אפיקי מים'! אופן כזה ואופן כזה... הקב"ה אומר: תראה איזה משה יש להם, איזה אהרן יש להם. 'כפלה הרמון רקתך' - אפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון. וכנסת ישראל מדברת כמו"כ על הקב"ה. הקב"ה הוצאנו ממצרים גוי מקרב גוי, והוא עשה זאת כשמוזג האויר בחוץ היה המעולה ביותר - 'מוציא אסירים בכושרות'.

וכך היהודי מתחיל לשיר שירה להקב"ה ונשמתו מתגלית. הוא מתחיל להשתוקק להקב"ה, הוא מתחיל לשיר להקב"ה. **זוהי התגלות הנשמה. כעת מתקיים 'הקטון יהיה לאלף'.** אמנם כן, זה לוקח זמן. כלומר: הוא לא יכול לשיר ניגון אחד באמצע השינה ולהשאיר את החצי השני למחר. זה לא עובד ככה. לוקח זמן עד שמתחמם. זה יכול לקחת כמה שעות. תן תנומה לעפעפך קודם לכן. יכול לקחת זמן עד שזה מתחמם. ניגון, 'ווארט', עוד ניגון, עוד 'ווארט', אהבת אחים... הלחינם הדריכו הצדיקים שיתאספו בשבת אחים! הלא זה מין אהבה שתרגיש לאחר מכן. תשאלו

הלא-יוצלח הגדול ביותר, לכן, למרות שאני באמת לא-יוצלח, אני מסתכל על התחומים שלכאורה הצלחתי בהם הרבה.

לא זוהי הדרך הנכונה להתחזק. הדרך הנכונה היא שתאמר לעצמך: אמת היא שחלק זה של הנפש עוד לא הצלחתי להוציא מן הכח אל הפועל, והדבר מביא לי כאב גדול. **ההגדרה הנכונה של הסיפור הוא שחלק זה עדיין שרוי בגלות.** הוא עוד לא יצא. הוא עוד לא מצא את מקומו. הוא כציפור נודד. הוא בעל מנגן, הוא שדכן, הוא בדיחן, הוא בעל גמ"ח, ובכולם אינו מצליח. זה מה שנקרא גלות. הוא מוצא בעצמו חלקי נפש, אך אינו רואה שהם יוצאים מן הכח אל הפועל.

בשביל להתחזק, אמור לעצמך כך: הן אני מצליח לגלות חלק מכשרוני. אע"פ שזה רק אחוז אחד, הרי אצל כולם זה רק אחוז אחד בהשוואה למה שיש בנשמה. יש לך מושג מה שהנשמה מכילה? אמנם כן, יתכן שנשמת פלוני פחות שרויה בגלות, אבל ברוך השם, הצלחתי כבר להוציא איזה דבר מתוכי, וכפי שהצלחתי להוציא אותו, כך יעזרני ה' על-די תפילה והשתדלות, לגלות עוד ועוד. ואם אני יכול להוציא עוד קצת - נפלא מאוד. ומשם אתקדם הלאה. **אל תסתכל על הדברים הנמדדים במדידה חיצונית, אלא תסתכל על נפשך לראות כמה חלקים ממנה מצליחים לצאת מן הגלות.**

השבת היא סביבה תומכת

שמירת השבת מביאה גאולה לנפש, כי היהודי הוא בן זוגה של השבת. פירושו של דבר שאם סביבתו הטובה ביותר של הילד היא כזו שאנשים תומכים בו ומכירים בכוחותיו ועוזרים לו לבטא אותם ודוחפים אותו להתקדם הלאה, הרי **שהשבת היא זו שעושה זאת עם היהודי.** השבת אומרת

ואם אין עושים את זה, לא יודעים את זה. ואפשר לחיות את כל החיים מבלי לזכות לכך. אכן כן, אפשר לחיות חיים יבשים מבלי לדעת בכלל מה זה. אתה רק צריך לעשות מה שאומרים לך לעשות. וזה קורה. אנשים פשוטים. הנשמה מתלהבת. מציאות היא. האדם אינו רוצה ללכת לישון אחר-כך. הוא רוצה להתקדם הלאה.

שבת בבוקר... זה הולך ביחד עם סדר... מתחילים עם אמירת תהלים, ועם לימוד גמרא, ועם פסוקי דזמרה... **הוא נכנס לזה יותר ויותר, עד שהוא זוכה בנשמת להתגלות השכינה.** ואחר-כך בסעודה שלישית עוד פעם. זה הולך בשלושה סדרים. יש חקל תפוחין קדישין, יש עתיקא קדישא ויש זעיר אנפין. **כל פעם מלהיבים שוב את הנשמה וכך מתחברים אל הקב"ה.**

נקרא על שמו של הקב"ה

איתא **במסכת ב"ב** (עה, ב): "אמר רבי שמואל בר נחמני א"ר יונתן: שלושה נקראו על שמו של הקב"ה, ואלו הן: צדיקים, ומשיח, וירושלים". ומביא שם לגבי הצדיקים **הפסוק** (ישעיהו מג, ז) 'כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו'. וכתב בזה **רבינו בחיי** בפרשת כי תשא (לג, ז): "כי **הדבק בדבר, נקרא על שם הדבר שידבק בו, ונקרא השליח בשם השולח**". כסיפור הידוע עם הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל שהשתתף פעם בשמחת חתונה שלא מבני משפחתו וישב בה מתחילתה ועד סופה. הנוכחים הביעו בפניו את פליאתם מדוע הוא שוהה בחתונה זמן רב כל-כך. הסביר להם: הגאון רבי עקיבא איגר שלח אותי הנה להשתתף בשמו, והשליח ידו כיד המשלח, ואם כן אני משמש עכשיו כידא אריכתא של גאון זה, היעלה בדעתכם שאוותר על כך מהר כל-כך?!

יהודים שמתאספים בליל שבת בטבעיות באהבה ואחוה וריעות ושרים עוד קצת ועוד קצת. זה דבר שעובד.

האדם אומר את ספר התהלים, הוא מודה לה'. אי אפשר להתחיל מיד עם מזמורי ההלל. באופן רשמי הם נקבעו בסוף הספר. הוא אומר ואומר, מתחמם ומתחמם, עד שהוא מגיע למזמורי ההלל ולפרק קי"ט בתקווה שאז יש כבר שלהבת. חיבור פועל באופן זה. לפיכך צריך שתי שבתות. **מצפים בעצם על השנייה, על החמימות שהאדם משתוקק עליה.** ואם זה עובד, בוודאי שמיד נגאלין. מה הפירוש גאולה? גאולה פירושה שהאדם יכול להוציא את נפשו מבית האסורים. נפשו נמצאת בבית האסורים, והוא מוציא אותה, עוד קצת ועוד קצת, עד שמתחמקת לו דמעה. **משהו קורה לו עם נשמתו אשר כל-כך סגורה ונעולה ואינה מצליחה לבטא שום רגש.**

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד

אם באמצע השבוע אומרים לך: אתה בן אדם מאוד קר, אתה יודע? אינך מצליח לבטא הרגשים. חבל! ואתה מגיב: כן, זה מה שאני - אתה מתכוון לומר שבינתיים זה מה שאתה. בינתיים, בעודך בתוך הגלות. אתה צודק, בני ישראל היו בהרבה גלויות. אבל שבת? - תן לזה לקרות.

אם יושבים ביחד שמונה יהודי או שנים עשר יהודים ואוהבים זה את זה... יתכן שיקח כמה שבועות עד שזה קורה... הם יושבים ביחד ושרים ניגונים מלהיבים, ונפתחים, ומדברים על הנסיונות ועל ישועת ה', זה אומר 'ווארט', וזה אומר 'ווארט', ושרים שוב ביחד... תנסה לעשות את זה לשלוש וחצי שעות. תגיד לי מה קורה לך בסוף. הפלא ופלא! הנשמה מתחילה לחיות.

חדש, בין קירות חדשים, בין אנשים חדשים... הרבה מעידים שאז ילדיהם התחיל ללכת, אז הוא התחיל לדבר... למה? כי זה לא היה ישנוני. הכנסת אותו למצב שמעורר את נפשו, וכיון שהנפש מתעוררת - זה יוצא החוצה. כך יש סיפורים על צדיקים שהגיעו אליהם אנשים אלמים, והיות שידעו לעורר את נפשם, הם הצליחו לגרום להם להוציא דיבור מפייהם.

הנשמה רוצה לדבר, הנשמה רוצה להתלהב מהודאה, אבל **כשמגיעה השבת, קיימת האוירה המתאימה, ועכשיו יכול האדם לומר מה שנשמתו רוצה לומר.** לשם כך הוא צריך להסיח את דעתו כבר בערב שבת. עליו לזכור שמגיע מצב חדש, מצב שיש בו רצון להודות לה', להתחבר אל ה'. זהו העיקר. עונת תלמידי חכמים. להיפגש עם הקב"ה. כשהוא נפגש עמו, הוא רוצה לשוחח אתו באופן של שיר השירים.

בן זוגה של השבת

בספר **עקדת יצחק** מסביר נקודה זו באופן נפלא*. יש בספרים בענין מה שאמרו חז"ל שליום ראשון היה בן זוג, ליום שני היה בן זוג, ליום שלישי היה בן זוג, וכן הלאה, אין פירושו שיום ראשון היה עם יום שני, יום שלישי עם יום רביעי, יום חמישי עם יום שישי, וליום השבת לא היה עד שמצא את כנסת ישראל, אלא יום ראשון היה עם יום רביעי, יום שני עם יום חמישי, ויום שלישי עם יום שישי. וסיבת הדבר, כי **בן זוג הוא מי שמגלה את כוחותיו של השני.** לכן בן זוגו של יום ראשון אשר נבראו בו האור והחושי, הוא יום רביעי, כי יום רביעי משורר ליום ראשון ומגלה שמש וירח וכוכבים, אור ולילה, הכל מתוך האור

אכן כשהאדם מקיים שליחות הבורא ומתבטל בו לגמרי, השכינה שורה עליו באופן נפלא, עד כדי כך, שאפשר לקרוא לו משיח ה'. וכך הוא לגבי ירושלים, כי השכינה שורה בה, וכך הוא לגבי שאר הצדיקים, כי הצדיק מבטל עצמו להקב"ה שוב ושוב.

ובכן, **כל שבת היהודי נכנס למצב זה** - צדיקים, משיח ירושלים. כל יהודי. מחכים בבנין אריאל. בשבת נמצאים במקום של **השראת השכינה.** הקב"ה בא להיות בעולם. כך אומרים בכגוונא. היהודי עצמו יש לו נשמה יתירה. השכינה שורה עליו. זה מה שקורה ליהודי. **וכשהוא מבין את הכוח שבזמן כזה, הוא מבין שהוא צריך לנצלו ולהתקשר להקב"ה.** עליו לדבר עכשיו ברצף על הטובות שהקב"ה עושה עמו, עליו לעצום את עיניו ולשיר להקב"ה. אבל לא לשתי דקות בלבד. לדבר ולשיר ולומר תהלים ולעייין בספר ולהתלהב באמצע.

התגלות הנפש בסביבה החדשה

אחד אמר לי שזה כבר כמה וכמה שנים שהוא אומר את כל ספר התהלים פעמיים בשבוע - בשבת וביום ראשון. בשבת כדי להודות, ביום ראשון כדי לבקש, שהקב"ה יתן לו סייעתא דשמיא לשבוע החדש. אבל עם התהלים של יום השבת, הוא נוסע הלאה. הוא רוצה להיות עם הקב"ה, הוא רוצה להתחבר אליו. **כשהאדם מחובר עם הקב"ה** - אינו סריס. **דברים חדשים יולדו בנפשו.** זה מה שנקרא גאולה. חידוש שיוצא, הוא דבר שהיה בפנים והתגלה. כשילד בן שנתיים למד לומר מילה, מה פירושו? הכח קיים היה בפנים, אלא שעד כה לא התגלה. הרבה פעמים כשמכניסים את הילד למצב

בשבת זה קורה

ומי שמרגיש שהוא בגלות ואינו יוצא ממנה ומחפש ומחפש ואינו מוצא את הדרך ונשבר, אומרים לו: **אינך יודע מה טמון בשבת. אבל אתה צריך להתחבר אליה.** החסידים הראשונים היו נוסעים אל הצדיקים לשבת והיו יוצאים מן השבת מכובסים. ובכן, תכניס את זה באותיות. אחרת, אין לך מה לעשות עם זה. בסדר, היו פעם חסידים, היו פעם צדיקים, היו פעם סיפורים עם בתי מזיגה ופריצים. יפה מאוד. מה זה קשור אלי? אכן האותיות הן כאלה: היה אדם שהיה מסובך, כבוי ויבש, אשר חיפש את הדרך ולא מצא...

אכן מי שידוע עכ"פ שהוא מחפש דרך ואינו מוצא, הוא כבר הגיע לאיזשהו מקום. פעמים שהאדם זקוק למכת מחץ כדי שיבין שהוא זקוק לישועה. מסופר שפעם היה אדם שנפל ממגדל של שבע מאות קומות, והיה עף כלפי מטה. כשהגיע לקומה השלוש מאות, מישהו שאל אותו: מה נשמע? והוא השיב לו: בינתיים נפלא מאוד, אני רואה מול העיניים את כל בתי העיר, והאוויר צח ונעים. המצב הזה קיים אצל הרבה מאוד אנשים שנמצאים באמצע הנפילה. הם מספרים לכל שואל כמה נעים להם עם תענוגי העוה"ז שהם מוצאים... ואנו אומרים להם: כן-כן, ניתן לכם את המספר של כוחות ההצלה, תתקשרו כשתחבטו בארץ. מאוד קשה להגיש עזרה לאדם שנמצא עדיין באמצע הנפילה. פעמים שצריך להמתין עד שייחבט. אך **מי שכבר יודע שהוא מחפש משהו, הוא כבר במצב טוב**, ולו אנו אומרים: **שבת היא מתנה שתעזור לך למצוא את הגאולה, אבל אתה חייב להתחבר אליה**, כלומר, להיכנס לאותו עולם. לבוא לשבת אחים בליל שבת, לעשות את סדר השבת בצפרא דשבתא ברצף אחד גדול, וכן בסעודת

והחושך. הוא יוצר כלים מהאור והחושך, באופן שלא ישמשו בעירבוביא, אלא ישמשו את הבריאה כראוי. ובן זוגו של יום שני אשר בו נעשה רקיע בתוך המים, הוא יום חמישי, כי אחרי שהיה מים התחתונים, הם התחילו להוציא את הכוחות שבהם, ונבראו התנינים הגדולים וכל נפש החיה הרומשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף למינהו, כל מה שהיה טמון בה. ובן זוגו של יום שלישי אשר בו נתראה היבשה, הוא בן זוגה של יום ששי, כי ביום ששי יצאו כוחות הארץ, החיות והבהמות והאדם.

זהו הכלל. **בני זוג מוציאים את הכוחות זה מזה.** זהו הפירוש **שהשבת וכנסת ישראל הן חיבור. השבת מגלה את כוחותיך.** השבת יכולה להרקיד אותך. אתה אדם מופנם. אינך אוהב להתלהב ולבטא רגשות. **אכן השבת יכולה להוציא זאת ממך, אבל בשביל כך אתה צריך להתחבר אליה.** אינך יכול להישאר בבית. אתה מתחבר עוד קצת ועוד קצת, והנה - תראה כמה אתה מאיר אור. **השבת יכולה לעזור בך ביטול והכנעה.** ובכן, אל תקטין את ערכך. דע לך שאתה יכול להביא עוד נשמה לעולם. השבת יכולה להחיש את הגאולה כאשר אתה מדבר בגדלותו של הקב"ה. **כשאתה מדבר על טובותיו של הקב"ה ומתעלם מכל ההבלים. כל מלאכתך עשויה.** יש חסרון? בסדר, אינני צריך להיות שם עכשיו. יש בעיות גדולות? בסדר, אבל אינני צריך להיות מקושר לזה בשבת. מה זה קשור לשבת? **אם תדבר מגדלות ה', אתה יודע מה יקרה? יתגלה בך עוד נשמה.** תבוא נשמה חדשה בעולם. עד כדי כך. עכשיו, באמצע השבת. ברית מילה בשבת קודש. זה באמת כך. **השבת מסירה את ערלת הלב. יש אות של שבת שנעשית עם האדם, והגאולה מתקרבת.**

נושע. אחרי שנים של חיפושים. הוא נושע. נפשו נגאלה. הוא יצא מן המצוקה. זה הסתדר. הוא סיפר על כך ברגשי הודאה להקב"ה.

שלישית. זה תורה, זה תפילה, זה ניגונים, זה שירות ותשבחות. **אם תתן לנשמתך להתלהב - זה יקרה. תראה שאתה זוכה לגאולה.**

ישועה על-ידי התגלות הנשמה

להסחת מצפוני הלב לאחרים יש כח של התגלות הנשמה. **כשהנשמה מתגלית, אור הנשמה דוחה את החושך. זהו הכח שקיים בשבת.** בשבת כשהאדם שר את זה ואומר את זה ומדבר את זה, הוא עושה ג"כ דבר כזה. הוא שואל: כן, אבל מה זה יעזור לי? ועונים לו: זה יעזור לך, כי **כשיש לו לאדם התגלות הנשמה, יש לו גאולה.** זהו הפירוש. **בשבת הנשמה מתגלית, ואז האדם יוצא מן הגלות.** אבל תעשה את זה. **אל תישן. נצל את השבת באופן שהרגשים שלך יתעוררו.** עשה זאת בכל האופנים, הן על-ידי השתוקקות, הן על-ידי הודאה, הן על-ידי שירות ותשבחות, הן על-ידי לימוד התורה. **ההתלהבות בשבת בכל מיני האופנים, מגלה את הנשמה, וגורמת לאנשים באופן מציאותי להנאל מגלותם.** ולוואי שנזכה.

השבת מביאה גאולה. כל מאמרי חז"ל בנויים על זה. והרבה מאוד אנשים נושעו כך. אתמול סיפר יהודי שהתמודד עם יצרים קשים, ושום דבר לא עזר לו. הוא ניסה דרכים בתשלום ודרכים בלי תשלום, ואפס. והיות שכתוב **בצעטיל קטן של הרבי ר' אלימלך** זיע"א אות י"ג שכאשר האדם מסיח את אשר על לבו למורה דרך או לחבר טוב, זה גופא משבר את הקליפה, החליט שהוא הולך לעשותו במסירות נפש. הוא שיתף את כל נסיונות ונפילותיו ללא יוצא מן הכלל, ועשה כן פעם אחר פעם הגם שהרגיש טעם מיתה. הוא לא ביקש ממנו עצה ולא שום דבר. הוא התכוון אך ורק לעשות מה שכתוב בצעטיל קטן, אבל לא פעם אחת, אלא עשרות פעמים, והוא

נדבת

הר"ר מאיר זאב שטויבער הי"ו
לרגל הולדת בתו למזל"ט

יום ראשון פרשת דברים ב' אב תשפ"ה

הרפואה לעצבות ומרה שחורה ורוב המחלות של ימינו

צירוף שונה לכל חודש

איתא במגן אברהם להרה"ק מטריסק זיע"א (פרשת דברים) יסודות בענין איך צריך האדם לגשת לימים כאלה. זה לשונו: "העולם מחזיקים העת ההוא, מר"ח אב עד תשעה באב לימים הנמוכים בשנה, מחמת שאז אסור לאכול בשר ולשתות יין שהם דברים של שמחה, וימים אלו הם ימי אבילות ועצבות. והאמת הוא דנודע שיש י"ב צירופים בהשם הוי"ה ב", ובכל חודש שולט צירוף אחד (כנדפס בסידורים)".

הסבר הדבר הוא שהקב"ה משפיע שפע ומחיה את העולם בכל רגע ורגע, אך יש כאילו זכויות צבעוניות החוצצות בין העולם למקור השפע והשפע עובר דרכה, וכשהשפע מגיע לעולם, הוא כבר מגיע בצורה מסוימת, פעם בצבע כזה, פעם בצבע אחר, והרי זה משפיע על הנהגת החודש, כאשר בכל חודש הדברים פועלים באופן אחר, והדבר נוגע הן לעבודת האדם והן לסגולת החודש. ובכן, בכל חודש ההנהגה שונה במקצת לפי מה שהקב"ה רוצה שיתחולל בחודש זה. למשל, הכל יודעים שהצירוף של חודש ניסן הוא אותיות שם הוי"ה כסדרן ויוצא מהפסוק 'שמחו השמים ותגל הארץ', ולכן **חודש זה הוא זמן של חסד**, בניסן נגאלו בניסן עתידין להגאל, ואז כל הצמחים מתעוררים ומתחילים לבלב, ובני ישראל מברכים:

ברוך שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהן בני אדם. וכן איתא **במסכת ראש השנה** שאז מזדווגות בהמות ולכן חודש אלול הוא ר"ה למעשר בהמה. העולם כאילו נברא אז מחדש. בניסן נברא העולם.

עצבות - סגולתה של חודש אב

"והצירוף השולט בחודש אב, הוא הוי"ה היוצא מראשי תיבות ה'סכת ו'שמע י'שראל ה'יום (הה"א הראשונה היא הה"א האחרונה של שם הוי"ה והה"א השניה היא הה"א הראשונה של שם הוי"ה. ונמצא שהחצי הראשון אינו כסדרו, והחצי השני הוא כסדרו, וכפי שרואים שהחצי השני של החודש יותר מאיר, ולא נמצאו ימים טובים בישראל כחמשה עשר באב ויום הכיפורים), והאדם מורכב מארבעה יסודות **אש רוח מים עפר** (כפי שאפשר לראות בחוש, שיש מי שיש לו יותר מיסוד האש ונמשך לכעס, ויש מי שיש לו יותר מיסוד הרוח ונמשך לגאווה, ויש מי שיש לו יותר מיסוד המים ונמשך לתאוה, ויש מי שיש לו יותר מיסוד העפר ונמשך לעצבות), שהם ג"כ בסוד הארבעה אותיות שבשם המיוחד (כי האדם נברא בשם הוי"ה, ואם יש לו תגבורת של אחד מהיסודות, אין זה אלא משום שיש לו שייכות יותר חזקה לאות זו מאותיות שם הוי"ה). יסוד המים בסוד יו"ד, ויסוד האש בסוד ה"א ראשונה, ויסוד הרוח בסוד אות וא"ו, ויסוד העפר בסוד ה"א אחרונה (ולכן הוא בסוד ה"א אחרונה שהוא מדת המלכות, כי הוא

והאמת היא שהרבה ממחלות הנפש של ימינו, **שורשם בעצבות ומרה שחורה**. אולי לא בעצבות ומרה שחורה הידועה מימי קדם, אבל בעומק מדובר באותה נקודה, שאינו רוצה להיפגש עם עצמו, כי מדי כואב לו כשהוא מתחיל להרגיש חיות.

עבדו את ה' בשמחה בחודש אב

"לכן בחודש אב שהצירוף שלו הוא הוי"ה המתחיל בה"א האחרונה, ובשבוע ראשון שולט הה"א שהיא בסוד יסוד העפר שממנו נמשך מרה שחורה ועצבות. לכן מחזיקים העולם ימים האלה לימים הנמוכים שהם ימי עצבות ר"ל". אמור מעתה: אם אתה רואה בימים האלה אדם שהוא בלחץ ומדוכא, דע לך שזה מתאים עם טבעם של הימים האלה. זה לא מוכרח להיות שהוא מתהלך כך משום שהוא ירא שמים גדול והוא מצר ודואג על חורבן הבית, אלא סייעתא יש לך מלמעלה כנ"ל. כפי שבחודש אדר, אתה רואה את הבחורים בישיבה - ששון ושמחה. החודש מגיע ביחד עם אור של שמחה. ואפילו אנשים מבוגרים וזקנים באים בימים, כיון שמגיעים אל תפילת ר"ח אדר - הם מתמלאים חיות. כך חודש אב מגיע יחד עם התגברות של יסוד העפר שהוא עצבות ומרה שחורה.

"אבל האמת היא שאדרבא, **שצריכים אז להתגבר על כל זה ולעסוק בעבודת הבורא ברוך הוא בשמחה**, כמו שכתוב 'עבדו את ה' בשמחה', כי שמחה היא הכוללת מכל הארבעה יסודות **אש רוח מים עפר**, שבסוד ד' אותיות הוי"ה ברוך הוא".

המגיד מטריסק מגלה כאן מהי העצה למרה שחורה. האדם אינו רוצה לעשות כלום. הוא רוצה רק לשכב במיטה, לחזור לפלאפון, ושוב לשכב במיטה, וחוזר חלילה. הוא לא רוצה לחיות. פעם שמעתי אחד

הנמוך מבין היסודות, ועוה"ז שהוא מדת המלכות הוא ג"כ הנמוך מכל העולמות).

"ומיסוד העפר נמשך מה שהאדם נופל לעצבות ומרה שחורה, שזהו המדה הגרועה יותר מכל המדות שבעולם, כי לכל מיני החולאים יש רפואות, משא"כ **חולי שבא מחמת התגברות המרה שחורה, קשה מאוד לרפאותו**".

הקושי לרפאות מרה שחורה

כך תראה שמי ששרוי בעצבות, אינו רוצה לעשות כלום, כי אם לשכב מיטה. אין הוא רוצה להרגיש את חיותו. זוהי מהות העצבות. מי שיש לו רח"ל כאבים חזקים ביותר, מרדימים אותו בבית החולים, וכשחולף זמן מה, מנסים להפחית קצת מסם ההרדמה כדי להעירו לאט לאט. מפחיתים קצת, ואם רואים שעדיין אינו יכול לסבול, מיד מעלים בחזרה - שימשך לישון. וכך עושים בני אדם לגבי כאבי הנפש שיש להם. בגלל שכואב לו לאדם יותר מדי להיפגש עם עצמו, הוא הולך לישון, וכשמישהו בא להוציאו קצת מן העצבות, הוא מסרב בכל תוקף - לא-לא-לא! אל תוציא אותי. מדוע? כי כשהוא חי, הוא מרגיש את כל הבעיות.

וכדברי המגיד מטריסק, נחשבת מדת העצבות למדה הגרועה ביותר, כי **חולי הבא מן העצבות והתגברות המרה השחורה, קשה מאוד לרפאותו**. וסיבת הדבר פשוטה להבנה, כי **אם האדם אוהב חיות, אפשר להציע לו חיות** - אתה נוטל חיות מדבר פלוני, בא ואתן לך חיות מדבר אחר. אבל אם החיות מזכירה לו את כאביו, אין בשביל מה להציע לו חיות, כי הוא אינו רוצה לחיות. זה עדיין אפשרי, אבל זה יותר קשה, וצריך ללכת לאט ולטכס עצה מה לעשות באופן כזה.

פירוש: כשהאדם נוגע בעניין של שמחה, הוא ממתיק את העפר, כי בשמחה העפר אינו עומד בפני עצמו, אלא הוא מעורב עם שאר היסודות.

העפר יפה כשהוא משולב

נגדיר על פי משל: איתא בספרים שכאשר מזכירים מדת יצחק, זה עלול לעורר דינים וגבורות, ולכן יש להזכירו תמיד עם מדת יעקב. כשמזכירים אותה עם מדת יצחק, כיון שלמדת יצחק יש מדת התפארת הכלולה ממדת החסד ומדת הגבורה, ממתיקים את הגבורה ומוציאים רק את מעלותיה. אף כאן, ליסוד העפר יש ג"כ מעלות. **לעצלות שבעפר יש מעלה גדולה. היא יכולה לעצור את האדם מן החטא, כי כשהעצלות משתלטת על האדם, האדם נוטה להישאר במקום שהוא נמצא.** הבעיה היא כשיסוד העפר נמצא לבדו, כי אז אין לו לאדם חיות.

פעמים שרואים משפחה שהיא בטבעה חמה ותוססת, וכל בניה נמצאים תמיד בכל חזית, תמיד שומעים אותם, תמיד רואים אותם, ורק אחד מהם יש לו יותר מיסוד העפר, וכשכולם נמצאים בלהט של איזו מהומה או מחלוקת, הוא מכין לעצמו כוס קפה - מה נשמע? אכן, יש לזה מעלה גדולה. אבל אם האדם הוא כל כולו עפר, ושוכב במיטה כל יום עד אחר הצהריים, ורק בשעה השניה של הסדר השני הוא מופיע בשערי ההיכל ופראותיו רטובות, יש בזה בעיה רצינית. אך **כשיסוד זה משולב עם היסודות האחרים... יש לו נעימות, יש לו רגש, יש לו שלוות הנפש** - מה יש טוב מזה?

זוהי נקודת השמחה. היא היפך העצבות. **האדם השמח רוצה לחיות.** הוא אומר כך: אני נהנה מהחיים. אני מרגיש את החיים.

אומר לקראת בין הזמנים: אינני רוצה שבני יחזור הביתה לבין הזמנים. הוא שוב יבוא עם כל ההבלים שלו... אמר לו המחנך: אל תדאג! הוא לא יהיה אצלך בבית. עד חמש אחה"צ הוא יהיה במיטה, אח"כ הוא יהיה רתוק לפלאפון, ושוב יהיה במיטה. הוא לא חוזר הביתה. אין לך מה לדאוג. מדובר באמרה מאוד כאובה, אבל לכל הפחות אנו יכולים להגדיר מהי שורשה של מחלה זו - מרה שחורה. האדם אומר בלי מילים: אם אני ער, אני נזכר בכשלונותי הרבים, מדוע אם כן עלי לקום בבוקר? האם עלי לקום כדי להיזכר שאף פעם לא הצלחתי בשום מבצע בישיבה בעודי רואה את כל חבריי מצליחים ועיניי כלות? יש לי עצה טובה - לא אקום עד שהמיטה תפלוט אותי בעל כרחי. לנושא זה על כל ענפיו, יש שם - מרה שחורה. ובחודש אב הוא מתגבר.

השמחה ממתיקה את העפר

מבאר המגיד מטריסק: לשמחה יש נקודה מעניינת, שהיא כוללת את כל ארבעת היסודות. אנחנו מסתכלים על שמחה כעל דבר פשוט - תהיה בשמחה! זה טוב, זה נפלא. שמח את עצמך במילתא דשטותא. אף זה כדאי. בקיצור, זה טוב... אך לא! שמחה היא דבר מאוד עמוק. **לשמחה יש כח להוציא את האדם מהעצבות ומרה שחורה** בגלל סיבה מעניינת, והיא משום שיש בה מים, יש בה רוח, יש בה אש, ויש בה עפר.

"כי אות שיי"ן (של שמחה) היא האות השניה של א"ש, ואות מ"ם נוטריקון מים, ואות חי"ת היא האות האחרונה של רי"ח, והאות ה"א היא סוד ה"א אחרונה שבסוד יסוד העפר, וזה מרמז שיכליל **האדם יסוד העפר בד' היסודות, ויסיר ממנו המרה שחורה והעצבות, ויעבוד את ה' בשמחה.**"

המקדש קיים. אומר האדם: טוב, אינני יודע אם אני במדרגה זו לבכות על החורבן כפשוטו ממש בכל אחד מתשעת הימים. ובכן, הבה ואראה מה הן המדרגות הבאות.

הנה המדרגה השניה היא של זה שאומר: אינני הולך לערוך עכשיו חתונה, אינני הולך להתבדח עכשיו ולמלא פי שחוק. הן אנו נמצאים בתשעת הימים. אבל אני עומד באמצע - לא בוכה ולא צוחק. ועוד יש את המדרגה השלישית, של מי שמתהלך בשמחה. אומר האדם: לא יודע אם אני רוצה להיות עכשיו בשמחה, כי אם זה בא ממקום בלתי נכון - זה רחוק ביותר מתשעת הימים ואינו ראוי, וכדי שיבוא מהמקום הנכון, צריך להיות בעל מדרגה.

הוי אומר: האדם חושב שהדרגות הן: להיות עצוב, להיות לא עצוב ולא שמחה, להיות שמח. והאמת היא שהסדר אינו כן. **מי שאינו לא כאן ולא כאן, הוא במקום הרחוק ביותר מתשעת הימים.** אדם זה שמסיח את דעתו, באמרו: צריך לעבור את זה. מדובר סך הכל בתשעה ימים. **הוא הרחוק ביותר מתשעת הימים, יותר ממי ששמח.** והסיבה פשוטה, כי יש דבר שקורה עכשיו, ואדם זה אינו מחובר אליו כלל. ההרגשים של האדם הם כל החיבור. האדם יכול להיות עם הרגשים של עצבות ויכול להיות עם הרגשים של שמחה. לכל הפחות יש לו הרגשים. **כשאין לו לאדם הרגשים כלל, אינו נוכח בכלל.**

מקור השמחה בבית האבלים

נסביר במשל: כשמשפחה יושבת שבעה, יש שכאשר הדלת ננעלת אחרי שאחרון המנחמים הלך, הם מוצאים את עצמם צוחקים ביחד ומשוחחים בהנאה, ויש שחולפת אצלם מחשבה של חוסר נעימות, מחשבה שאומרת: נדמה שטוב לנו מתמיד.

את כל צדדיהם אני מרגיש. **יש לו את שמחת החיים שמעוררת אצלו כמה מיני הרגשים.** הרגשים של ערך עצמי, הרגשים של קרבה, וכן הלאה.

המגיד מטריסק מבאר שזהו 'עבדו את ה' בשמחה', שיכללו את יסוד העפר עם שאר היסודות, כי אסור לו להיות לבד. הוא חייב להיות חלק מתמונה. ואז יוכלו להסיר את המרה שחורה והעצבות ולעבוד את ה' בשמחה.

ממשיך המגיד מטריסק: "ולכן כשראה משה רבינו ע"ה והסתכל על ימי החורבן והגלות שאז יתגבר המרה שחורה והעצבות ח"ו בעולם (כי כשבת המקדש חרב, יש לכל חודשי השנה מקצת מחודש אב), אמר על העת ההיא 'לא אוכל לבדי שאת אתכם', 'איכה אשא לבדי ט'רכם ו'משאכם ו'ריבכם', מרומז בראשי תיבות שבגימטריה כ"א כמנין שם הק' א-היה שהוא בבינה בחינת תשובה, שעל ידי שאתם נופלים למרה שחורה ועצבות, לא אוכל עוד לבדי לנשא אתכם ולהכניס בכם התעוררות התשובה. וזהו שאמר 'הבו לכם אנשים חכמים', היינו אנשים כאלה שיש בכוכם להכניס בכם בחינת חכמה וכו' שיעורו אתכם לתשובה להסיר המרה שחורה והעצבות, ולעסוק בעבודת ה' בשמחה". עיי"ש עוד שמאריך בזה בביאור הפסוקים על דרך זו.

קהות חושים חמורה מכל

קעת נרחיב בביאור הדברים באופן מעשי. נתחיל בתשעת הימים. יש שהאדם חושב שיש שלוש מדרגות בבני אדם בתשעת הימים. מדרגה א' היא של אותם אנשים שבורים ורצוצים. אנשים שאינם יכולים לחזור לעצמם מרוב צער. הם אינם רוצים לדבר עם אף אחד. הם נזכרים מכל צרותיהם, ומטפחים אותן מאחר שאין בית

איננה בבית המקדש, שבני ישראל אינם במצב הראוי שלהם, ושניהם ביחד נמצאים בגלות. ובכן, אפשר להתחבר לצער שבזה, ואפשר להתחבר לקרבה שבזה. לא להתחבר, הוא הרחוק ביותר. **כשהאדם מתחבר לקרבה שיש לו להקב"ה ולאהבה שהקב"ה אוהב אותו, ממילא הוא לומד ומתפלל בשמחה.** הן כך כתוב בספריהם של תלמידי הבעל שם בעלי רוח הקודש, שאם כ"א הימים שבין י"ז בתמוז ותשעה באב הם כנגד כ"א הימים של ימי הרצון והרחמים, נמצא שמב' באב והלאה, הם כנגד שמונת ימי הסוכות, ותשעה באב הוא שמיני עצרת - יחוד עם הקב"ה.

מי שלא ראה שמחת תשעת הימים

כשהמגיד מטריסק מדבר על השמחה, אין זה חידוש גדול. אנחנו מסתכלים על זה כל-כך לא לעניין מפני שאיננו מבינים בזה. מפטירים ואומרים: לא יודע, אצלנו לא החזיקו מזה. היו מקומות שדיברו בשפה זו, למשל בטאלנא, עליהם אמרו: מי שלא ראה שמחת תשעת הימים - לא ראה שמחה מימיו. אצלנו לא דיברו בסגנון זה.

יתכן באמת שלא דיברו אצלנו בסגנון זה, ויתכן שאנשים שאינם מבינים בסגנון זה, או יותר מזה, שאין להם עמקות - לא יפרשו זאת נכונה. אין הכי נמי. זה יכול להתפרש באופן בלתי נכון. אבל אם אנו לומדים את הדברים, הבה נפרשם נכונה. הבה נתבונן במה שכתוב כאן.

בכי ושמחה באותו זמן

הן תראה שחז"ל כבר הקשו כן במסכת **חגיגה** (ה, ב) על הפסוק (ירמיהו יג, יז) 'במסתרים תבכה נפשי' ומי איכא בכיה קמיה הקב"ה?! והאמר רב פפא: אין עציבות לפני הקב"ה, שנאמר (דברי הימים א טז, כז): 'הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו'!

צריך לעצור. צריך לפתוח את הדלת ושוב פעם להוריד את האף. אבל למעשה, השמחה חוגגת שם, מעין שבת גיבוש של המשפחה.

מה הפשט בזה? הפשט הוא שהם עצרו את הכל, הם יושבים עכשיו ביחד ומתחברים אל המשפחה, וכיון שכן, מתעוררים בהם הרגשים. ברגע שההרגשים מתעוררים, הם נעים בשני הכיוונים, פעם בכיוון זה, פעם בכיוון זה. עד כה כשהסתובבו איש איש בביתו, לא היו להם שום הרגשים כלפי אביהם. הם לא שמחו ולא בכו. עכשיו שהם מכוונסים יחד, הם יכולים להרגיש הרגשים של עצבות כלפי המשפחה, ויכולים להרגיש הרגשים של שמחה כלפיה.

מקור הבכי בבית המשתה

רואים כעין זה בבית המשתה כאשר הבדחן מעורר הרגשים שונים. הכלל הוא שככל שהחתן והמחותנים ושאר השושבינים מחוברים, כך יש להם יותר שייכות לשני החלקים של החתונה. יהיו להם דמעות של שמחה, דמעות של התעוררות, דמעות של תשוקה, דמעות של חרטה. אף אחד לא יעלה בדעתו לומר שיש שלוש דרגות במשתתפים בחתונה. יש את החתן שבכה ובכה ובקושי הצליח לחזור לעצמו, יש את האנשים שבאו לאחל ברכת מזל טוב, שלא בכו ולא צחקו. הסתכלו על התזמורת והמנגנים, אכלו קצת ויצא. ויש את אלו שששו ושמחו, עלזו ורקדו. אף אחד אינו חושב לומר כך. כל אחד מבין שאלו שלא בכו ולא צחקו, הם האחרונים במדרגה, כי לא היו מחוברים כלל אל המתרחש.

בתשעת הימים קורה משהו. **האדם מתבונן עכשיו ולומד את הסוגיא של מציאות כלשהי, מציאות זו שהשכינה**

קיימת מציאות מסוימת. לדוגמא, הלוויית המת, והוא חייב להשתתף בה. חמיו אמר לו שהוא חייב להשתתף בה, כי בעבר הוא עבד שם בשיבה. לא משנה מה, חמיו אמר לו שהוא חייב להשתתף, והוא משתתף. הוא עומד כך בין ההמון ומתנועע. הוא מסתכל סביבו לראות מי עוד הגיע להשתתף, ומנסה לשער מתי יסתיימו ההספדים. בקיצור, אין לו רגש, וכיון שאין לו רגש, אינו נוכח באמת.

רגש - משמעותו שהאדם מתחבר אל המציאות הקיימת כאן. הוא מקשיב להספד, ומנסה להבין - מדובר באם צעירה, היא הותירה ילדים קטנים, לא יהיה להם אמא שתטפח אותם, וכך הוא נכנס לאט לתוך המצב ומתחבר אל המציאות.

הרגש אינו נוצר לבד. הוא מתחיל מהשכל - מהמחשבה. כשאדם מקבל את המידע במוח, מתעורר אצלו הרגש בלב. הוא צריך לחשוב על זה באופן אקטיבי, ולהישאר עם המחשבה, לא לתת למחשבה לחלוף ולהתקדם הלאה, אשר בזה אנו מומחים גדולים. האדם מנענע בראשו ואומר: כן-כן, קלטתי, מה עוד? - לא-לא! תשב בתוך המחשבה, ואז יתעורר בך הרגש. וכיון שיתעורר בך הרגש, תהיה מחובר אל המציאות.

כאמור, הרגש יכול להיות רגשי צער ויכול להיות רגשי שמחה, העיקר שיש לך הרגשים, העיקר שאתה נוקט במהלך זה של התבוננות ולתת למחשבה לשהות במוח כדי שתעורר הרגש מסוים.

המלחמה על הלב

יש שהעני דופק בדלת ורוצה לדבר עם בעה"ב. בעה"ב מבין מיד שהוא בא לבקש צדקה, ועונה לו: אני כבר מביא לך. אומר לו העני: האם אוכל להיכנס ולשבת אתך

ותירצו: לא קשיא, **הא בבתי גואי** (בחדרים הפנימיים), **הא בבתי בראי** (בחדרים החיצוניים).

הא לך ששני החלקים קיימים בכל עת, ונמצא שמי ששרוי בהיסח הדעת ואינו מקיים לא 'במסתרים תבכה נפשי' ולא 'עוז וחדוה במקומו', אינו מחובר כלל להקב"ה. הוא הרחוק ביותר. אכן אם האדם חושב על הקב"ה ויודע שבו בזמן שהקב"ה שרוי בצער על חורבן הבית, יש לו שמחה עצומה מעבודת בני ישראל בעקבתא דמשיחא אשר מקיימים באמצעותה את העולם ומקברים את הגאולה... כן, אין בזה שאלה. הגעו עצמכם! העולם מתקיים היום? - כן, העולם מתקיים. איך הוא מתקיים? - כי יש בימינו בעלי מסירות נפש. ובזעיר אנפין יש לכל אחד מסירות נפש בענינים הקשים לו. בשביל קיום העולם, לא מספיקה עבודה חלשה, חיצונית, טיפשית, שלא לשמה אלא לשם כבוד. **העולם זקוק לעבודה לשמה כדי להתקיים**, והעולם מתקיים. הוא מתקיים כמו שצריך. **אין זה אלא שיש בימינו עבודה אמיתית של בני ישראל אשר נלחמים ביצרים בכל תוקף.**

ובשהאדם עמל להיות בשמחה מחמת הסיבה הנכונה, הוא מקרב בזה את הגאולה. הוא מקבל יסורין באהבה, הוא שר 'מזמור לתודה' - בתשעת הימים. יש לו תשעה באב אצלו, אל תדאגו. יש לו עכשיו הרבה דברים שמתקיימים אצלו, והוא נלחם לומר 'מזמור לתודה'. כלומר, הוא אומר כך: את החלק של לספוד ולחגור שק - יש לי כבר, עכשיו אני רוצה להוסיף 'עוז וחדוה במקומו'. **אני נלחם שיהיה לי גם את החלק הזה.** ובכך, הוא מפנה מקום לשכינה.

חיבור יוצר הרגשים לכאן ולכאן

נוסיף עוד נקודה של הסבר: רגשי הלב הן אלו שמקשרים את האדם אל המציאות.

שמחה איננה היסח הדעת

אך בדברי המגיד מטריסק אנו רואים נדבך נוסף, שכיון שהאדם מתעורר מיסוד העפר - התעוררות שאין מקורה בהתבוננות שכלית, אלא בכך שהוא מזכר בצרה גדולה המוטלת עליו, צרה שאין לה פתרון הנראה לעין, וגורמת לו לצייר לעצמו עתיד שחור משחור. (ובחודש אב יש לזה כר נרחב, כי בחודש אב יש סייעתא מן השמים לכך... חם מאוד, ואי אפשר להתרחץ כל-כך... יש הרבה דברים שמסייעים לאדם להרגיש שהמצב בפשיטת רגל...) הנפש שואלת: האם יש עצה לכך? האם העצה היא שלא לחשוב על הצרה? ברור שלא! לא לחשוב אינו פתרון, כי לא לחשוב הוא חוסר הרגש, וכשהאדם נמצא בהרגש, לא לחשוב אינו פתרון בשבילו, כי הוא כבר מחובר אל הצרה. אי אפשר לומר לאדם: אל תהיה מחובר. אפשר לומר לו: התחבר לדבר אחר.

ובכן, **העצה למי ששרוי בעצבות היא שיחשוב מחשבות שיביאוהו לידי שמחה.** יאמר האדם: את זה כבר ידעתי קודם לכן. מי אינו יודע שכאשר נמצאים בעצבות ומרה השחורה, העצה היא לשמוח. מה עזר לי לדעת שיש שם הוי"ה ואותיות וגימטריאות וראשי תיבות. יוסיף ויטען: אני יודע שהעצה היא להיות בשמחה, אבל לזה גופא אני צריך עצה, איך להיות בשמחה? זו הלא הבעיה שלי. אם הייתי יודע איך להיות בשמחה, לא הייתי זקוק לעצה.

והתשובה היא: לא! אינך מבין מהי שמחה, וכיון שכן, אינך מבין שהיא תרופה. רוב בני אדם חושבים שעצת השמחה היא העצה של היסח הדעת. התבוננו ונראה שכל בני אדם מסתכלים על עצת השמחה. אדם שבור, אומר לו חבריו: עזוב! בא נצא בריקוד, בא ניסע לאן שהוא, לאיזה עולם אחר, תשכח מכל הבעיות שלך. הוא אפילו

כמה דקות? ובעה"ב מנסה להתחמק ואומר לו שוב: אין צורך, אני מביא לך. הנה מה הוויכוח ביניהם? הוויכוח האמיתי אינו על חמש הדקות שהעני רוצה לקבל מבעה"ב ובעה"ב אינו רוצה ליתן לו, אלא על הלב. העני אומר כך: אני מבין מה שאתה רוצה. אתה רוצה להביא לי חמש דולר, אבל אני רוצה לקנות את לבך. אני רוצה לשבת ולשוחח, שתתכבד בי ולו במעט. ובעה"ב אומר לו: הבנתי, ולכן אינני רוצה. זו בדיוק הסיבה שאני מסרב. אינני מעוניין לתת לך את הלב. אתן לך את הסכום שאני נותן לכל אחד, ועבור הלאה אל הדלת הבאה.

כעין זה קיים גם כשהעני רוצה לדפוק על הבימה לפני אשרי ובא לציון והגבאי מסרב. הוויכוח הוא על הלב. העני אומר: תן לי רק להודיע לציבור שיש לי שבעה עשר ילדים.

מושג זה קיים גם אצל האדם עצמו. יש אצלו מלחמה על הלב. ועל כך אומרים לו: **תן לעצמך לחשוב, תן לעצמך להתבונן, ואל תתן למחשבה לחלוף.** כשהאדם מסיח את עצמו מהבלי העולם לפחות לזמן מועט, ונותן לעצמו לחשוב על הקב"ה, הוא יכול לקיים את שני החלקים. **הוא יכול להיעצב, ואח"כ הוא יכול להתחזק ולומר: וכעת בעקבתא דמשיחא, עבודתנו בונה את הבית השלישי, והיא חשובה מאוד אצל הקב"ה, ועכשיו שהמלך בשדה, אנו נפגשים עם הקב"ה, ויש בינינו קרבה כה גדולה, ודווקא משום שהמצב כל-כך קשה, אני הולך להמשיך לבאן אור.** יוצר אור ובורא חושך, כדי שאני אהיה עושה שלום, היינו שאמשיך אור לתוך החושך - עם שמחה גדולה על שאני יהודי וזוכה לעבוד את ה'. באופן כזה, הוא מתחבר מאוד מאוד אל תשעת הימים.

עצבות ומרה שחורה, זה לא קורה בגלל ששום דבר לא קורה. **הוא מחובר לאיזה דבר. הוא נוטל חיות.** כפי שסיפרנו בעבר על מישוהו שאמר: אל תוציא אותי מעצבותי. החיות היחידה שיש לי, היא מזה שאני בדכאון, האם גם את זה תיקח ממני?! אין זו בדיחה. האדם יונק אנרגיה שלילית מזה שהוא אומר לעצמו ללא הרף: אני אדם משוגע ומסורף, אני אשם בכל הצרות שבעולם ושבעוד עולמות. בשביל מה צריך לדעת שיש מיליארדי גלקסיות? כדי לדעת במה עוד אני אשם. הוא יושב בזה ויונק מחיותו אשר ממלאת כל גיד וכל טיפת דם שבו. הוא חוזר על זה ומתבונן בזה וחי את זה ללא הפסק.

כשאתה מציע לאדם כזה להסיח את דעתו, אמת נכון הדבר שהוא יכול להסיח את דעתו, וזה יהיה בשבילו הדבר הקל ביותר נכון לכאן ועכשיו. אבל **האם זה מרפא? לא ולא! להיפך, זה מחמיר את הבעיה.** כי כל פעם שהוא מסיח את דעתו, אין לו שום חיות, **וכל פעם שהוא מתעמק בצרתו, הוא נוטל חיות מהעצבות והמרה שחורה.** וחוזר חלילה. כפי שהדגמנו לעיל - עם המיטה והפלאפון. אח"כ יש גם את שניהם ביחד. הפירוש הוא כזה: או שאני מחובר ויונק חיות שלילית, או שאני ישן.

הדרך היחידה היא לנסות ליטול חיות ממקום אחר. לא להסיח את הדעת. **שמחה איננה היסח הדעת. שמחה היא תרופה. היא מרפאת. שמחה נותנת חיות לגפש ממקום אחר.**

משל לדבר: יש לך ילד שהוא שבור וברוגז על כל העולם וישן כל היום, אפשר לתת לו לעסוק באיזה דבר שנותן חיות. ברור שאח"כ צריך לערב שם גם רוח מים ואש יחד עם המציאות, שלא יקבל רק תשומת לב, שכן זהו חלק מהבעיה.

מוסיף את המילים הנכונות - הקב"ה טוב ויהיה טוב - אבל הוא לא מבין מה שקורה פה. עצה שמיוסדת על היסח דעת, אינה מרפאה. עצות טובות מזו בהרבה, אינן מועילות למרה שחורה ועצות. היסח הדעת הוא עצה די חלשה. האדם הרי אומר שאינו רוצה לחיות, אם כן מה אתה מציע לו? אתה מציע לו לא להרגיש?! הרי הוא מחובר לאיזה דבר.

דבר שאינו הוא חסר פוטנציאל

לפני שנפנה אל הדרך הנכונה, נסביר שוב את הדרך הבלתי נכונה בצורה אחרת. הנה למה כל-כך קשה לו לאדם לצאת מעצבותו? - מושג יש **במסכת זבחים** לגבי פיגול, שרק אם הקרבן נגמר בכשרות, וחסרונו היחיד הוא מחשבת הפיגול, רק אז יש כרת על אכילתו. אם הקרבן בלאו הכי לא נעשה כמצוותו, אין מחשבת הכהן מפגלת אותו. הוא נחשב לקרבן שסתם נכשל ואין כרת על אכילתו. הארס נכנס לקרבן רק כשהכהן מחשב מחשבת פיגול באחת מעבודותיו שנעשו בכשרות, כי אז שלימותו של הקרבן נכנסת בתוך הארס.

הבנת הדבר היא **שדבר שאינו כלום, אין לו כח של חיבור, אין לו כח לא לבנות ולא להרוס.** הבעיה תמיד היא: כוחות, חיות, חיבור לרע. כדברי **ה'אור החיים' הק'** לגבי טומאת המת שאין כוחות הטומאה מחפשים את הגוי. הם מחפשים את היהודי בטומאתו. הוי אומר: יש הרבה חיות, אבל גוזלים אותה, ונמצא שהוא יונק ממקום שאינו טהור. כשפותחים ברז של מים, יש שלושה מצבים: יש שיוצאים מים זכים וצלולים, יש שלא יוצאים כלום, ויש שיוצאים מים עכורים.

שינוי מקור החיות

ובכן, **כשיש לו לאדם הרגשים של**

- ימות, מאחר שהתחבר לבעליו. ובכן, על אף הבושה, המשיך להחזיקו בביתו.

אנחנו כל-כך לא רגילים לדברים כאלה. זה מובן. אבל **מרה שחורה ועצבות זקוקה לרפואה מיוחדת, והרפואה צריכה לבוא ממקור טהור מאוד. לא מה שאתה חושב שהוא טהור - הוא באמת טהור, ומה שאתה חושב שאינו טהור - אינו טהור.** אתה אינך הקובע, כי אתה, כשאתה רק מתחיל לחשוב על זה, מיד אתה חושב על שכניך. אני יודע בבירור שהאב היו לו בזיונות קשים. אף אחד לא הבין אותו. אינני מדבר על אדם מוזר עם כיפה משונה. בכלל לא. צריך רק לדעת להסתכל על הדברים בהסתכלות מפוכחת. **כשהאדם נמצא בנסיון, הוא יכול.**

בונים מחדש את ד' היסודות

אל הנמשל: **לוקחים אדם ששרוי בעצבות ומרה שחורה ומעוררים בו שמחה.** לאו דוקא על-ידי לימוד שעות רצופות. מי ששרוי בעצבות ומרה שחורה, אינו בר הכי. אבל **מעוררים בו אפילו נקודה אחת, ובלבד שהיא תהיה מהמקום האמיתי, לא מהמקום האווירי. נותנים לו לעסוק בדבר שהוא נהנה ממנו עד מאוד ונותן לו סיפוק וערך וחמימות באותה עת.** זוהי רפואה. האם מישו מעלה בדעתו שבסבב הראשון של הטיפול הכימי, הסתיים הסיפור? זה באמת כואב, אבל לפעמים צריך להמשיך חצי שנה או שנה. מאוד נורמלי. אבל **כשאתה נותן לו אהבה והרגשת ערך, אתה בונה מחדש את ארבעת היסודות מבפנים.**

דברי הרבי מטריסק הנ"ל, הם המקור להרבה שיטות שמניבות תוצאות בימינו. אם אתה רוצה לדעת מה שורשם בקדושה, למד את דברי הרבי מטריסק בפנים. למד

המקור למשיכת תשומת לב

דרך אגב, **זוהי הסיבה שאדם כזה שואב תשומת לב בלי סוף.** הוא עצוב ושבור ואין לו טיפת חיות בפנים, ועכשיו כשהוא נמצא באיזה נופש, הדבר שחשוב לו ביותר, הוא התמונה שתופץ בכל קצווי תבל. הסיבה היא שאין לו סיפוק, וכעת הוא נוטל סיפוק מזה שהוא מראה שיש לו ערך בגלל איזה דבר שהוא הבל ורוח. הוא נוטל ערך מדבר שאינו יכול לתת ערך, ולכן זה מחזיק לכמה רגעים, ואח"כ הוא שוב מרגיש שבור וחסר ערך.

אילו היה יכול ליטול חיות וסיפוק מאיזה דבר אמיתי, היה יכול להיאחז במשהו חדש, אך מה יעשה שאינו מצליח להיאחז במשהו חדש? תוך כדי שהוא נמצא במקום שהיה יכול להיאחז בו במשהו חדש, הוא שולח תמונה לחבירו ואומר לו: תראה, אני במקום הגבוה ביותר בעולם. הנה שוב הוא שוקע בתוך העפר ואינו יכול לקבל חיות אמיתית.

תרפיה בבעלי חיים

אילו היה האדם יכול לעזור לאחרים... היום יש תרפיה בבעלי חיים, תרפיה שיש לה תוצאות נפלאות. נותנים לילדים לטפל בבעלי חיים ולהתמסר להם. אני מכיר מקרוב בחור אחד שנפשו היתה מרוטה לגמרי. הוא כעס על כל התורה והמצוות, ואף ביקש לקפח את חייו רח"ל, והמליצו המומחים בין השאר לתת לו לטפל בכלב. המשפחה, משפחה מאנ"ש, קיבלה את המלצתם ואימצה כלב בביתם על אף חוסר הנעימות, והבחור טיפל בו במסירות. והנה הבחור כיום כבר הקים את ביתו, בית חסידי, והוא עוסק בתורה ובתפילה כבן עלייה. וחוץ מזה, מחמת הכרת הטוב, לא הסכים האב בשום פנים ואופן לשלח את הכלב מביתו, כי ידע שאם ישלחנו ויפקירונו

נפעל לפי פעולותיו, והנפש יוצאת מגלותה.

כשמתבוננים, רואים שיש אלפי נפשות שחוזרים לקדושה, לקרבת אלוקים וליראת שמים אחרי שהם מוצאים את נקודת השמחה. כשיודעים מה היעד שרוצים להגיע, מבינים כיצד יתכן דבר כזה. זוהי סוגיא של תן לחכם ויחכם עוד, אבל מדובר בעצה לכלל שמתאימה גם לתשעת הימים.

אותם פעם אחר פעם. די בכך אם תזכה לאור של אותם דיבורים, כי לתורה יש כח של רפואה. צריך ללמוד וללמוד ולהאמין שהחולי של העצבות והמרה שחורה קיים בימינו לרוב, והוא החולי הקשה ביותר, כי הוא הרחוק ביותר מן החיות. הוא הה"א האחרונה, אבל הקליפה שבה. והעצה לזה היא לעסוק בדברים המעוררים שמחה. עוד קצת שמחה, ועוד קצת שמחה, אפילו שמחה של אדם

לע"נ הרה"ח **שמואל זלמן** בן הגה"ק ר'

אהרן צבי המהרא"ץ בריסק זצ"ל

אבד"ק טשעקא

לע"נ הגה"צ ר' **יצחק טוביה**

בן הרה"ח ר' **שלמה** זצ"ל

גאב"ד ירושלים עיה"ק תובב"א

נדבת הר"ר **משה בערגמאן** הי"ו

יום שני פרשת דברים ג' אב תשפ"ה

אורו של יו"ט תשעה באב

קרא עלי מועד

דיברנו בשיעור הקודם על שלושה מצבים: מצב שבו האדם כאוב על מצבו; מצב של היסח הדעת - שבו האדם שאנן, אינו לא כאוב ולא שמח; ומצב של שמחה. ואמרנו שב**מבט שטחי זה הולך לפי הסדר הזה** - הדרגה הראשונה היא של מי שעצוב, השניה, של מי שאינו לא עצוב ולא שמח, והשלישית, של מי ששמח. אך באמת אין הדבר כן. **כי כאשר האדם שרוי בהיסח הדעת - אינו נוכח כלל**. כאשר האדם **נוכח ומחובר אל המצב**, זה יכול להתבטא בשני אופנים. זה יכול **להתבטא בכאב וצער**, ויכול **להתבטא בשמחה**. כשהאדם אינו לא כאוב ולא שמח, אין פירושו שהוא באמצע, אלא הוא לא נוכח בכלל.

בחורי', כלומר, זמן הוא שהוכן מראש לדברים הקשים ביותר. היעלה על הדעת לומר שהוא יו"ט?! אכן האדם צריך שתהיה לו דרך פשוטה להבין איך זה שייך אליו ולא שזה סתם יקרר אצלו את הכאב ולא יביאנו לאן שצריך, כי זה אינו כלום. תארו לכם מי שמסתובב בתשעה באב ומפזר בדיחות, וכשמתרגזים עליו, הוא מצטדק: הן כך כתוב - 'קרא עלי מועד'. הן אדם כזה מגלה בדעתו שאינו יודע במה מדובר, אבל זה משמש אותו לענין זה שאם אינו עושה מה שצריך, הוא יכול להתנחם ולומר: אצל החסידים לא החזיקו מזה. ובכן, עלינו לברר איך יכול האדם הפשוט למצוא אחיזה בזה. כל שנה צריך ללבן שוב את הנושא, ואז אפשר לראות איך הדבר נוגע לכל יום ויום.

צורת השפע תלויה בכלים

נחזור קצת אחורה להבין כיצד דברים פועלים. מה זה יו"ט? יו"ט פירושו **שמגיע איזה אור מן השמים אשר האדם יכול להתחבר אליו בנפשו במוחו ובלבו. הקב"ה משפיע שפע, והאדם יכול לעשות איזה דבר שיעזור לו להיות נוכח ולקבל אותו שפע**. והנה על זה יש כלל גדול, אשר **המקובלים** מסבירים אותו בשפתם, ואנו

כעת נרחיב בס"ד את הנושא, שכן הוא נוגע לכל השנה, ובפרט לתשעה באב, לתשעת הימים ולבין המצרים באופן כללי. כולנו יודעים שעל פי ההלכה אין אומרים תחנון בתשעה באב, כי הוא נקרא 'מועד' - 'קרא עלי מועד'. אך הדבר נשמע כמוציא מקרא מידי פשוטו לגמרי. בסופו של דבר, תשעה באב הוא תשעה באב. אדרבא, **בפסוק** נאמר: 'קרא עלי מועד לשבור

מה שלמדו עם כל המשלים, עכ"פ חלק מהתלמידים צריכים למצוא את התשובה. הוא מציג את השאלה בדרמה גדולה ואומר להם: זו השאלה, וכעת אני רוצה לראות מי יודע את התשובה. והנה שני דברים מתרחשים עכשיו במקביל. דבר אחד - ילד שיודע את התשובה. המלמד זרק אור בחלל החדר, והילד שיודע את התשובה, מתמלא באחת בשמחה גדולה ובסיפוק עצום. עכשיו הובהר לו שהוא באמת הולך להיות תלמיד חכם גדול. הוא תמיד חשב כך, אבל עכשיו הוא רואה שזה מתחיל להתקיים. הוא על על התשובה של הרשב"א. הוא כבר מתחיל לחשוב על ה'סטריימל' שיתעטר בו ועל הזקן שיצמח לו. מה קרה? לא קרה כלום. סך הכל שאלה ותשובה.

הדבר השני שמתרחש עכשיו - ילד שאין לו מושג במה מדובר פה. הוא לא הבין בכלל השאלה, מי מדבר על תשובה? עכשיו ננעץ המסמר האחרון בארון קבורתו. הובהר לו עכשיו באופן הברור ביותר שממנו לא ייצא כלום. והוא רואה שחבירו מקבל את כל האהדה ועיניו יוצאות וכלות.

הנה כי כן, **מציאות זו מתקיימת בכל העולמות. הכל תלוי בכלים. האור הוא אותו אור. כפי הכלים שיש לו למקבל, כך הוא חווה אותו.**

ובכן, כשמדברים על תשעה באב, כיון שהוא נקרא 'מועד', פירושו של דבר **שמגיע בו אור**. אין הוא יום ריק. להיפך, **הוא יום מלא, ועתיד להתהפך ליום של ששון ושמחה**. אי אפשר לעשותו יום יבש, כי אינו כזה. הוא יום מלא, יום עשיר ביותר. ולכן **אם לא היינו חוטאים, היינו יכולים לקבל את האור בסגנון של שמיני עצרת**, וכיון שחטאנו, דומים אנו לאותו בחור חלש ואין לנו מה לעשות עם האור, כי אין לנו את הכלים לקבלו ולהבינו.

נסביר כעת בשפה קלילה. **הדרך שהאדם חווה ומרגיש כל דבר, תלויה תמיד בסוג הכלים שיש לו**. אם יש לו כלים מסוג מסויים, **זה מעורר בו שמחה**, ואם יש לו כלים מסוג אחר, **זה מעורר בו כאב**.

דוגמא לדבר: אשה שבאו אליה אורחות, לא זרות, אלא קרובות משפחה אשר מטבע הדברים התארחותן אצלה צריכה לעורר בה שמחה, אבל כעת המציאות היא שאין מספיק מקום בשבילן או שלא היה לה זמן לסדר את הבית קודם לכן, ואצלה זה נחשב משלוש העבירות החמורות. היא מרגישה שבאו לעשות לה ביקורת פתע כדי לבחון את מדת הבעל'בתיות שלה והיא נכשלה, ואומרת לעצמה: את אשר יגורתי בא לי.

הנה אילו היו לה כלים לכן, מקום בלב ובבית, היתה מציאות זו מעוררת בה שמחה, ועכשיו שאין לה כלים בלבה, אם מפני שאין הבית נקי ומסודר, אם משום שאינה מסוגלת לארח עכשיו מסיבה אחרת, מציאות זו לא די שאין מעוררת בה שמחה, אלא מעוררת בה כעס ועצב, ואומרת בלבה: אם אתם רוצים שאדבר אתכם פתוח, הנה אני אומרת לכם: הסתלקו מפה.

הא לך **שהחילוק אינו באור, אלא במקבל**, אם יש לו מקום בלב לקבל את האור, אם לאו. **ואם אין לו, האור עדיין יבוא, אבל זה יעורר בו צער וכאב במקום שמחה**.

הללו בוכים והללו שוחקים

דוגמא מעולם אחר: מלמד בתלמוד תורה ששואל מתלמידיו שאלה לפי מה שלמדו בשבועיים האחרונים. למדו אז סוגיא שלימה ממשנה למשנה, גמרא עם רש"י, וכעת הוא מציג בפניהם שאלה, ומבקש לראות מי יודע את תשובתה. מקור השאלה הוא ברשב"א, אבל הוא סבור שלפי

חבוקה ודבוקה כך

מצאנו זיע"א בעת שחזר מהלוויית בתו שנפטרה בדמי ימיה בהותירה אחריה יתומים קטנים. היה אז ערב שבת קודש, והוא התכוון להתעטף בטליתו לקראת תפילת קבלת שבת וקודם אמירת 'ברכי נפשי' התפשטה נהרה על פניו. התפלאו העומדים סביבו על גבורתו באשר הוא מצליח לכבוש את יגונו ולקבל את השבת בשמחה כאילו לא אירע מאומה. פתח הצדיק ואמר: משל למה הדבר דומה, למי שהולך לתומו בדרך ולפתע הוא מרגיש דפיקה חזקה על גבו, דפיקה שמסבה לו כאב חזק. הוא מבקש להתרגז ולהוציא את חרון אפו על המכה המחוצץ, אך כיון שמסובב את ראשו ורואה שמדובר בידיו משכבר הימים שאוהב אותו אהבת נפש, מיד הוא מחבקו ושמח עמו שמחה גדולה עד שאינו מרגיש כלל בהכאתו שהיכה אותו בגבו. אף כאן - הפטיר הצדיק - מי זה שהיכה אותי בלקחו את בתי הצעירה בטרם עת? הלא הוא ידידי האהוב ביותר, אבינו אב הרחמן! אשמח עמו ביותר ואזעק בקול - ברכי נפשי את ה'...

כך האור נהפך לכאב

הבה נפתח קצת את הסיפור. אם האדם מעולם לא היה לו חבר וידיד, וכעת בא אליו אחד מאחוריו, נותן לו טפיחה על גבו, ואומר לו בחיוך גדול: שלום עליכם! למדנו יחד בשיבה, אתה זוכר? - מאחר שאינו יודע מה זה ידיד, אף אחרי שהוא מסובב את פניו לראות מי המדובר, אין הרגשתו משתפרת. עדיין הוא מרגיש את הכאב, וללא ספק תגובתו היא: אני זוכר שלא היה לנו קשר מיוחד, אבל מכות?! מדוע עד כדי כך? זה מה שרץ לו במוחו בכל עת - ידעתי שכולם שונאים אותי, אבל עליו לא ידעתי, כי לא זכרתי את שמו.

פירושו של דבר שאם אין לך כלים,

אם **בספרים** מבואר שתשעה באב ושמייני עצרת חד הם, נמצא **שהוא סוג של חיבוק מאוד חזק עם הקב"ה**. הן לכן מתחבקים בשמייני עצרת עם ספר התורה ורוקדים אתו, כי זהו המקסימום שהאדם יכול לעשות - להחזיק את ספר התורה, לחבקו ולנשקו, ולומר לעצמו: את הכל נתן לנו הקב"ה ברוב אהבתו, 'תורת ה' תמימה משיבת נפש', 'עדות ה' נאמנה מחכימת פתי'. וכך הוא יכול לעצום את עיניו ולצייר בעיניו אופנים של מסירות נפש ושל אהבה, כי הכל נמצא בתורה. הוא לא יכול אפילו להביע את זה באותיות, כי זה הרבה מעבר לאותיות... דבריו המלהיבים של **ה'אור החיים' הק'** המכניגים אותנו לקבלת התורה, ולשוננו בענין חושק ונחשק...

ואם נניח שאין לו לאדם ספר תורה, עדיין הוא יכול לרקוד עם הקב"ה, 'שוש אשיש בה'. לא חסר לו הכלים בשביל לרקוד עם הקב"ה. יהודי במחנות השואה בשמייני עצרת, הבה נצייר: יש לו אלוקים, יש לו אמונה בה', והוא רוקד עם הקב"ה בשמחת תורה. אף הוא יש לו כלים, ואף הוא יכול לחגוג את היום כיום טוב.

אך מה קורה אם נותנים לאדם אהבה ואינו מבין מה זה? נפשו שבורה לגמרי. לא זו בלבד, מה שהוא כן יודע, זה היפך האהבה. אזי כשמגיע ליום כזה, זה יום כאוב אצלו. המשל מפחיד מאוד, אך מה נעשה שהוא אמיתי?

דפיקה מהידיד הקרוב ביותר

נאמר כך: **הכרובים מעורין היו זה בזה בעיצומו של יום תשעה באב**, בעת חורבן הבית. אבל **אם אתה אינך נוכח ואין לך את הכלים, אינך יכול להכיל את האור**. זהו באמת העומק בעובדא עם **ה'דברי חיים'**

טוב שבעולם אשר בסוף הוא נהפך לצורה של בני חיי מזוני.

אולם אנחנו לא תמיד ראויים, ולכן כשהשפע מגיע אלינו, זה תלוי היכן אנו נמצאים. בארץ ישראל השלג הוא דבר בלתי מצוי, ובדרך כלל, כשמכריזים שהולך לרדת שלג, מגמגמים ואומרים שאולי לפי חלק מהצופים, ירד קצת שלג, ובסוף, כשהשמים נפתחים, אפשר לראות חילוק בין המקומות, אפילו בין מקומות קרובים. בחצי הרחוב הגבוה יותר - יורדים פתיתי שלג, ובחצי השני הנמוך יותר - אין יורדים אלא מים, והילדים שכל-כך ציפו לשלג, מרגישים אכזבה.

הוי אומר: השפע מגיע כשהוא לבן, אבל כשאתה נמצא במקום נמוך, הוא מגיע אליך כשהוא כבר לא לבן. תמיד זה כך. גם כשהאדם מתייטר. איננו רגילים לחשוב כך במהלך היום-יום. אנחנו משאירים זאת לזמנים אחרים שבהם דנים בנושאים עמוקים. כשהאדם מקבל סטירה... דבר מה קרה לו ויום ביש יש לו... האם רק יום? הלואי שרק יום! זה כבר כמה שנים שהכל פונה אצלו שמאלה... הנה אם בעל אחריות הוא, הוא אומר: בסדר, נתמודד עם המצב, או: אני רואה את אהבתו של הקב"ה מצד אחר, או: אוכל להתעלות מתוך כל המצב הזה. כל זה נכון, אבל יש עוד דבר שהוא צריך לומר לעצמו, והוא כזה: **במציאות זו הקיימת כאן, ישנה דרך לראות שהדבר המתרחש הוא טובה נגלה.** אני נמצא כעת במקום אשר השפע כשמגיע אליו, הוא נהפך לטוב נסתר, כי **על כן אני צריך לחזק בי את האמונה שהוא טוב, אבל אני יכול לעלות למקום גבוה יותר, ואז הוא יגיע אלי בצורה של טוב נגלה.**

בדרך כלל, האדם רואה זאת כאילו יש שני ברזים, ברז של טוב נגלה, וברז של טוב

האור יגיע, אבל אתה לא תוכל להכילו. אבל אין הפירוש שלא תכיל את האור ובוזה ייגמר הסיפור... אנחנו מסתכלים על זה כאילו מי שאין לו כלים - אינו מבין. המלמד מסביר את הגמרא, מי שידוע את המושגים - מבין; מי שאינו יודע - אינו מבין, ויצטרך להמתין עד שיגיעו אל האגדות. לא נכון. ברובא דרובא מהפעמים, מי שאין לו כלים, יושב ומתרגז על הגמרא ומפתח בלבו שנאה על כל העולם - למה? למה אני צריך לשבת פה עכשיו? תן לי את הסיבה האמיתית, מדוע אני צריך לשבת פה עכשיו ואינני מבין מילה. הא לך שאין הפירוש **מי שאינו מכיל את האור** - אינו מבין ובוזה הדבר נגמר, אלא **האור נהפך אצלו לחושך וזורע בו הרס.**

אפשר לראות כמה אנשים יושבים ודבר מה קורה לפנייהם, נשמעת דרשה ברקע, מתנגנת מוזיקה, מוגש אוכל על השולחן, וכל אחד מגיב אחרת. אחד צועק, אחד בוכה, אחד שמח, אחד שואל: מה היה פה משהו? לא קלטתי. כולם רואים או שומעים אותו דבר, אבל לכל אחד יש כלים אחרים הבנויים על עברו ועל מוחו ועל המסקנות שיצר לעצמו אשר ברוב הפעמים אינן צודקות. וכל אחד מקבל את הדבר המוגש לפניו לפי הכלים שהביא עמו. ואת זאת אנו יכולים להפך.

אין דבר רע יורד מן השמים

כעת נתקדם בצעד נוסף. היות שאנו יודעים שאין דבר רע יורד מלמעלה כלשון המדרש (בראשית רבה פרשת וירא), לא יתכן לומר: עכשיו הגיע מן השמים תשעה באב, עכשיו צריכים להיות עצובים, לחוצים ומתוחים. **מן השמים יורד בכל עת רק שפע ושמחה.** בכל עת. גם כשבני אדם נענשים. **כל הזמן מגיע רק שפע ואור וכל**

לא נוכח פה כלל. כך נראה אצלנו תשעה באב. אנו נזכרים באמת, אבל האמת כואבת. כשאין מדברים על האמת, מרגישים בטוב. כידוע, שכאשר לא פותחים פצעים - הכל טוב. הבעיה מתעוררת כשפותחים את הפצעים. זה מה שקורה בתשעה באב.

לא האמת כואבת אלא הלב העקוב

להקב"ה יש קשר כזה עם כל יהודי, אך כשאתה מדבר על זה, מתעוררת בך בעיה קשה, או משום שאינך מבין בכלל, או משום שאומרים לך שהקב"ה אוהב אותך, ואתה לא מצליח להבין ולהרגיש זאת, כי אתה מתמודד עם פרשה קשה, ואתה מעדיף להסיח את דעתך ולא לחשוב על התכלית, כי אינך רוצה להיזכר במציאותך האמיתית, אף לא להיפגש עם עצמך. איך אמר מישוהו? - רוצה הייתי לנסוע לנופש. הבעיה היא שאני מתלווה אלי. בכל מקום שאני הולך, אני נמצא ג"כ. אתה בוחר להתעלם מהמציאות ולהסתכל על כל מיני דברים אחרים. וכיון שכן, אינך מחובר לאור תשעת הימים.

למען האמת, האמת כל-כך מאירה. הנה מדוע האמת כואבת? יש שאתה אומר למישוהו את האמת ואתה רואה שזה דקר את לבו מעבר לעבר. מדוע? מדוע זה כל-כך כואב לו? אי אפשר להכין רשימה של דברים שפוגעים. נאמר שנכין ספר למי שאין לו הבנה לרגשות שבו תהיה רשימה של אלף משפטים (ואצן - sílāís) שאסור לומר. נקנה אותו לכל חתן ויוכל לחסוך כל-כך הרבה עגמת נפש. התשובה פשוטה שזה לא נכון, כי אף פעם אינך יכול לדעת מה יפגע בזולתך. תמיד זה כך, אתה נכנס לאיזה נושא, ופתאום אתה מגלה שהלה נפגע ואתה אומר: 'אוי וויי! לא קלטתי. בסדר, בסדר, בכלל לא קלטתי שהנושא כואב. אכן השאלה איננה מה אמרת, אלא

נסתר. ועל זה מבקשים שהברז הראשון ייפתח, לא השני. אך האמת היא שיש רק **ברז אחד - ברז של טוב נגלה. השאלה היא רק: האם אתה מסמיק גבוה כדי שהשפע יגיע אליך כשהוא עדיין נגלה,** או שאתה נמצא למטה, והשפע מגיע אליך כאילו מכלי שלישי. אתה מבקש ממישוהו שיביא לך אוכל, והוא שולח את האוכל עם חברו, וחברא חברא אית ליה, וכשזה מגיע אליך, זה כבר לא מעניין אותך. אתה אומר לו: אתה יכול להשאיר אותו אצלך. השפע יורד מלמעלה, אבל יש שאתה כל-כך רחוק, שכאשר הוא יגיע אליך, כבר תכעס על זה שהוא הגיע אליך בכלל.

נאמנים פצעי אוהב

בזה אנו יכולים להבין מה שקורה עם בין המצרים בכלל ועם תשעה באב בפרט. הקב"ה בחר לנו בית להשרות בו שכינתו. כך **הרמב"ם** קורא לו - בית הבחירה. הלכות בית הבחירה. מיוסד על לשון **הפסוקים:** 'המקום אשר יבחר ה' אלוקיך בו'. **שלמה המלך** קורא לו 'תוכו רצון אהבה'. הקב"ה בחר בשבילנו קשר שהוא לא סתם קשר כדוגמת הקשר שבין בעה"ב והעובדים שלו, כאשר בכל ערב פורים בעה"ב מזמין מאתיים חמישים עיצובים ומחלק לכל העובדים, וכל אחד יוצא בהרגשה שאין לו שום קשר מיוחד עם בעה"ב, שהרי קיבל מה שכולם קיבלו, ואפילו שמו אינו מופיע אל העיצוב, אלא כך כתוב: אליך עובד יקר... לא זהו הקשר שיש לנו עם הקב"ה.

האדם רציני מאוד. יש לו חברותא קבועה, הוא מקפיד על תפילה במנין, הוא מכלכל את צעדיו לאור ההלכה, אך מה קורה כשיש ריבוי של אהבה, הלא אז הקשר של הקב"ה אתו הוא באופן של גג על גג, וממילא כליו נשברים. מוחו אינו פועל בכלל. הוא מחכה למוצאי שבת נחמו. הוא

ומבלי לסנן את המילים והוא ישמע ולא ייפגע?

התשובה היא: בוודאי. בוודאי יש דרך. כי הנה מדוע זה כואב לו בכלל? זה שאין לו ילדים הבנתי, אבל מדוע זה כואב לו? מדוע הדבר צריך להיות נושא כאוב אצלו? זה שאין לו ילדים, הוא מציאות שהיתה קיימת גם לפני שהעלו את הנושא על השולחן. מה נשתנה עכשיו שהעלו אותו על השולחן? האם מפני שהוא נזכר מזה? גם בבוקר הוא נזכר מזה. אין זה אלא שהנושא איך להסתכל על עצמו - אינו מסודר אצלו. לא ברור אצלו איך אנשים מסתכלים עליו, האם הוא נחשב אצלם מסכן. לא ברור לו אם הקב"ה אוהב אותו כמו כולם. הוא מסתפק לומר שהוא רשע גמור, כי לכן הקב"ה אומר לו: לך לא אתן ילדים. הנושא אינו מסודר אצלו. לא אצל כל אחד כל הדברים אינם מסודרים. אבל **לכל אחד יש איזה דבר שאינו מסודר אצלו ואינו ברור לו במאה אחוז.** זוהי הסיבה שבאשר מדברים על הנושא, זה מעורר בו כאב, כי האמת מעוררת בו את המקום שיש לו בו חוסר בהירות באמת המוחלטת של התורה הקדושה.

אכן אם ילכן את הנושא אלף פעמים עד שיהיה ברור אצלו ויאמין בו במאה אחוז - לא ירגיש שום כאב כשידברו על הנושא, כי יאמר: מה הבעיה שאין לי ילדים? אם אחד אומר עליך שיש לך שער צהוב או שער שחור, אין זה כואב לך, אתה יודע למה? כי אינך רואה בזה בעיה. אולי יש יחידים שנפגעים גם מדברים כאלה, אבל בדרך כלל, האדם מבין שזה נולד כך וזה נולד כך. אף כאן לגבי חשוק הבנים, **אם הוא לא רואה בזה בעיה, הוא מבין שלזה יש שליחות כזו, ולו יש שליחות אחרת.** אני באמצע למלא את שליחותי. לא מעניין

האם זה נגע באיזה נקודה רגישה שבנפש זולתך, נקודה שהיא רגישה בגלל משהו שעבר עליה ועדיין לא נפתר. אם הדבר ייפתר, מימרא זו לא תעורר בו כאב יותר.

האמת כואבת לאדם רק כשיש אצלו דבר בלתי פתור שהאמת נוגעת בו. כשאתה אומר לאדם: תמיד אתה שוכח, אתה 'שלימזל', אתה ואביך וזקנך, חמש דורות כלפי מעלה. אמרתי לך לעשות כך וכך ושכחת, אמרתי לך גם מה לעשות אם תשכח, ואף את זאת שכחת. הנה אם האדם יודע שזה נכון אצלו - זה כואב לו עד עמקי נפשו; אם הוא יודע שאין זה נכון והלה סתם מעליל עליו - הוא צוחק ממנו וממשיך הלאה. הכאב הוא צירוף של שני אלה, של הטחת האמת כשהדבר בלתי פתור. אכן אנשים יוצרים שיטות על פי זה. האדם אומר: אם נדבר על נושא פלוני, זה יכאב יותר מדי, על כן נעקוף אותו ונדבר רק סחור סחור.

לענייננו, כיון שהאדם מבין זאת, הוא עושה צעד נוסף ואומר כך: מה עושים שזה לא יכאב? איך הופכים את צום החמישי? כאמור, הדרך הקלה שאנשים חושבים שיש בה כדי להועיל היא: לא נדבר על זה, וזה לא יכאב. האדם אומר: אם אעמוד מרחוק, לא ארגיש כאב.

חשוק בנים אינו נידון למסכנות

ניקח דוגמא אמיתית: אדם שמחכה לבנים ואין. כבר חלפו שנים עשרה שנים מהחתונה וטרם נושע. והוא מאוד כאוב. ובכן, שאלה יש לי: האם זה חייב להישאר כאוב? הוא לא יודע אם יזכה לילד או לא. הוא עדיין מחפש. כבר היו לו חצאי הוה אמינות, ועשר פעמים כבר היה בטוח שייוושע. אך הבה נשאל: האם יש דרך שאנשים יעלו את הנושא על השולחן, ידברו עליו בחופשיות, בחוסר רגישות

למקום שבו יש לו לשפיע צורה של טוב נגלה.

סיכון מוגבר דווקא בין קרובים

בחזרה לענייננו, לגבי תשעת הימים, המושג הזה, הכל סביב ירושלים, סביב בית המקדש, סביב החיים עם הקב"ה, מה שעבירה עושה, מה שקרבת אלוקים עושה, באיזה מצב בני ישראל צריכים להיות ובאיזה מצב הם נמצאים, צרות שעברו על בני ישראל בדורות הקודמים... הנה מדוע התוכחה פועלת באופן כזה? מדוע לא יתכן להיות: אם שמוע תשמע - אתן לך כל טוב שבעולם, ואם לא תשמע - לא אתן לך. בק"ש זה בערך ככה. תאר לך ילד שלא הגיע בזמן, אברך שהגיע באיחור לכולל, ילד שהתחצף, מה עושים? בדרך כלל אומרים לו שיצטרך להמתין וכיו"ב. לא הולכים לעשות לו מיתה משונה בגלל זה. בסדר, אז לא, 'והאדמה לא תתן את יכולה'. הוא צריך להישאר עוד שעה בתלמוד תורה. אבל להעניש ככה? מה היינו אנחנו חושבים על מקרה כזה שהילד עשה מעשה שטות ובעבור כך השליכוהו מבנין גבוה ושרפו את כל חפציו? אבל התוכחה מדברת בסגנון זה.

והתשובה לכך היא כאותה שאמרנו לעיל. אתה מסתכל לאחור על השואה, אתה מסתכל לאחור על האינקוויזיציה, אתה מסתכל לאחור על פרעות ת"ח ות"ט, מה ההבנה שלך לגביהן? הנה למה מי שרחוק משמירת תו"מ כל-כך ברוגז על השואה? הוא לא יכול להבין. אתה יודע למה אינו יכול להבין? החילוק בינך לבינו אינו סתם משום שאתה יש לך אמונה ולו אין, אלא משום שהוא אין לו את הכלים להבין את מה שאירע - תסביר לי למה זה קרה? אינני יכול להבין.

וכן הוא עם האדם כלפי עצמו. האדם מתמודד עם קשיים, לפעמים קשיים מאוד

אותו כלל מה שפלוני אומר או חושב או מחשיבו כמסכן או לא מחשיבו כמסכן...

הכל תלוי בהחירות הפנימית

כשאין לו לאדם בהירות, והוא רואה שאנשים מחשיבים אותו כמסכן, הוא מתחיל להרגיש כאב - אני לא רוצה להיות מסכן. והוא מתחבא בפניה כדי שלא יראו אותו. **מי אמר שאתה מסכן? אה, מפני שפלוני מסתכל עליך כעל מסכן? הלא זו בעיה שיש לו לפלוני במוחו. אתה בעצמך יודע שאינך מסכן.** אם הלה ממשיך להסתכל עליך כך, שלח אותו לקבל עזרה. יש היום שיטות מעולות.

אכן הוא עצמו אינו מסודר. הנה לך ששוב הדבר תלוי בכלים. **כשהכלים שלנו מתוקנים, כשהמחשבות והרגשות שלנו מסודרים על פי האמת של תורת אמת, יש לנו הכל.** בכל אחת מהפרשיות שהאדם נמצא בהן, בכל אחד ממ"ב מסעותיו, הנסיון הוא משום שכאשר המסע מגיע - **אין לו לאדם בהירות.** הקב"ה נותן מסעות שעדיין אין בהם בהירות. אין הוא מזמין לאדם מצב פשוט.

נניח שהאדם כבר היו לו ירידות בפרנסה, עליות בפרנסה, וכבר התמודד עם דברים רבים, וכשדבר מה אינו מסודר אצלו, הוא לא נבהל מזה. יש לו כבר נסיון והוא יודע שזה יסתדר עם הזמן. ואם כן, אין זה נקרא מסע. מדוע אינו נבהל? מדוע אינו מאבד את עשתונותיו? כי אין לו ספק, אין לו חוסר בהירות. הכל בהיר ונהיר לו. נמצא שאת המסע הזה הוא כבר עבר. זה כבר מאחוריו. עכשיו הוא עובר למסע אחר. **כשהמסע מגיע, האדם מתנדנד.** וכיון שהוא מוסיף את המאמר חז"ל הנצרך לו, **משנן אותו ומחדיר אותו ללבו עד שנעשה חלק ממנו, השפיע שהגיע עם המסע, נהפך אצלו לטוב נגלה, כי הוא עלה**

יודע. כשאתה אומר שפלוגי משוגע, פירושו של דבר שאתה מסיק מסקנא שלפלוגי אין שכל. הוא אדם שעושה מעשה שטות. למה אתה מסיק את המסקנא הזאת? סתם.

אכן החכם אומר: יש מהלך. אני לא הבנתי אותי. בסדר. אמתין, אולי אבין. אולי יום אחד יהיו לי יותר כלים להבין דבר כזה. מן הסתם יש איזה מהלך.

ובכן, **הקב"ה קבע כן, שכאשר בני ישראל מתנהגים שלא כהוגן, הדרך שהשפע מגיע - אינה מובנת.** האיש הרחוק משמירת תו"מ, עושה את מסקנתו, כי הוא אומר: אין לי את הכלים להבין. בו ברגע שיש לו לאדם את ההבנה לדבר, הרי הוא מבין. הוא לא זקוק לתשובה, כי אין לו שאלה. אתה רק צריך כלי הבנה ואין לך שום שאלה.

טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת

הקב"ה יש לו קשר כל-כך הדוק עם כנסת ישראל. אין לנו השגה בקשר זה. כמה שיש לנו הבנה לאהבה, כמה שאנו יכולים לתאר מה זו אהבה רותחת, אין זו כטיפה מן הים לאהבה שהקב"ה אוהב את בני ישראל. ודבר זה נמשך כל הזמן, וכיון שהוא נמשך כל הזמן, כשבני ישראל נמצאים בגלות, עלול להגיע אליהם דברים נוראים ביותר, כי אין להם את הכלים לאותה אהבה.

זהו שכתוב בפרשת כי תבוא. תמיד מגיעה התוכחה אחרי הברכה. התוכחה אינה באה מיד, כאומר: עכשיו מגיעה פרשה מפחידה, עכשיו הולכים להוציא את המקל. לא! זה מתחיל בפסוקים 'אם בחקותי תלכו ונתתי גשמים בעתם' וגו' ורק אח"כ 'ואם לא תשמעו באלה', אזי יהיה

מעיקים, ושואל את השאלה. חס ושלום! אין לי שאלות על הקב"ה, אבל בכל זאת, למה זה מגיע לי? סטרת לי על לחי ימין, אח"כ על לחי שמאל, ושוב פעם על לחי ימין. למה? אני לא יכול להבין.

אך האמת היא ששורש הדבר הוא כפי שנתבאר **שהקב"ה שולח שפע גרעיני* לבניו.** איך זה מתנהל בין עובד ומעביד? זה מתנהל כך: אם פעם פעמיים ושלוש העובד לא יתאים את עצמו, המעביד ישלחנו. אתם יודעים למה? כי המעביד אומר: הוא תמיד רחוק ממני, ואם כן, כשאני משלח אותו, סיימתי אותו. הבעיה תמיד מתעוררת כשמדובר במישהו שאי אפשר לשלח אותו, כי אז זה מתחיל להיות לא נעים. יש סיבה לכך שאחים רבים. אם זה לא היה אחיו, לא היתה לו בעיה. זו הלא הבעיה. זוהי גם הסיבה שאנשים מתמודדים עם כיבוד אב ואם. הבעיה היא שכאשר אין האדם יכול להיפטר מאיזה דבר, זה נעשה מאוד כאוב. **השפע מגיע, אך לא באופן הנכון.** הפירוש הוא שכאשר השפע הגיע, הגיע דבר נפלא מאוד. אדרבא, **זהו הראיה, זהו הסימן שיש כאן אהבה מאוד עמוקה.**

כשיש הבנה אין שאלות

נסביר יותר: יש דבר מאוד מצוי שאנשים עושים. כשאנחנו מבינים איזה דבר, אומרים עליו שהוא משוגע. יותר מצוי לומר כן על אנשים. אתה מדבר על פלוגי? - הוא משוגע. מתי אומרים כך על אדם? - כשאי אפשר להבין את מהלכיו. בו ברגע שהאדם מבין את מהלכיו, מיד הוא מתחיל להתנצל - 'אוי וויי! סתם דיברתי עלי בזלזול. מה הפשט? הפשט הוא שלא הבנת אותו. אני יכול להבין שלא הבנת אותו. לא זו הבעיה. אך אולי תלמד לפעם הבאה, לומר: איני

אשר אני שוכן בתוכה". ופירש רש"י שהקב"ה אומר כך: אני הולך להישאר אתכם בכל אופן. אני אתכם ואני נשאר אתכם. על כן אני מבקש מכם: תנעימו לי את השהות אתכם.

ככל שהאדם קולט זאת יותר, כך הוא מבין שהיסח הדעת רק מרחיק אותו. אם דברים כואבים לי ומזעזעים אותי - אדברא! כבר נכנסתי פנימה בחמישים אחוז. עכשיו נשאר לי לראות מהו הדבר שאיני מבין נכונה ולהגיע אל המקום הנכון.

התחתית הטובה ביותר

יסורים נקראים ברית, כדאיתא במסכת ברכות דף ה'. ברית קודש הם עם הקב"ה. תוכל לראות שהסדר הרגיל של האדם הוא שיש לו תקופה שבה הוא חי סתם בעולם הטפשי של החיצוניות ורודף אחר הכבוד ואח"כ כל הדברים המוציאים את האדם מן העולם, או אז הוא מקבל היכן שהוא איזה זעזוע, לעתים זעזוע חזק, ואז הוא תופס את עצמו ומתחיל לחיות נכונה, ואז הוא מתמלא בשמחה עמוקה.

הא לך שוב שכאשר אתה שרוי בצער, אתה הרבה יותר עמוק. עד שהיית בצער, לא היית נוכח בכלל. עכשיו אתה כל-כך קרוב. ובכן, הימים האלה הם זמן נפלא ביותר, כי האדם יכול להתבונן בחייו האישיים ולראות שיש לו דברים שגורמים לו צער, ולהבין שיש בהם הזדמנות לקנות איזה דבר ולהתקרב אל ה', וכך הם יתהפכו למועד אמיתי.

לגבי המושג שהבאנו לעיל, האדם יכול להיות בשלוש דרגות. הוא יכול לרקוד עם ספר תורה, הוא יכול לרקוד בלי ספר תורה, ויכול לעמוד ללא ריקוד, זאת כאשר אינו יודע מה זו אהבה, ואינו יכול אפילו להרים את רגליו.

כך וכך, וכבר אמרו הצדיקים שכל הפסוקים שם, הם ברכות נסתרות, אך כשהכלים הם באופן אחר, הם מתגלים בצורה זו.

אם כך הוא, יכול האדם להתבונן באהבה ובקריבה, וכיון שהוא עושה כן, שאלותיו מתמעטות והולכות, ומה שמעניין הוא, שהוא יכול לראות זאת בחייו האישיים. כשהאדם יתקדם בזה, הוא יראה יותר ויותר שמה שעובר עליו, אינו אלא טובה בשבילו. 'למען ענותך לנסותך לדעת'. אני מנסה אותך כדי ללמד אותך דבר מה. אני רוצה להראות לך משהו.

בניית קשר עמוק עם הקב"ה

סיפרתי כמה פעמים מעשה שהייתי לו עד באחד שהתמודד עם פרשה גדולה מהרגיל בעניני רפואה והיה צריך לסייעתא דשמיא מרובה. היה אז אחד במדרגה נמוכה ממנו שהתחיל לתת לו עצות ברפואה. הצטחקק הלה ואמר לו: אני יכול לבקש ממנך טובה קטנה? - אני נמצא עכשיו באמצע שיחה פרטית עם הקב"ה. אל תתערב בשיחה שלנו. כך הוא התבטא.

הוי אומר: אני נמצא עכשיו בבניית קשר מאוד עמוק עם הקב"ה, אם אתה מכניס את ראשך בינינו, אתה דומה לגוי שבא לשמור שבת. אתה יכול לצאת בבקשה? אתה רק מפריע לי. אתה מאוד מאוד מפריע לי. אכן כן, כשהאדם מתמודד עם דבר קשה, אין פירושו שהקב"ה נטש אותו, אלא פירושו שהאדם אינו במצב לקבל דברים עמוקים, לכן זה נדמה לו בצורה כזו.

כשהאדם קולט זאת, הוא מנסה לחזור. בפרשת מסעי, אחרי שהתורה מזהירה שלא להרוג לא מזיד ולא שוגג, היא אומרת: "ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה

ביותר. כשלא מחתנים - אין שום בעיה. כשמגיע שפע וצריך להיות זמן של שמחה, דווקא אז נהפך לאבל מחולינו. שוב ושוב.

התבונן בדבר הזה. למה תמיד, היה זמן פקידה ועוד זמן פקידה, וקרה ההיפך הגמור? כי שוב פעם קרה אותו דבר. התעוררה האהבה של הקב"ה, ולא ידענו כיצד לקבלה. כשילד חיכה לבר מצוה שלו, הוא חיכה וחיכה, כשהוא מתפאר עם בגדיו בגדי הבחור, ולמעשה אף אחד לא הגיע - לעולם לא ישכח את זה. אף אחד לא הגיע. בדיוק נפטר אחד מהחשובים וכולם יצאו אחר מיטתו, והבחור החתן ישב לבד עם אביו. מתעוררת סיבה, הקב"ה שולח שפע, ואז... מגיעים לבית הכנסת בשבת בבוקר, הולכים לומר 'נשמת', 'לא-ל אשר שבת', 'א-ל אדון על כל המעשים', 'מוסף', 'תכנת שבת', והאברך הגיע לבית הכנסת באמצע קריאת התורה, ואכל קוגל ושוחח עם חברים וחזר לביתו. יש לך מושג איזה צער זה? הקב"ה כביכול אומר: אינני מגיע עוד פעם. אראה בעוד שנה. אני לא יכול לבוא עוד פעם. אין לך מושג איזה צער עמוק הוא. כך זה אצל בשר ודם, עד שהוא מקבל את הכח להרים שוב את הטלפון כדי לדבר עם פלוני. אני מצדי בא עם כל האהבה, והוא אינו פונה אלי בכלל. הוא לא קולט בכלל על מה אני מדבר. צער עמוק מאוד הוא.

תשעת הימים הם המצב הזה. **הקב"ה מצדו מחכה, והעולם חוגג** על תולה ארץ. זה כל-כך כואב. **אבל אם אתה נוכח, הקב"ה אומר: אף אני נוכח.** הבה נדבר. זוהי המציאות שכאשר האדם מתבונן בה ומביא משלים מחייו האישיים, הוא יכול להבין **שיש דבר שנקרא אור, והכל תלוי לפי הכלים שיש לו לאדם.** וכשהאדם מתבונן בזה, זה מעורר בו הרגשים, ומביאו לידי **דביקות וקרבת אלוקים.**

תחשוב איפוא על צרתך או על מסעך, אם אינך יכול להתרומם ולדבר עם הקב"ה על זה... אני לא יכול, אני סגור... אינך יכול להרגיש בכלל מה שעובר עליך. זה מדי כאוב אצלך. **להיפך! דבר עם הקב"ה,** אמור תהלים, **אמור בפניך שאתה מודה לה'.** אם אתה רואה שזה בא לך בקושי, הפלא ופלא, אתה מתחיל לגעת בנקודה. אתה יכול כבר לשאול: איך יכול להיות שזה טוב? הלא זה כל-כך כאוב! **אחרי שאתה נכנס לענינים, אתה יכול להגיע אח"כ אל המקום הנכון, וזה יתהפך עליך ליום טוב.**

זמן של שפע - סיכון מול סיכוי

נסיים בנקודה אחת. כשמתבוננים בצער, ומכוונים בקטעי התפילה השייכים לבית המקדש, ברכות שמו"ע ששייכות לבית המקדש, מבינים כמה צער וכאב הם כתוצאה מזה שהשפע אינו משתקף כאן בצורתו הנכונה. למשל, אתה רואה ילד שאינו יכול להכיל מילה טובה. אתה אומר לו מילה טובה, והוא לא יודע כיצד להגיב. אתה אומר לו פעם אחר פעם אותו דבר, ואתה אומר לעצמך: הלוואי שכבר היה נושע, כי אז כל הדברים שגורמים את הדבר הזה, היו מביאים את הדבר היותר טוב.

ניקח בדרך משל מי שיכול לשיר מאוד יפה, אך יש לו בעיה שאינו יודע לדבר בצורה בריאה עם אנשים שמזמינים אותו לשיר, ולכן כל פעם שיש לו הזדמנות לפרנסה, היא נהפכת לצער וכאב. מישוה רוצה לקרבו, והנסיין לקרבו, מתברר כסיבה לפיצוץ. כעין זה, כשאדם מחתן ויש איזה דבר שאינו מסודר, יש לפעמים שזה מתברר כסיבה להפוך את כל החתונה לגיהנום. המחותנת יושבת בחדר פגועה כל החתונה ובכתה, והיה צריך להעמיד פנים כאילו הכל בסדר. זה עורר את ההרגשים הקשים

מדור אור החיים

נתנדב ע"י הרוצה בעילום שמו לזכות ברכה וישועה

ליל שישי פרשת דברים ב' אב תשפ"ג

אהוב את התוכחות, כיצד?

טובה מרדות אחת

אז נפתח אצלו שער חדש, שהרי הוא מעוניין לשמוע, ולפעמים יש בשורה אחת או בהבנה אחת כדי להציל את חייו. אכן, מקניני התורה הגדולים ביותר הוא, ובלעדי האדם מחליט שהוא יודע ומבין הכל, ואף יודע טוב מכולם, ואי אפשר להחדיר לו שום דבר.

לא די להסתובב עם המגבת על הראש

זהו אחד מהיסודות שאנו לומדים מהפרשה, ובעמדנו בימים כאלה, צריך לדעת שזה גם מיסודות הגאולה, כי כל עוד אין האדם אוהב את התוכחות, הוא תועה הרבה ונמצא בגלות בתוך גלות. ילד קטן שלא לקחו אותו לבית הכנסת בראש השנה או בשבת, יש שהוא מתעטף במגבת ומכין לעצמו מעין בימה ופותח עליה סידור גדול וממלמל ותוקע ושר. את הכל הוא עושה, אבל למעשה הוא נמצא בבית. אם אין האדם אוהב את התוכחות, יכול הוא לגשת לעמוד התפילה, לדבר גבוהה גבוהה, להתפלפל בלימוד, וכן הלאה, ולמעשה הוא נשאר כאן. הוא מסתובב ומסתובב עם המגבת על ראשו ורובו, ואין עם מי לדבר. מרדות אחת היא החלטה שרק האדם יכול לעשות. בו ברגע שהוא שם על לבו מאליו

פרשה זו מתחילה עם תוכחה. משה רבינו מוכיח את ישראל. והנה ה'אור החיים' הק' מביא רשימה של דברים שמשה רבינו כלל בדבריו, והם יסודות בעבודת ה', ואחד מהם הוא יסוד שקשור לתוכחה, והוא באות ב': "שִׁיחָה מְרִדוֹת בְּלִבּוֹ תָּמִיד פְּאוּמָרָם ז"ל (ברכות ז, א) טוֹכָה מְרִדוֹת אַחַת בְּלִבּוֹ שֶׁל אָדָם מִמָּאָה מַלְקִיּוֹת, וְהוּא מֵה שְׁרָמּוֹ בְּאִמְרוֹ הִירְדּוֹ". והנה רש"י שם פירש: "מרדות אחת - לשון רדוי והכנעה, שאדם שם על לבו מאליו". האדם כנוע ומרגיש מאליו שהוא צריך לתקן. דבר כזה עדיף ממאה מלקיות, ונקודת החילוק בין זה למאה מלקיות היא שמלקיות ניתנות לו על-ידי זולתו, וזה בא לא מעצמו. אפשר להלקות את האדם, אפשר להדריכו, אפשר לדבר אתו, אבל לאו דווקא שיקבל ולא דוקא שישתנה מחמת כן, אבל מרדות אחת פירושה שהאדם רוצה להשתנות. הוא שם על לבו מאליו. ובוודאי זה עדיף ממאה דרשות ומאה מלקיות, שהרי לבו פתוח והוא רוצה להשתנות.

כשבאים לומר תוכחה, יש בזה קושי, כי בדרך כלל אין האדם אוהב את התוכחות וממילא אינו רוצה לשמוע. ולכן אחד מקניני התורה הוא אוהב את התוכחות, כי

קודמות שקיבל דעת והועיל לו מאוד, הוא יכול ללמוד בספרים ולראות מה יקרה אם יקנה עוד ענין של דעת. איך שיהיה, **הוא חייב לעורר בלבו תשוקה גדולה ל'דעת' עד שיסכים ליטול בעבודה את הגלולה המרה של התוכחה.**

במאי בעית טפי?

אם נתבונן, האדם רוצה לקנות דירה ויושב ומחשב: אני מקבל דירה חדשה, אבל אני צריך לקחת בשביל זה הלוואה מהבנק ולמשכן את דירתי, האם זה כדאי? כעין זה האדם רוצה לקנות איזה חפץ בחנות, הוא עומד עם צרור הכסף בידו וקשה לו לוותר: מה??? כל-כך הרבה כסף?! מדוע הוא לוקח כזה מחיר יקר על זה? - טוב, אתה יכול לצאת מהחנות. אינך חייב לקנות אותו. - אבל אני כן רוצה את זה. הוא יוצא ולאחר שעה קלה שוב חוזר. הוא עומד בפני החלטה גורלית - במאי בעית טפי, בכסף או בדבר שחפצת לקנות? הוא זקוק לכוח הכרעה - אני מבין, לא נעים לי לראות בבנק סכום שונה מכפי שהייתי רגיל לראות, אבל תמורת כן אקבל את החפץ שישמש אותי לאורך ימים ושנים. כך עושים את כל ההחלטות בחיים. תמיד צריך האדם לוותר על משהו כדי לקבל דבר אחר הנצרך לו.

כשהאדם אוהב את התוכחות, הוא עומד במקום כזה. אמנם הוא לא רואה כאור היום שהוא מקבל תמורה הגונה, אבל כך הוא המציאות. **אהוב את התוכחות הוא נקודה זו - לתת ולקבל תמורה גדולה כערכה.** זהו הראשון משלושת הדברים שהאדם צריך כדי שיאהב את התוכחות.

לא להיות מופתעים

והדבר השני, דבר מעשי, הוא כזה: **אסור**

ומעוניין לשמוע - הוא יכול להיגאל ולצאת מכבליו. ועל זה צריך להתפלל, כי אף אחד אינו יכול לעשות שזה יקרה. זה צריך לבוא מאליו. פעמים שזה קורה על-ידי יסורים ופעמים שזה קורה על-ידי הבנה שהתנוצצה אצלו.

לדעת בטיב משא ומתן

אכן כדי להיות אוהב את התוכחות, צריכים להתקיים **שלושה תנאים:** ראשית, אף אחד אינו אוהב לבלוע דבר מר. **הסיבה היחידה שיסכים האדם לבלוע דבר מר, היא כשירוויח מזה.** כשמביאים ילד קטן אל הרופא והרופא רוצה להסתכל לו בתוך הפה ולהוציא לו דם מן הזרוע, הוא מתנגד בכל תוקף, לעומת האיש המבוגר שאינו מראה כלל התנגדות. אין זה כואב לילד יותר מאשר למבוגר, אלא שהילד אינו מבין מה הוא יכול להרוויח. הוא רואה רק שמכאיבים לו ואינו מסכים ויהי מה. לעומת האיש המבוגר שיכול לקחת את החלק השני בחשבון. כואב לו, אבל מוחו אומר לו שיהיה לו מזה רווח גדול. מוח האדם עובד במקח וממכר. מוחותיהם של כל בני אנוש עובדים במקח וממכר. יש אנשים שהם מומחים במקח וממכר גם בעניני כסף, אבל כל מוח כשמבין שהוא מקבל תמורה יותר טובה, הוא מסכים לשלם על כך. מי שאוהב את התוכחות, אין פירושו שאין זה כואב לו. זה כואב לו, אבל **משיכה יש לו לדעת, והדעת אצלו תופסת מקום רב.** הוא אומר כך: אני מוכן לבלוע את הגלולה המרה^א, כי המתנה שאני מקבל על-ידי כן, היא בעלת ערך רב. אם אין האדם נמצא במקום זה, אינו יכול לאהוב את התוכחות, כי אף אחד אינו מוכן לעשות דבר שאינו נעים.

צריך אפוא האדם לקום ולעשות את החשבון. הוא יכול להסתכל על פעמים

לשמחה עצומה ולבטחון ולאמונה ברבש"ע ובכוח שנתן ליהודי להשתנות. פעמים שהאדם מרגיש כל-כך מיוחד כשבאים להעיר לו על איזה דבר שאינו הגון אצלו, ואומר: אני שומע, אני שומע, נו!!! נו!!!! כבר סיימת לדבר? הרי אין לי עצה להשתנות. אתה סתם רוצה לזרות לי מלח על הפצעים?! בגלל היאוש שיש לו, אינו מוכן לקבל את התוכחה. אך כשהאדם חי עם השמחה והאמונה והבטחון... הקב"ה מסייע להרבה הרבה בני אדם הבאים להיטהר - להשתנות... אזי אין זה מפחיד אותו כל-כך ויכול לקבל.

כשמישהו ניגש אל האדם ואומר לו: סליחה! הכובע שלך הפוך. או: יש לך לכלוך על הזקן - לא נעים לו לאדם לשמוע, אבל הוא מסדר את זה, מנענע קצת את הזקן ושואל אותו אם כל הלכלוך נפל, וממשיך הלאה. הוא לא נלחץ מזה כל-כך ולא חושב בגלל זה למשך עשרים שנה שהוא משוגע. לא! לא קרה כלום. אפשר לשנות את זה... אף כאן, האדם אוהב דעת ומבין שהוא צריך להשתנות, והרי הוא מודה למי שמוכיחו על שמייע לו בכך.

אמנם אחרי כל שלושת הדברים עדיין אין ערב לו לאדם לשמוע את התוכחה, אבל כמה שכל נכנס לו לראש על-ידי כן! וכמה הבנה הוא מקבל, וכמה הוא חוסך לחיות עם טעויות ישנות! מי שמודה על האמת, חיינו הרי טובים ונעימים. אין הוא מוכרח להתהלך עד סוף ימיו עם טעויותיו. הוא תמיד פתוח לעוד דעת ולעוד שכל ואין גבול למעיינות החכמה והעצות וההשגות בעבודת ה'.

אפשר להשתנות בכל תחום

לסיום נוסיף עוד נקודה אחת: זה לא כאילו יש דברים שהאדם אינו טועה בהם

שהאדם יהיה מופתע כשבאים להוכיח לו, כי אז הגלולה נהיית מרה פי אלף. מי שאינו חושב שיש בכלל מושג של תוכחה, וסבור שהוא בוודאי אינו זקוק לכך, שהרי הגיע כבר לפסגת השלימות, ואדרבא, אם להוכיח, הוא יכול להוכיח אחרים - כשבאים להוכיחו, הוא זקוק לכמה שנים להבין בכלל את מושג התוכחה, כי יש לו התנגדות אוטומטית לתוכחה ולפי דעתו כל מה שהוא עושה, טוב וראוי, וצריך זמן רב רק בשבילו להורידו מן העץ כדי שיבין שיש לו מה לשפר.

לכן אם האדם רוצה להיות אוהב את התוכחות, הוא צריך, עוד לפני שבאים להוכיחו, להתהלך עם הנחה בראש שאומרת: יש לי כל-כך הרבה טעויות. בכל מקום שאני פונה יש כל-כך הרבה דברים שלא הבנתי נכון ומקווה שביום מן הימים אבין אותם בס"ד. ואז כשיבוא אחד ויעיר לו על איזה דבר שטעון תיקון, אף שעדיין לא יהיה לו קל להכניע את גאוותו, יוכל להאמין שיש דברים בגו.

אם תבדקו תראו שבדרך כלל הוויכוחים שמגיעים לטונים רבים נובעים מכך שאין האדם מוכן בכלל לקבל תוכחה. הוא חסום לגמרי. אכן זה הפירוש מרדות. הוא שם לבו מאליו. הוא אומר כך: בבוקר יש לי כמה עשרות דברים שמחכים לתיקון, אחר הצהריים יש לי ג"כ כמה עשרות דברים כאלה, וכן בערב יש לי, וכל שכן ביום שישי ובשבת, וכן אני צריך לעבוד הרבה על תיקון מידותי. וכיון שהוא שם לב לכך, כשאחד בא ומעיר לו על איזה דבר שצריך תיקון, הוא יכול להאמין לו. הוא אומר לעצמו: כבר שמעתי מזה פעם. זוהי הנקודה השניה.

אפשר לנקות את הזקן

והנקודה השלישית היא שהאדם זקוק

אכן בימינו אי אפשר להוציא את המילים שנאת חנם מהפה, כי ברגע שאתה מוציא מהפה, אתה רואה את פלוני שמתחיל לרוקן את כל הצער שיש לו ולהוכיח את שיטתו דהכא שאני, ולא רק מותר לרדת לחייו של פלוני, אלא אף מצוה היא וכו'. אכן אין צריך לדבר על המילים האלה. אפשר לדבר על תורה. אפשר לדבר על דברים טובים אחרים ולקוות שתהיה לו לאדם מרדות אחת, היינו שייפתח לבו ויבין שדברי התורה שייכים לנושא זה, וזה עדיף מכל דבר אחר שקיים וכך נזכה לגאולה השלימה.

ונאמר ברורות: בסוגיא זו שלמדנו עכשיו, איננו מתכוונים לשום דבר ולאף אחד. איננו מוחים על שום דבר ואיננו כאובים על שום דבר. למדנו רעיון. כל הרוצה - יבוא ויטול, ומי שאינו רוצה - יניח בצד. אפשר גם להתווכח. **העיקר הוא להניח מקום בלב למרדות אחת, וכשיהיה האדם מוכן, או אז יבין ויוסיף לקח.** ככה זה עובד גם עם ילדים שמתבגרים. מגיע היום שבו משהו נפתח לו בלב מעצמו והוא בא לומר: אני חושב שאני רוצה כך וכך. מרדות אחת זו קיימת תמיד למי שמסכים להניח מקום במוחו שתתנוצץ תולדה של מרדות אחת, וכך אנו נגאלים.

ויש דברים שהוא טועה בהם, אלה נמצאים ברשימה זו ואלה בזו, אלא **אין תחום בחיי האדם שהוא מבין אותו לאשורו.** אין תחום אחד כזה. קטנוני הוא מי שחושב שיש לו תחום שבו הוא כבר מושלם. כל כמה שהאדם הולך ומתבגר, הוא רואה שהוא צריך להשתפר בכל התחומים. **ה'שפע חיים' מציאנו - קלויזנבורג** זיע"א אמר שאם אין האדם יכול לחזור בו, אין חילוק בינו לבהמה. בהמה אינה יכולה לחזור בה, כי אין לה דעת. אך האדם יכול לחזור בו מאחר שיש לו דעת. עד כה הבין באופן אחד ועכשיו הוא מבין שאפשר לשנות קצת, אפשר ללכת קצת יותר עמוק, אפשר להתקדם הלאה. כל תחום פתוח אצלו. אין אצלו משבצות שסגורות במנעול ובריח. הוא נוגע בהכל. **בכל דבר שאפשר להכניס דבר חכמה, הוא פותח את אזניו, את מוחו ואת לבו.**

וסוף כל סוף זה מביא גאולה. הן אנו נמצאים בזמנים שאינם פשוטים, ואנו מחכים לגאולה השלימה... **אילו היתה תפיסתנו משתנה! אילו היינו משנים את מבטינו על עצמנו! כמה היינו משתנים הלכה למעשה!** אך מה? אנשים אינם מסכימים לשנות את תפיסתם. אינך יכול להזיז את הסוגיא של שנאת חנם. אתה רק מתחיל לדבר על זה וכולם בורחים החוצה.

מדור

שיעורי ליל שישי

ליל שישי פרשת דברים ב' אב תשפ"ג

אין גאולה בלי בשורה טובה תחילה

ויבשר לנו בשורות טובות

אליו, שהרי ידוע לנו שכל אחד יכול לזכות לבחינה מסוימת של גילוי אליהו. האדם צריך שאלהו הנביא יתגלה לו. זה מאוד נחוץ לו להצלחתו ולגאולתו. ומה הפירוש גילוי אליהו שמאיר לו לאדם? התשובה היא: **אותו גילוי שמביא בהירות לספיקות. מגיעה לו לאדם בהירות - כך צריך לעשות, זוהי הדרך הנכונה...** נעשה לו גילוי מבפנים ונפשטו לו קושיות ואבעיות. לכל אחד יש כל-כך הרבה דברים שנמצאים אצלו בתיקו. אכן רוב בעיותיו של האדם הן במצב של תיקו, והוא מחכה לגילוי אליהו. אותו אליהו מחדיר לו אלוקות בלב - ה' הוא האלוקים, ואותו אליהו מבשר לו בשורות טובות. אתה יודע מה זה מבשר בשורות טובות? אחד מיסודות הגאולה הוא מבשר בשורות טובות.

בשורה טובה תדשן עצם

אנו רואים באגדת החורבן שכאשר הגיעו לבשר לאספיינוס שנמנו וגמרו להכתירו למלך, נעול היה בנעל אחת ולא הצליח לא להסירה ולא לנעול את השניה. למה? כי בשורה טובה תדשן עצם. התורה אומרת אותנו תוך כדי סיפור הגלות: אתם רוצים לראות דבר מעניין? - אספיינוס

חז"ל אומרים לנו שאלהו הנביא יבוא לבשר על הגאולה. לאלהו הנביא יש תפקידים רבים. בזמירות של מוצאי שבת אנו אומרים שיש לו כח להצליח על ידו בתורה, יש לו כח לפשוט ספיקות - **תשבי יתרץ קושיות ואבעיות**^א, וכן אמרו **חז"ל** יהא מונח עד שיבוא אליהו. אליהו הנביא יביא לנו את הבהירות בתורה ויפשוט לנו את כל הספיקות. ועוד הוא מופקד לבשר את הבשורות הטובות ויבשר לנו על ביאת המשיח, וכן הוא מופקד להוכיח בעולם כי ה' הוא האלוקים.

והנה אנו מבקשים "שתרחמיני עוד בגלותי לגאלני", והיינו כפי שפירשו צדיקי בעלזא זיע"א שהאדם מבקש שבעודו בגלות, יזכה לגאולה פרטית. ומה המקשר בין מצב הגלות של האדם למצב הגאולה שלו? מה הגשר המוביל מזו לזו? התשובה היא: אליהו הנביא. הוא זה שמבשר לאדם את בשורת הגאולה, ובכוח זה בא המשיח.

מחכים לגילוי אליהו

כל אחד מחכה שאלהו הנביא יבוא

א. ראה ערוך ערך תיקו.

הגאולה. סרח בת אשר היתה צריכה לבוא ליעקב אבינו לבשר לו תחילה כדי שיוכל לפגוש את יוסף. אחרת, תהיה שבירת הכלים. הגאולה חייבת לבוא לאט לאט. האדם שומע קצת מסביב, והוא מתחיל לקלוט - כן, יכול להיות שזה אמת. אחרת, אינו יכול להיכנס אל הגאולה. והבעיה היא לא רק שאולי לא יוכל לסבול, אלא גם ובעיקר, כי גם אם תהיה לו התנהגות של גאולה, **היא לא תהיה רק מן השפה ולחוץ ולא תיבלע בדמו, כי לא נתן להבנה לחלחל בו לאט לאט.**

השמחה כתנאי מקדים לגאולה

כשהאדם מתפלל לגילוי אליהו, הוא מתפלל שייכנס בלבו אור, ומדובר באותו אור. זה מגיע עם בהירות של ה' הוא האלוקים, זה מגיע עם בהירות שפושטת את כל ספיקותיו, וזה חייב להגיע עם נשמה כזו של שמחה, של בשורה טובה - בעזרת ה', תוכל להשתנות, אל תדאג! כמה פעמים הבאנו את דברי ה'נועם אלימלך' שכאשר הקב"ה נותן מתנה, הוא נותן אותה עם הדרך, כי הנותן מתנה לחבירו בעין יפה הוא נותן. כשאלהו הנביא בא אל האדם, הוא בא אליו גם עם הבשורה הטובה שיוכל לצאת מן הגלות. **כל עוד אין לו לאדם את הבשורה הטובה שהוא הולך להיגאל, אינו יכול להיגאל. אין הוא ראוי לגאולה.** משיח אינו יכול לבוא למי שאין לו את השמחה הבאה מהבשורה הטובה. הוא שולח את אליהו הנביא להודיע שהוא מגיע - תכניס את העולם למצב, שישירו ויודו ויהיו בהתרוממות הנפש, כי רק כך אוכל לגאלם.

ולכן ימי האבלות תמיד קשורים ואחוזים עם נחמה. אין אבילות בלי לדבר על נחמה, אין תשעה באב בלי לקום מן הרצפה אחר חצות. אי אפשר לחכות לאחרית תשעה באב. זה צריך להיות בתשעה באב עצמו. והרי בו

למשל קיבל את הגאולה שלו על-ידי שנתמנה למלך. הוא סיים עם המלחמה, הלך לו וזהו זה. הבשורה טובה הובילה אותו אל השלב הבא. השלב הראשון של הגאולה הוא תמיד על-ידי בשורה טובה תדשן עצם וממנו מגיעים אל השלב המעשי.

כך אנו מאחלים תמיד לעצמנו וזה לזה שנתבשר בבשורות טובות. אכן יש שהאדם מתפלא: הבשורה היא לכאורה ענין טכני בלבד ומי צריך אותה? אנו צריכים לישועה עצמה, לא לבשורה. עוד יש שחושבים שבשורה טובה היא כמו 'נייעס', וכאילו מאחלים שיהיו חדשות טובות ולא רעות. אבל אין זה אמת, כי גאולה היא דבר שצומחת. היא מתחילה עם להבה קטנה, ואח"כ היא מתפשטת באדם ומגיעה למוחו וללבו ולעשיותיו.

צומחים עם צמיחת הגאולה

וכפי שאומרים על מי שקיבל משרה חדשה: הוא עדיין צעיר, הוא עדיין צריך לעשות קצת שימוש, הוא עדיין צריך ללמוד מה לעשות במקרה זה ומה לעשות במקרה זה, אבל הוא ילך ויצמח, ועם הזמן התפקיד יהלום אותו. כך הוא לגבי ענין הגאולה. השלב הראשון, **הנקודה הראשונה של אור הגאולה, היא הבשורה טובה. הבשורה הטובה ממלאת את לב האדם בשמחה ונותנת לו את הכוחות לשנות את הרגליו הישנים.**

כל מי שצריך להגאל מתפיסה בלתי נכונה, מגלות שהוא תועה בה וכל מי שניסה להוציאו ממנה עד כה, לא הצליח, הדרך שבה גאולתו מתחילה, היא הבשורה הטובה. משיח יכול לבוא גם בלי אליהו הנביא. אין שום בעיה. נודיע לעולם: משיח הגיע! אך לא! הוא לא יכול. אתם יודעים למה? כי בני ישראל צריכים לצמוח יחד עם

חשבון הנפש בק"ש שעל המיטה, ביקש לדעת על מי מדברים, וכשאמרו לו שמדברים על בחור בן חמש עשרה, אמר **שימנה את כל הדברים הטובים שעשה באותו יום**. זה דבר אמיתי שנכון גם לכן ארבעים ולבן חמישים. **אינך יכול לגאול את האדם בלי בשורה טובה**, כי אינך יכול לעשות לו תחיית המתים אם אתה נותן לו להבין כמה הוא מת. לא כך עושים תחיית המתים. תחיית המתים פירושה שלוקחים את נקודת האור ומדברים עליה. אומרים: יש יהודים נגאלים, יש בית המקדש, יש צדיקים, יש קדושה, יש אנשים שמתגברים על נסיונותיהם. כך אתה יכול לקחת את היהודי ולהוציאו מן הגלות, כי הוא מאמין שהוא בן גאולה. אם בן המלך אינו זוכר שהוא בן המלך, אי אפשר להוציאו מן הגלות.

כשאומרים באיכה איך ירושלים היתה נראית, העיר רבתי עם, עיר מרובת אוכלוסין, ומדברים על בית המקדש וכו', זה לא בא לומר רק מה אין לנו. ומרוב עוונותינו אבדנו זה רק חלק אחד. החלק השני הוא שאנו מגלים דעתנו שכל אלה קיימים ואנו רק מחכים שיתגלו. עכ"פ אליהו הנביא הוא המפתח לגאולה. האדם זקוק רק לגילוי אליהו, כי אליהו הנביא כבר קיים. הכלל הוא שחיוזוק הטוב מביא לתחיית המתים, ועל זה בנויה אמונתנו והציפייה לישועה שלנו. ואנו רואים זאת בחוש בכל מיני מצבים שנראים אבודים. **תמצא שם נקודה טובה ותחזק אותה ותראה שהאור מתחיל להתפשט ולהאיר את המצב**.

ביום נולד משיח. אי אפשר בלי זה, כי אין מה לעשות עם כלי נשבר. אפשר לשבור כלי כדי לבנותו, אפשר להביא לו לאדם השתוקקות לגאולה, אבל אתה חייב לעשותו אדם שמאמין בזה ושמח באמרו: אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח ואע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא. ציפית לישועה נאמר בשמחה, עם נוסח הטעמים של המגילה, לא של איכה. פירושו של דבר **שהאדם חייב שתהיה לו בלב השמחה הנובעת מכך שהוא מאמין שתבוא הגאולה**, ובמדה מסוימת הוא כבר נושע, כי הוא ראוי לגאולה.

תחיית המתים על-ידי חיוזוק נקודת האור

האמת שמדובר באותה סוגיא של תחיית המתים. תחיית המתים היא גילוי שמת אינו מת. היא גילוי שיש עצם לזו. אם אנו צריכים לשנן לעצמנו שלוש פעמים ביום ונאמן אתה להחיות מתים, יש לכך סיבה. **תחיית המתים היא גילוי לכל המצבים הנראים כמתים**. זה לא מת. לא נכון. **הקב"ה עתיד להחיותו. כל דבר שבור וגלותי זקוק לבשורה טובה כדי להעלותו**. את היהודי מעלים על-ידי שאומרים בשורות טובות עליו. מדברים על המדות הטובות שיש לו, מדברים על איזו הנהגה טובה שיש לו... הדרך להחליץ מסוגיא מורכבת היא שהאדם אומר ככה: בא נראה כמה דברים כן הבנתי כאן... המשגיח **רבי שלמה וולבה** זצ"ל כשנשאל איך לעשות

ליל שישי פרשת דברים ב' אב תשפ"ג

סיפורי ההתגברות נכתבים בתורה

היו להם ליהודים מסירות נפש שאין למעלה ממנו בעודם בתוך המדור השביעי של הגיהנום. מסירות נפש על כשרות, סיפורי המסירות נפש שהיה להם ליהודים בזמנים כאלה להישאר ביהדותם, מפליאים כל שומעיהם, ואין ספק בדבר שאינם סיפורים בעלמא, אלא תורה הם. הדבר פשוט שהם נרשמים באותיות של זהב כחלק מסיפורה של האומה הישראלית. הגעו עצמכם! סיפורם של אותה קבוצה מבחורי גור שמסרו את נפשם על לימוד התורה, וכשהובלו להריגה החזיקו ידיים ורקדו לכבוד השי"ת, היעלה על הדעת שאינו חלק מהתורה?! בוודאי הוא חלק מהתורה!

כמו"כ מה שנדפס בתחילת **קובץ שיעורים** מהגאון **רבי אלחנן וואסערמאן** זצ"ל שדיבר עם יהודים מקשיבים רגעים ספורים לפני שהובלו להריגה בגודל מעלתם שנבחרו לעלות לקרבן אשה לה' ושישמרו על מחשבתם שלא תהיה להם ח"ו שום מחשבת פיגול, הלא ברור כשמש שחלק הוא מהתורה. וכן סיפורי הגבורה המופיעים בספר **שׁו"ת מקדשי השם** של הגה"צ **רבי צבי הירש מייזליש** זיע"א **אב"ד ווייצען** ושל שאר גדולים וצדיקים ויראי ה' שאין מלאכי מעלה יכולים להיכנס בד' אמותיהם לגודל קדושתם ומסירות נפשם להשי"ת, הם כולם חלק מהתורה. מעכשיו כבר אפשר להתחיל להעביר את הסדרא.

ספר התורה הולך ונכתב

וכמו"כ בוודאי יופיעו שם כל סיפורי הגבורה של כל התקופה שלאחר המלחמה,

ויהי בימי סטאלין הרשע

מטו משמיה **דהשרף מקאצק** זיע"א **שכל המעברים, כל הגלויות שבני ישראל עוברים, כולם ייכתבו בתורה**. כפי שמ"ב המסעות שעשו בני ישראל בטרם היכנסם לארץ ישראל נרשמו בתורה, כך יהיה עם מ"ב המסעות של כל אחד ואחד. **כולן ייעשו חלק מהתורה ונברך עליהם ברכת התורה**.

ובכן, הבה ונלמד קצת מאותה תורה, תורה של ימות המשיח. הבה נתאר במחשבתנו מה יהיה כתוב בתורה זו. הנה אפשר להסתכל לאחור ואפשר להסתכל על דורנו. יש חלקים כאלה שנשכחו מאתנו ויש חלקים שעדיין זכורים לרבים מאתנו. יהודים עברו את כל מיני נסיונות במשך תקופת הגלות הארוכה, וכל פעם היה להם אופן אחר של מסירות נפש לרבש"ע. אם זה האינקוויזיציה, אם זה הקומוניזם, שלא הניחו לקיים תורה ומצוות בשום פנים ואופן, וידוע לנו על אנשים שחיו אתנו ושעדיין חיים אתנו אשר קיימו תורה ומצוות בהחבא. כאלה שלקחו אתם תפילין, וכאלה שלימדו את בניהם תורה, והכל במסירות נפש ממש. מסתכלים בתורה ורואים שכתוב בה כך: **ויהי בימי מלך זה, הנסיון היה כזה וכזה, כך וכך אירע, כך וכך נכשלו, כך וכך הצליחו**. וכן הלאה.

סיפורי הגבורה בגיא ההריגה

וכל שכן כשמדברים על המלחמה הנוראה, השואה האיומה, אשר בתשעה באב בדרך כלל מתבוננים בה יותר, הלא

שיהיה כל-כך מעורב בשיג ושיח של בני האדם ויהיה כל-כך קשה לבני אדם לבדד טוב מרע, והאדם יודע שהוא זקוק בכל עת לעזרתו יתברך לבל יפול ברשת היצר. אבל רגע אחד! התורה נכתבת עכשיו. שמך מופיע כבר בתורה. מה יהיה כתוב על אודותיך? בתורה כתוב שהיה משה רבינו והיה אלעזר והיה פנחס בן אלעזר. כולם חלק הם מהתורה. אף אתה תהיה חלק מהתורה. מה אתה רוצה שיהיה רשום עליך?

אכן אחת מהגלויות העמוקות והחשובות שיש לנו היא זו שאיננו מבינים את הדבר הפשוט שאנו חלק מהתורה בדומה לכל אלה שחיו מימות אדם הראשון ועד כניסת בני ישראל לארץ ישראל. חלק אנו מהאומה הישראלית, ועלינו מדברת התורה: ויסעו ויחנו ויתאוננו... היינו ממורמרים, חטאנו... תורה היא! כפשוטו ממש! התורה באמצע להיכתב עכשיו.

יש הרבה בגמרא מעשה בההוא גברא... הלה לא לקח בחשבון שיכתבו את המעשה שלו בגמרא והבחורים יפלפלו בו. אילו היה יודע, היה כל-כך מתבייש. הוא היה פועל אחרת. **חז"ל** הרי אומרים על אהרן הכהן שיצא לקראת משה: אילו היה אהרן יודע שהקב"ה כותב עליו וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו, בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו. הולכים לכתוב בתורה אף על אודותינו! איננו רחוקים כל-כך ממעמד נתינת התורה. ומה הולכים לכתוב אודותינו? **כל התגברות שיש לו לאדם בעת נסיון תיכתב שם.**

שלבש כח לכוח יצרו

הגמרא בקידושין (מ, א) אומרת: גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו - כגון רבי צדוק. ומספרת על נסיון קשה שהיה לו

אשר עדיין אנו חיים ונושמים אותם. זה שהגיעו אודים מוצלים מאש שאיבדו את הכל והיו חלשים ורדופים וחסרי כל, והתחילו לבנות את היהדות מחדש עם להט והתלהבות ורוממות הנפש, ולא נתנו לעצמם ולאחרים להסחף אחר האויר העכור של מדינת אמריקה, וכך בנו ישיבות ושאר מוסדות תורה ממסד ועד טפחות, ובנו את התורה עצמה ואת פנימיות התורה. ברור כשמש שאינם מעשיות בעלמא, אלא חלק בלתי נפרד הם מן התורה.

וכך ממשיכים הלאה. אנו עדיין באמצע כתיבת התורה. הבחירה עדיין נתונה בידינו להחליט כיצד ייכתבו החלקים האחרונים של התורה. מכאן ואילך הקב"ה אומר ומשה כותב בדמע. זה עכשיו נכתב תוך כדי שהקב"ה מדבר אתו. הדבר הרי פשוט וברור שהנסיונות שאנו מתמודדים אתם היום, הם נסיונות מפליאים ביותר שלא היה כמותם מאז שנברא העולם. הם אמנם באופן אחר, אבל **הגה"ק מבוטשאטש** זיע"א כבר אמר בשעתו **שחבלי משיח יהיו נסיונות רוחניים**. אנו נמצאים עכשיו בתקופה זו. אנו מתמודדים היום עם נסיונות שכלל ישראל מעולם לא התמודד בהם, ואם האדם רוצה היום להישמר בטהרתו, הוא זקוק לניסים גדולים.

תכנית משורטטת מראש

וכיון שזו היתה התכנית מראש, לכן צורת הנסיון כה קשה. אילו היה לזה פתרון פשוט - מה הבעיה? העסקנים יצאו למסע חיפושים וימצאו אי שומם, שם יקימו קריה נאמנה על טהרת הקודש וזוהמת הרחוב לא תגיע לשם. פרטים יבואו. נכון היה הדבר אילו היה הנסיון מגיע ח"ו שלא מהשי"ת. אך **היות שהוא הגיע מהשי"ת** (כי אין שום דבר שאינו ממנו) **השי"ת הביאו באופן זה**

האלה כי הוא זוכר בכל עת שהוא קובע עכשיו מה יהיה כתוב בתורה עליו, יהודי כזה בשעה שהוא עומד בנסיין... ואף בעניני כסף... חז"ל הרי אמרו (ב"מ ל, ב) לא חרבה ירושלים אלא מפני שהעמידו דבריהם על דין תורה, ולא עבדו לפנים משורת הדין... יש לו לאדם סכסוך ממוני עם פלוני וסבור שפלוני אינו צודק, ואעפ"כ הוא משלם לו, כי הוא רוצה לסיים את הסכסוך. הוא שואל: כמה צריך לשלם כדי לסיים את הסכסוך ומשלם. זה לא תמיד קל ולא תמיד מדובר בסכום קטן, אבל כשיש את האפשרות... הבה לא נרמה את עצמנו. ברובא דרובא של הפעמים שהאדם מתרגז בגלל ענין כספי, אין זה קשור כלל לסכום הכסף ואף לא בכך שאינו יכול לעמוד בתשלומין. על דברים אחרים הוא מסכים לשלם פי עשר, ורק על זה אינו רוצה לשלם. על זה הוא מנהל מלחמת חרמה.

מעשים שבכל יום הוא. האדם משלם הון תועפות על דברים של מה בכך, וכיון שמתעורר איזה סכסוך קטן, אינם מוכנים להוציא יותר כלום מכיסם. מה פתאום? למה לשלם עוד מאה דולר? למה? - מדוע אתה כל-כך מתנגד? מה זה אצלך מאה דולר? מחר כבר לא תזכור בכלל שהוצאת אותם! - לא! בשום פנים ואופן. הוא אף מנמק את הביצור בעמדתו בסברה ישרה: מה שאני צריך לשלם - אני משלם, מה שלא - איני משלם. ומחמת כן הוא מכניס את עצמו למלחמה ומבזבז כוחות נפש רבים כל-כך. זהו גלות, וזה עתיד להיות כתוב באותיות גדולות...

גנון ר' יעקב ור' בערל

ומדה טובה מרובה. הנה לאנשים יש תעודות גדולות המעידות עליהם כמה דפים ועל כמה מסכתות נבחנו. דעו לכם שזה

ועמד בו בגבורה, ורש"י כותב שם: כגון רבי צדוק - **שלבש כח לכוף יצרו להתגבר בחפצי קונו.** אתם יודעים מה זה חפצי קונו? - **הם דברים שהקב"ה כל-כך אוהב.** האדם אומר: אני מאמין שהשי"ת יעזור לי והוא בוחר בטוב. **זוהי הסיבה שאנו נמצאים כאן. קליפה נוראית היא שאנשים מסתכלים על הנסיונות כעל דבר צדדי -** תשמע, אי אפשר לזלזל בהם, צריך להתמודד אתם, אבל אחרי הכל צריך להמשיך הלאה. רואים את הנסיון כדבר שהגיע באופן לא מתוכנן וצריך לראות איך להיפטר ממנו. האדם מנהל מוסד, ברוך ה' הכל זורם על מי מנוחות, והנה פתאום מגיע שכן ומתחיל לעורר מהומות. הוא מתנגד נמרצות לכל ירחיבו את הבגין וכו'. והמנהל אומר: טוב, יש כאן בעיה, אבל נתמודד אתה. היא דבר צדדי שקרה כאן, אך הבה נמשיך הלאה. לא-לא! **אין זה דבר צדדי. בשביל זה אנחנו כאן.**

וסבלנותו של הקב"ה ואורך אפיים שלו, **כמה הקב"ה רוצה לעזור למי שמדבר אתו על כך. הקב"ה רוצה לעזור, כי את כל זה עשה רק בשביל כך.** את כל זה אנו צריכים לזכור בתוך הגלות כדי לקיים את תכלית הגלות. **הקב"ה לא ברא את דברים כאלה, אלא כדי שיהיו לו אנשים שמתעלים ומתרווממים.** מדוע ברא הקב"ה את אומות העולם? הלא זה פלאי פלאים. מיליארדים של סינים ויפנים ואפריקאים והודים יש ומדוע אף אחד מאתנו אינו מתעניין בהם? כי אין שם יהודים. היהודים נמצאים רק במקומות המפותחים אשר שם המצב אינו פשוט, ויש שם נסיונות רבים של עירוב טוב ורע. במקומות האלה השי"ת הכניסנו כדי לעשות בירורים.

מסירת נפש בענינים כספיים

אכן מי שמחזיק את עצמו במצבים

החסיד **רבי ניסן פילטשיק** זצ"ל היה אומר שמצא פעם בספר שמי שמתאפק מראיה אסורה, זה נחשב לו כס' תעניות. הלך ואמר זאת לאיזה בחור והוסיף ואמר לו: מעתה תזכור כל אימת שאתה יוצא לרחוב שאתה יכול להרוויח עוד שישים ועוד שישים. אך לאחר מכן התנחם על דברו ואמר לו: לא! אל תחשוב על זה. זה טוב רק לאדם מבוגר. בחור צריך להתגבר כדי להתגבר. עכ"פ **כשהאדם זוכר שזוהי עבודתו, הקב"ה נותן לו כח רב להתגבר.**

תורה. אין זה ילדותי. זה הולך להיות כתוב. לא בשביל הכבוד, ולא בשביל בניית בנינים, אבל בתורה זה יהיה כתוב. **ואם האדם רואה שהקב"ה עוזר לו ולבש כח לכוף יצרו להתגבר בחפצי קונו, ירשום את זה, כי כפי שנהיה גמרא ורש"י מרבי צדוק וגמרא ורש"י מעוד יהודים שהיו להם נסיונות, כך ייעשה גמרא ורש"י מכל אחד שמתגבר על יצרו. אכן כן, תוסיף את שמך: כגון ר' יעקב שלבש כח לכוף יצרו להתגבר בחפצי קונו. זהו התכלית. בשביל זה אנו פה.**

ניתן להשיג את הקונטרס 'הבינוי' במקדים הבאים:

ארה"ק

ירושלים	מרכז בעלזא	חדר ארונות, ארון מס 76
	מקווה תולדות אהרן	שבטי ישראל 35
	מקוה צאנז	רחוב זית רענן
	מקוה באיאן	רחוב מלכי ישראל
בית שמש	מקווה דושינסקי	שמואל הנביא
	מקווה שע"י ביהמ"ד המרכזי	רחוב בן איש חי 10 שכונת חפציבה
	ביהמ"ד תולדות אהרן	רח' בן איש חי 66 גבעת ירושלים
	ביהמ"ד בית גדליה	רמז ב טל: 053-0944-317
בני ברק	קיוסק שע"י מקוה פופנהיים	רחוב נהרדעא 18
	ביהמ"ד הגדול וויזשניץ	רחוב רבי יהושע 18
	בית המדרש הגדול נדבורנה	קרית נדבורנה
	מקוה בית פנחס	רחוב יואל
אשדוד	מקוה ויזניץ	רחוב רבינא
	מקוה בעלזא	רחוב בעלזא 5
	ביהמ"ד זכרון רפאל	רחוב יצחק נסים פינת עוזיאל
	סופר מילר	רחוב אור החיים
ביתר עילית	מעדניית יאפצ'ק	רחוב עזרא
	בית המדרש לעלוב	רחוב ברויער 27 שיוכן ה'
	סאטמער מרקט	רחוב חזון איש 33
	בית המדרש בית דוד שאול	רחוב ר' חנינא בן דוסא רובע ז
חيفا	מאפיית הנשיא	רחוב יהודה הנשיא 8 רובע ז
	בית מדרש בעלזא מרכזי	רחוב חטיבת הנגב רובע ג
	מאפיית אנגל	מרכז מסחרי בעל הנס
	ביהמ"ד בית פנחס	רחוב ינאי 12
פתח תקוה	היכל שמחה בונים	רחוב האדמור מבעלזא רובע ג
	ביהמ"ד מאקווא	רחוב התלמוד 9
	ביהמ"ד בית ישי	רחוב חטיבת גבעתי 3
	בית המדרש 'בית אהרן'	רחוב פחד יצחק 5
קרית גת	בית המדרש בעלזא	רחוב הרצוג 5 חדר ארונות ארון 59
	ביהמ"ד הגדול סערט ויזניץ	052-762-0720
	חנות הופמאן	רחוב מיכאל 10
	שכונת הבעש"ט	052-760-0162
מודיעין עילית	מקווה בעש"ט	רחוב מנחם בגין 115 א
	מקווה קרעטשניץ	רחוב נתיבות שלום 2
	בית המדרש אמרי חיים ויזניץ	רחוב טרפון
	ביהמ"ד היכל שמואל אהרן צאנז	מתחם בתי הכנסת ברכפלד
טבריה	בית מדרש באיאן	גרין פארק
	ביהמ"ד בעלזא	רחוב גור אריה
	ביהמ"ד לעלוב	רחוב ט"ז בסמוך למלון רימונים
	מקוה צאנז	052-7670873
נתניה	ביהמ"ד דרכי איש	הדף היומי 8
	חנות ספרים טובים	קרית צאנז

אם ברצונך לקחת חלק ב**זיכוי הרבים** ולפתוח מוקד הפצה למכירת הקונטרס באזור מגוריך, ניתן לפנות ל'מכון הבינוי' בכתובת מייל Info@machonhavineini.com

ניתן להשיג את הקונטרס 'החינוני' במוקדים הבאים:

חול

4615 14th Avenue	ביהמ"ד זכרון מרדכי טאהש	בארא פארק
4909 13th Ave	Kosher Discount	
	ע"י המקוואות	מאנרא
50 Division Ave	Central Market	וויליאמסבורג
Phyllis Terrace 25	ספרים שאפע ווישניץ	מאנסי
5678 Park Ave	Zoubris	מונטריאל
5665 Park Ave	Copy BQ	
Lange Leemstraat 170A	בית המדרש אהל משה	אנטווערפן
Van Spangenastraat. 6	ביהמ"ד בעלזא מרכזי	
belgielei 80	חדש!! בית הלל	
47 East Bank	בית המדרש סקווירא	לונדון
St Kildas Road	בית מסחר עולם הספר	
1 Belz Terrace	ביהמ"ד בעלזא	
18 Hildaville Drive	ביהמ"ד הגדול ישמוח ישראל	וועסטקליף
105 Hamlet Court Road	ביהמ"ד מילואים לאפור	

אויב ווילט איהר אנטייל נעמען אין דעם **זיכוי הרבים**, סיי פארקויפן אין אייער שוהל \ מקוה א.ד.ג. אדער נעמען **א חלק אין די הוצאות**, ביטע רופט: 718.387.1122

842106199482